



**MMRC**

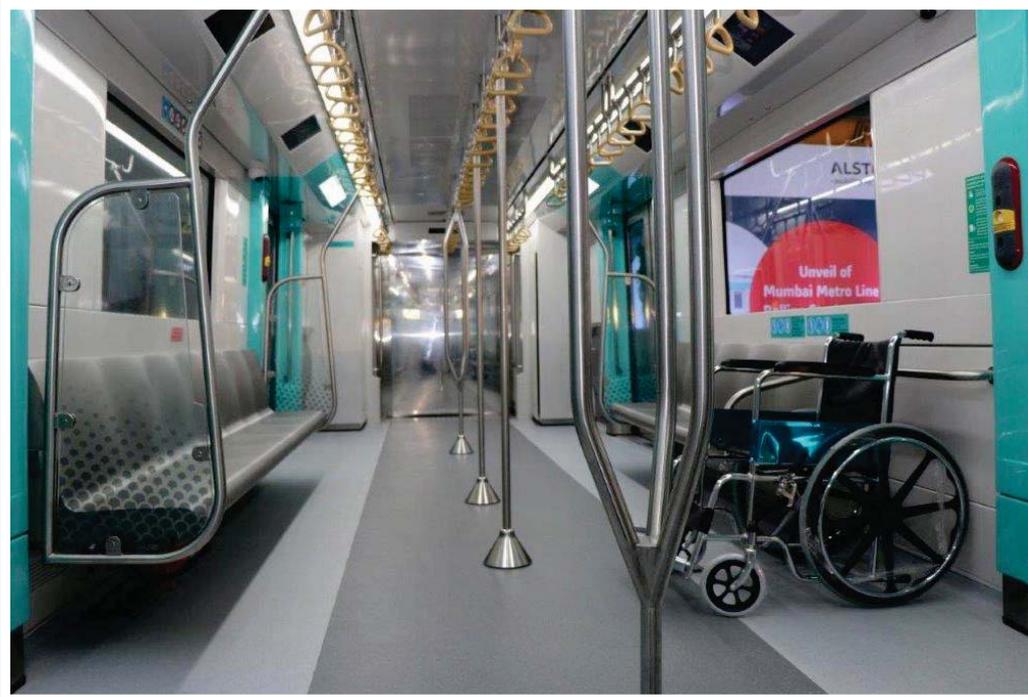
**वार्षिक अहवाल  
२०१८-१९**

**मुंबई  
मेट्रो**

**मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि.**

**MUMBAI METRO RAIL CORPORATION LTD.**







प्रकल्प प्रगती पथावर





**MMRC**

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड



प्रकल्प प्रगती पथावर





प्रकल्प प्रगती पथावर

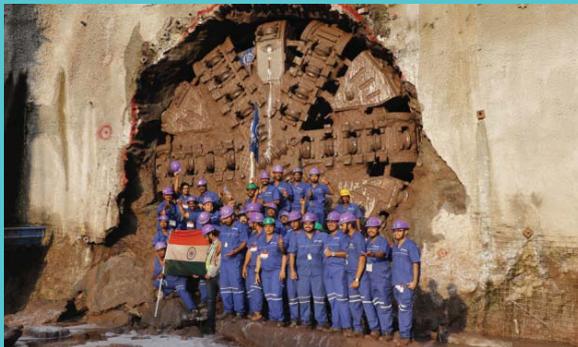




**MMRC**

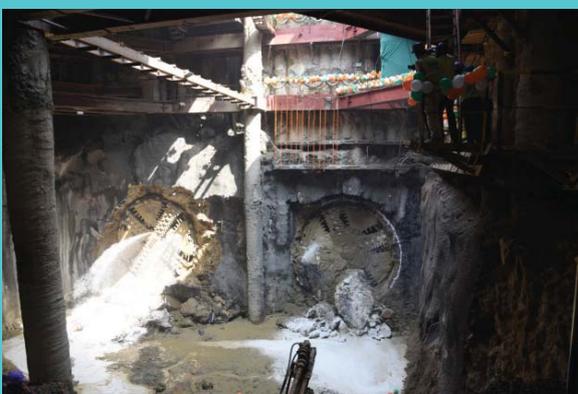
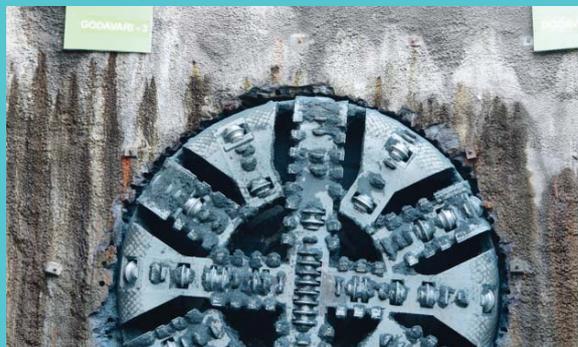
वार्षिक अहवाल २०१८-१९

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड



प्रकल्प प्रगती पथावर





प्रकल्प प्रगती पथावर





MMRC

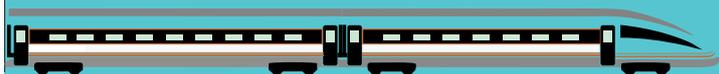
वार्षिक अहवाल २०१८-१९

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड



प्रकल्प प्रगती पथावर







**MMRC**

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड



वार्षिक संमेलन



## विषय सूची

१.	संचालक मंडळ	२
२.	वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटीस	३
३.	अध्यक्षांचे भाषण	११
४.	संचालकांचा अहवाल	१३
५.	जोडपत्रासह स्वतंत्र सचिवीय लेखा परीक्षकांचा अहवाल	२०
६.	सचिवीय लेखा परीक्षकांचा अहवाल	४५
७.	स्वतंत्र लेखा परीक्षकांचा अहवाल	५०
८.	भारताच्या नियंत्रक व महालेखापरीक्षकांच्या टिपण्या	६३
९.	३१ मार्च २०१९ नुसार ताळेबंद	६५
१०.	३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी नफा आणि नुकसानीचे विवरण	६७
११.	३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण	६८
१२.	आर्थिक विवारणाचा भाग बनणारे नोट्स	७१
१३.	३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी	९०
१४.	प्रॉक्सी फॉर्म	१०८





**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## संचालक मंडळ

श्री. दुर्गा शंकर मिश्रा  
श्रीमती अश्विनी भिडे  
श्रीमती झांजा त्रिपाठी

श्री. एम. के. सिन्हा

श्री. ए. के. गुप्ता  
श्री. एस एस जोशी  
श्री. अचल जैन

श्री. आर. ए. राजीव  
श्री. अजोय मेहता  
डॉ. नितीन करीर  
श्री. यु. पी. एस. मदान  
श्री. राहुल अस्थाना  
श्री. ए पी मिश्रा  
श्री. एस. के. गुप्ता  
श्री. ए. ए. भट्ट  
श्री. अबोध खंडेलवाल

अध्यक्ष, मुं.मे.रे.कॉ.लि. आणि गृहनिर्माण व शहरी कामकाज मंत्रालय, भारत सरकार  
व्यवस्थापकीय संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि.

संयुक्त सचिव आणि आर्थिक सल्लागार, गृहनिर्माण व शहरी कामकाज मंत्रालय,  
भारत सरकार

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. आणि वि.का.अ. (युटी) आणि पदसिद्ध संयुक्त सचिव, गृहनिर्माण व  
शहरी कामकाज मंत्रालय, भारत सरकार

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. & नामनिर्देशित संचालक, भारत सरकार

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. & नामनिर्देशित संचालक, भारत सरकार

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. & कार्यकारी संचालक (एल आणि ए) -१, रेल्वे बोर्ड, नामनिर्देशित  
संचालक, भारत सरकार

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. आणि महानगर आयुक्त, मुं.म.प्र.वि.प्रा.

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. आणि वृमन्मुंबई महानगरपालिका आयुक्त, महाराष्ट्र शासन

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. आणि प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग-1, महाराष्ट्र शासन

संचालक, मुं.मे.रे.कॉ.लि. आणि अतिरिक्त मुख्य सचिव, वित्त, महाराष्ट्र शासन

स्वतंत्र संचालक

स्वतंत्र संचालक

संचालक (प्रकल्प) मुं.मे.रे.कॉ.लि.

संचालक (प्रणाली) मुं.मे.रे.कॉ.लि.

संचालक (वित्त) मुं.मे.रे.कॉ.लि.

## कंपनी सचिव

कु. रितू देव

## वैधानिक लेखा परिक्षक

मेसर्स कल्याणीवाला आणि मिस्त्री एलएलपी  
सनदी लेखपाल  
इस्प्लान्डे हाऊस  
२९, हजारीमल सोमनी मार्ग,  
फोर्ट मुंबई -४०० ००१

## सचिवालय लेखा परिक्षक

श्रीमती. रागिनी चोकशी अँड कंपनी  
कंपनी सचिव  
३४, कामेर इमारत, ५ मजला  
३८, कावासजी पटेल स्ट्रीट,  
फोर्ट, मुंबई -४०० ००१

## बँकर्स

१. भारतीय स्टेट बँक
२. एचडीएफसी बँक

३. युनायटेड बँक ऑफ इंडिया
४. आयसीआयसीआय बँक

## नोंदणीकृत कार्यालय

### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

(भारत सरकार आणि महाराष्ट्र सरकारचा संयुक्त उपक्रम)  
ट्रांजिट ऑफिस, ई ब्लॉक, सीटी पार्क च्या बाजूला, इतकम  
टॅक्स ऑफिसच्या पाठी, वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व)-मुंबई ४०० ०५१



## नोटीस

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या नोटीस द्वारे अशी सूचना देण्यात येत आहे कि सदस्यांची अकरावी वार्षिक सर्वसाधारण बैठक २८ सप्टेंबर २०१९ रोजी सकाळी ११.०० वाजता नोंदणीकृत कार्यालय ट्रांजिट ऑफिस ,इ ब्लॉक, सिटी पार्क उत्तरेकडील बाजू, आयकर कार्यालयाच्या मागे, ए विंग , बांद्रा (पूर्व) , मुंबई - ४०० ०५१ येथे खालील व्यवहार पार पाडण्यासाठी आयोजित केली जाणार आहे :

### सामान्य व्यवहार :

- १) दिनांक ३१ मार्च २०१९ पर्यंतचे लेखापरीक्षित पत्रक आणि नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक , भारत यांच्या अहवालासहित, संचालक मंडळ आणि लेखा परीक्षक यांच्या अहवालासह त्या तारखेस संपलेल्या वर्षासारही फायदा आणि तोट्याच्या खात्याचे पत्रक प्राप्त करणे आणि त्याच्यावर विचार करणे आणि त्याला अंगीकृत करणे.
- २) या कंपनीच्या आर्थिक वर्ष २०१९-२० साठी संचालक मंडळ नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक , भारत यांनी नियुक्त केलेल्या कंपनीच्या संविधानिक लेखा परीक्षकांचा मानधन निश्चित करण्याचे कंपनीच्या संचालक मंडळ अधिकार प्रदान करण्यात आले आहे ,कलम १३९(५) मधील तरतुदी कंपनीच्या कायदा २०१३ च्या कलम १४२ नुसार.

### विशेष व्यवसाय:

- ३) श्री .एस .एस. जोशी, नामनिर्देशित संचालक म्हणून नेमणूक करणे.

खालील ठरावाचा विचार करणे व योग्य वाटल्यास दुरुस्तीसह किंवा दुरुस्ती विना ठाम ठराव म्हणून पारित करणे.

असा ठराव पारित करण्यात येतो कि, भारत सरकारने जारी केलेल्या पत्र क्र.के- K-14011/12/2014-MRTS-II दिनांक २६ नोव्हेंबर २०१८ यानुसार कंपनी कायदा कलम २०१३ ची कलमे क्रमांक १६०,१६१ व लागू असलेली इतर कलमे यांच्या तसेच याबाबत आवश्यक सर्व वैधानिक मान्यतेच्या अधिक राहून श्री .एस .एस. जोशी, संचालक (रोलिंग स्टॉक), डीएमआरसी, डीन क्रं. 08077267 यांची कंपनीचे पदसिद्ध नामनिर्देशित संचालक म्हणून १७ जानेवारी २०१९ पासून भारत सरकार पुढील आदेशाद्वारे अन्य निर्णय घेईपर्यंत नेमणूक करण्यात येत आहे.

असा हि ठराव पारित करण्यात येत आहे कि, संचालक मंडळ तसेच कंपनी सचिव यांना याबाबतीत सर्व आवश्यक कृती करण्यासाठी व उपरोक्त नेमणुकी संदर्भात कंपनी व्यवहार मंत्रालय भारत सरकार यांना आवश्यक इ - फॉर्म द्वारे कळविण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

- ४) श्री .एस .प्रवीण परदेशी, नामनिर्देशित संचालक म्हणून नेमणूक करणे.

खालील ठरावाचा विचार करणे व योग्य वाटल्यास दुरुस्तीसह किंवा दुरुस्ती विना ठाम ठराव म्हणून पारित करणे.





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

असा ठराव पारित करण्यात येतो कि, भारत सरकारने जारी केलेल्या पत्र क्र. ए.एस.पी.के.एडओ-१११९/१०/२०१९/१० दिनांक १० मे २०१९ यानुसार कंपनी कायदा कलम २०१३ ची कलमे क्रमांक १६०, १६१ व लागू असलेली इतर कलमे यांच्या तसेच याबाबत आवश्यक सर्व वैधानिक मान्यतेच्या अधिक राहून **श्री. प्रवीण परदेशी**, नामनिर्देशित संचालक, भारत सरकार यांनी श्री अजोय मेहता यांच्या जागी तात्काळ रूपाने नियुक्ती करण्यात आली आहे. या अनुषंगाने, **श्री प्रवीण परदेशी** यांची १० मे २०१९ पासून कंपनीचे पदसिद्ध नामनिर्देशित संचालक म्हणून नेमणूक करण्यात येत आहे.

असा हि ठराव पारित करण्यात येत आहे कि, संचालक मंडल तसेच कंपनी सचिव यांना याबाबतीत सर्व आवश्यक कृती करण्यासाठी व उपरोक्त नेमणुकी संदर्भात कंपनी व्यवहार मंत्रालय भारत सरकार यांना आवश्यक इ - फॉर्म द्वारे कळविण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

#### ५) श्री.संजय रस्तोगी ((PED/SPV), नामनिर्देशित संचालक म्हणून नेमणूक करणे.

खालील ठरावाचा विचार करणे व योग्य वाटल्यास दुरुस्तीसह किंवा दुरुस्ती विना ठाम ठराव म्हणून पारित करणे.

असा ठराव पारित करण्यात येतो कि, भारत सरकारने जारी केलेल्या पत्र क्र. .के-१४०११/१२/२०१४-एम आर टी एस -II दिनांक १९ मे २०१९ यानुसार कंपनी कायदा कलम २०१३ ची कलमे क्रमांक १६०, १६१ व लागू असलेली इतर कलमे यांच्या तसेच याबाबत आवश्यक सर्व वैधानिक मान्यतेच्या अधिक राहून **श्री. संजय रस्तोगी**, नामनिर्देशित संचालक, भारत सरकार यांनी श्री अचल जैन यांच्या जागी तात्काळ रूपाने नियुक्ती करण्यात आली आहे. या अनुषंगाने, **श्री. संजय रस्तोगी** यांची १९ मे २०१९ पासून कंपनीचे पदसिद्ध नामनिर्देशित संचालक म्हणून नेमणूक करण्यात येत आहे.

असा हि ठराव पारित करण्यात येत आहे कि, संचालक मंडल तसेच कंपनी सचिव यांना याबाबतीत सर्व आवश्यक कृती करण्यासाठी व उपरोक्त नेमणुकी संदर्भात कंपनी व्यवहार मंत्रालय भारत सरकार यांना आवश्यक इ - फॉर्म द्वारे कळविण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

#### ६) कर्ज घेण्याच्या मर्यादित वाढ

खालील ठरावाचा विचार करणे व योग्य वाटल्यास दुरुस्तीसह किंवा दुरुस्ती विना ठाम ठराव म्हणून पारित करणे.

२३ मार्च २०१५ रोजी कंपनीच्या तिसऱ्या अतिरिक्त सर्वसाधारण सभेमध्ये कंपनी अधिनियम 2013 च्या कलम १८० (१) (c) अन्वये मंजूर झालेल्या आधीच्या ठरावाच्या अधिसूचनेमध्ये आणि अन्य लागू तरतुदी, काही असल्यास, यांचे निराकरण कंपनी अधिनियम, २०१३ वेळोवेळी सुधारित केल्यानुसार, कंपनीची संमती असावी आणि त्याद्वारे कंपनीच्या संचालक मंडलाला मंजूर केली जाईल (त्यानंतर "बोर्ड" म्हणून संदर्भित ज्याच्या कालावधीत त्यातील कोणत्याही समितीचा समावेश असेल.) या ठरावाद्वारे मंडलाला देण्यात आलेल्या अधिकारांचा उपयोग वेळोवेळी कर्ज घेण्याकरिता, कंपनीने आधीच घेतलेल्या पैशांच्या (रकमेची रक्कम किंवा कंपनीच्या बँकर्सकडून मिळविलेले तात्पुरते कर्ज वगळता) एकत्रित पैसे सामान्य व्यवसायात), कंपनीच्या पेड-अप भांडवलाची एकंदर रक्कम, मुक्त साठा आणि



सुरक्षा प्रीमियमपेक्षा जास्त असू शकते, म्हणजेच, विशिष्ट हेतूसाठी राखीव ठेवलेले नसल्यास, इतकी कर्ज घेणारी उरलेली रक्कम आता त्याच्या इक्विटी समभाग भांडवल, मुक्त राखीव आणि सुरक्षा प्रीमियमच्या 4 पट ओलांडू शकत नाही जे 4: 1 च्या प्रमाणात आहे, ज्यात एकूण कर्ज प्रतिनिधित्व करते आणि एक इक्विटी, मुक्त राखीव आणि सुरक्षा प्रीमियमचे प्रतिनिधित्व करते. "

"मंडळाचे असे बरेच निराकरण झाले असून त्याद्वारे व्याज, परतफेड, सुरक्षा किंवा अन्यथा ज्यास योग्य वाटेल तसेच ज्या अटी व शर्तीवर वेळोवेळी कर्ज घ्यावे लागेल अशा अटी व शर्तीची पूर्तता करण्यास यास अधिकृत व अधिकार देण्यात आला आहे. अशी सर्व कृत्ये, आणि गोष्टी करणे, अशा सर्व कागदपत्रे, साधने आणि लेखी आवश्यकतेनुसार अंमलात आणणे.

ठिकाण : मुंबई  
तारीख : १२.०७.२०१९

मंडळाच्या आदेशानुसार

## टिप्पणी

- कंपनीच्या ज्या सभासदाला वार्षिक सर्वसाधारण सभेला हजर राहण्याचा व मतदान करण्याचा हक्क आहे, तो सभासद स्वतः ऐवजी राहण्यासाठी व मतदान करण्यासाठी दुसऱ्या नेमू शकतो अशी (प्रॉक्सी) व्यक्ती कंपनीची सभासद असली पाहिजे असे नाही. कंपनी कायदा २०१३ च्या कलम १०५ नुसार ५० पेक्षा जास्त नाही इतके सदस्य व कंपनीच्या एकूण भागमंडळाच्या १०% पेक्षा जास्त नाही इतके भागधारक एका व्यक्तीला प्रॉक्सी म्हणून नेमू शकतात कंपनीच्या एकूण भाग भांडवलाच्या १०% पेक्षा जास्त भागधारक करणारे सदस्य एका व्यक्तीला प्रॉक्सी म्हणून नेमू शकतात मात्र असा प्रॉक्सी इतर कोणासाठीही प्रॉक्सी म्हणून काम करू शकत नाही. प्रॉक्सी नेमण्याचे कागदपत्र प्रभावशाली होण्यासाठी पूर्णपणे करून कंपनीच्या नोंदणीकृत कार्यालयाच्या वार्षिक सर्व साधारण सभा व्हायच्या किमान ४८ तास आधी सादर केली पाहिजेत. प्रॉक्सी नेमण्याचा नमुना रचलेला जोडल्या आहे. मर्यादित कंपनी, सोसायट्या इतादींच्या तर्फे सादर केलेल्या प्रॉक्सी सोबत उचितपणे ठराव/अधिकार पत्र जोडले पाहिजे.
- सदस्य / प्रॉक्सी यांनी सोबत जोडलेली उपस्थिति पत्रिका संपूर्णपणे भरून सभेला हजर राहताना सोबत असावी.
- वार्षिक सर्वसाधारण बैठकीकडे (एजी एम) व्यवहार करण्यासाठी विशेष व्यवसायाशी संबंधित कंपनी कायदा, २०१३ च्या खंड १०२ च्या अनुषंगाने येथे स्पष्टीकरणात्मक कथन येथे जोडलेले आहे.
- कंपनीचे अधिसंबंध संस्थापन व संस्थापन नियमावली कंपनीच्या सभासदांना तपासण्यासाठी कंपनीच्या नोंदणीकृत कार्यालयांमध्ये सर्व कामाचे दिवस (सोमवार ते शुक्रवार) सकाळी ११ ते दुपारी ३ या वेळेत वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या दिवसापर्यंत उपलब्ध असावे.





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## सूचनेचे स्पष्टीकरणात्मक विधान (कंपनी अधिनियम 2013 विभाग कलम १०२ नुसार)

### विषय क्रं ३ :

महाराष्ट्र सरकार शासन निर्णय क्र.के - K-14011/12/2014-MRTS-II दिनांक २६ नोव्हेंबर २०१८ च्या गृहनिर्माण व शहरी कामकाज मंत्रालय कडून प्राप्त झाले संचालक मंडळाच्या समितीने श्री. एस एस जोशी याना ०७.०१.२०१९ तारखेपासून कंपनीचे पदसिद्ध नामनिर्देशित संचालक म्हणून नियुक्तीस मान्यता दिली आली आहे, श्री.एस एस जोशी , डीएमआरसी, भारत सरकार ज्यांचा डीन नं. 08077267 आहे. त्याच्या अनुषंगाने, संचालक मंडळाने, श्री. एस एस जोशी, कंपनीचे पदसिद्ध नामनिर्देशित संचालक म्हणून १७ जानेवारी २०१९ पासून कलमे १६० व १६१ नियुक्त केले आहे.

उक्त नियुक्तीस कंपनी कायदा, २०१३ च्या खंड १५२ च्या तरतुदीच्या अंतरंगात भागधारकांच्या मंजूरीची आवश्यकता असते.

श्री. एस एस जोशी, डीएमआरसी, भारत सरकार ज्यांचा डीन नं. 08077267 यांनी कंपनीचे संचालक म्हणून नियुक्तीस लिखित संमती दिली आहे आणि कंपनी कायदा, २०१३ च्या तरतुदीच्या अनुसार नियुक्तीपासून अपात्र ठरविलेले नाही असे घोषित केले आहे.

श्री. एस एस जोशी आणि इतर संचालकांच्या दरम्यान कोणतेही परस्पर संबंध नाही आहेत.

श्री. एस एस जोशी, डीएमआरसी, भारत सरकार वगळता कोणतेही संचालक किंवा की मॅनेजरिअल पर्सोनेल (केएमपी) किंवा त्यांचे नातेवाईक यांचे अनुक्रमे कोणत्याही स्वतंत्र किंवा यत्कीगत प्रकारे ठरावात संबंधित सरकारचे नामनिर्देशित व्यक्ती म्हणून त्यांनी धारण केलेल्या भागांच्या व्यतिरिक्त आणि संचालक मंडळाच्या संबंधित सरकारचे नामनिर्देशित व्यक्ती असल्याच्या आधारावर स्वारस्य नाही किंवा संबंधित नाही आहे.

सदस्यांद्वारा ऑर्डिनरी रेसोलुशन म्हणून विषय क्रं. ३ मध्ये स्थापित ठरावाच्या मंजूरीची बोर्ड शिफारस करते.

### विषय क्रं. ४

नगर विकास मंत्रालय , महाराष्ट्र सरकारकडून जरी प्राप्त पात्र क्रं.एएसपीके. एडओ.- १११९/१०/२०१९/१० तारीख १० मे २०१९, श्री प्रवीण परदेशी, अतिरिक्त मुख्य सचिव याना श्री अजोय मेहता यांच्या जागी तात्काळ रूपाने नियुक्ती करण्यात आली आहे. या अनुषंगाने, श्री प्रवीण परदेशी यांची १० मे २०१९ तारखेपासून कंपनीच्या संचालक मंडळावर एक नामनिर्देशित संचालक म्हणून बोर्डाने नियुक्ती केली आहे.

उक्त नियुक्तीस कंपनी कायदा, २०१३ च्या खंड १५२ च्या तरतुदीच्या अंतरंगात भागधारकांच्या मंजूरीची आवश्यकता असते.



श्री प्रवीण परदेशी, नामनिर्देशित संचालक म्हणून नियुक्तीस लिखित संमती दिली आहे आणि कंपनी कायदा, २०१३ च्या तरतुदीच्या अनुसार नियुक्तीपासून अपात्र ठरविलेले नाही असे घोषित केले आहे.

श्री प्रवीण परदेशी आणि इतर संचालकांच्या दरम्यान कोणतेही परस्पर संबंध नाही आहेत.

श्री प्रवीण परदेशी, नामनिर्देशित संचालक, भारत सरकार वगळता कोणतेही संचालक किंवा की मॅनेजरिअल पर्सोनेल (केएमपी) किंवा त्यांचे नातेवाईक यांचे अनुक्रमे कोणत्याही स्वतंत्र किंवा यत्कीगत प्रकारे ठरावात संबंधित सरकारचे नामनिर्देशित व्यक्ती म्हणून त्यांनी धारण केलेल्या भागांच्या व्यतिरिक्त आणि संचालक मंडळाच्या संबंधित सरकारचे नामनिर्देशित व्यक्ती असल्याच्या आधारावर स्वारस्य नाही किंवा संबंधित नाही आहे.

सदस्यांद्वारा ऑर्डिनरी रेसोलुशन म्हणून विषय क्र. ३ मध्ये स्थापित ठरावाच्या मंजूरीची बोर्ड शिफारस करते.

## विषय क्र. ५

भारत सरकार क्र.के -१४००/१२/२०१४-एमआरटीएस II १९ मे २०१९ च्या तारखेच्या गृहनिर्माण व शहरी कामकाज मंत्रालय कडून प्राप्त झाले संचालक मंडळाच्या समितीने श्री. संजय रस्तोगी याना १०.०६.२०१९ तारखेपासून श्री अचल जैन च्या जागी कंपनीचे पदसिद्ध नामनिर्देशित संचालक म्हणून नियुक्तीस मान्यता दिली आली आहे, त्याच्या अनुषंगाने, संचालक मंडळाने, श्री. संजय रस्तोगी, कंपनीचे पदसिद्ध नामनिर्देशित संचालक म्हणून १९ जुन २०१९ पासून नियुक्त केले आहे.

उक्त नियुक्तीस कंपनी कायदा, २०१३ च्या खंड १५२ च्या तरतुदीच्या अंतरंगात भागधारकांच्या मंजूरीची आवश्यकता असते.

श्री संजय रस्तोगी, नामनिर्देशित संचालक म्हणून नियुक्तीस लिखित संमती दिली आहे आणि कंपनी कायदा, २०१३ च्या तरतुदीच्या अनुसार नियुक्तीपासून अपात्र ठरविलेले नाही असे घोषित केले आहे.

श्री संजय रस्तोगी आणि इतर संचालकांच्या दरम्यान कोणतेही परस्पर संबंध नाही आहेत.

श्री संजय रस्तोगी, नामनिर्देशित संचालक, भारत सरकार वगळता कोणतेही संचालक किंवा की मॅनेजरिअल पर्सोनेल (केएमपी) किंवा त्यांचे नातेवाईक यांचे अनुक्रमे कोणत्याही स्वतंत्र किंवा यत्कीगत प्रकारे ठरावात संबंधित सरकारचे नामनिर्देशित व्यक्ती म्हणून त्यांनी धारण केलेल्या भागांच्या व्यतिरिक्त आणि संचालक मंडळाच्या संबंधित सरकारचे नामनिर्देशित व्यक्ती असल्याच्या आधारावर स्वारस्य नाही किंवा संबंधित नाही आहे.

सदस्यांद्वारा ऑर्डिनरी रेसोलुशन म्हणून विषय क्र. ३ मध्ये स्थापित ठरावाच्या मंजूरीची बोर्ड शिफारस करते.

## विषय क्र. ६

कंपनीने आपल्या कंपनीच्या अधिनियम कलम १८० (१) (सी) अंतर्गत २ मार्च, २०१३ रोजी आयोजित केलेल्या तिसऱ्या





**MMRC**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

अतिरिक्त सर्वसाधारण सभेमध्ये कर्ज घेण्याच्या मर्यादिसाठी विशेष ठराव मंजूर केला. कलम १८०(१) च्या तरतुदीनुसार कंपनी अॅक्ट २०१३ चे कोणतेही पेमेंट-अप शेअर्स भांडवल, फ्री रिझर्व आणि सिक्युरिटीज प्रीमियमच्या १००% पेक्षा जास्त कंपनीचे कोणतेही कर्ज (तात्पुरते कर्ज आणि कर्ज वगळता) केवळ पूर्वसूरीवर घेतले जाईल. विशेष रिझोल्यूशनद्वारे भागधारक.

सध्या महानगरपालिकेचा मंजूर प्रकल्प खर्च रु. २,१६६ कोटी, त्यापैकी इक्विटीचा सहभाग दोन्ही भागधारकांकडून म्हणजेच भारत सरकार आणि महाराष्ट्र सरकारच्या प्रत्येकी १०.४% आहे. जवळजवळ ८०% कर्ज. जपान इंटरनॅशनल कोऑपरेशन एजन्सी (जिका) मार्फत आणि भारत सरकार व महाराष्ट्र सरकार व इतर स्रोतांकडून गौण कर्ज वरील परिस्थितीच्या आधारे कर्ज - इक्विटी रेशिआ ४: १ वर ठेवण्याची शिफारस केली जाते त्यानुसार बोर्डाने भागधारकांची मान्यता घेण्याचा प्रस्ताव ठेवला आहे जेणेकरून कंपनीचे एकूण कर्ज कोणत्याही वेळी ४: १ च्या गुणोत्तरांपेक्षा जास्त नसावे जिथे चार कंपनीचे एकूण कर्ज घेते आणि एक कंपनीचे इक्विटी, फ्री रिझर्व आणि सुरक्षा प्रीमियमचे प्रतिनिधित्व करते.

पुढे कंपनी जास्तीत जास्त रु. पर्यंत कर्ज घेण्यास सक्षम आहे. त्याचे देय भांडवल १९,००० कोटी सदस्यांनी विशेष ठराव म्हणून आयटम क्रमांक ६ मध्ये निश्चित केलेल्या ठरावांना मान्यता देण्याची शिफारस मंडळाने केली आहे.

संचालक किंवा की मॅनेजरियल कार्मिक (केएमपी) किंवा त्यांच्या नातेवाईकांपैकी कोणीही संबंधित किंवा सरकारच्या नामनिर्देशित व्यक्तीच्या समभागांव्यतिरिक्त कोणत्याही वैयक्तिक वा वैयक्तिकरित्या, या ठरावाशी, या ठरावाशी रस किंवा संबंधित नाही. संचालक मंडळावर संबंधित सरकारची नेमणूक.

ठिकाण : मुंबई  
तारीख : १२.०७.२०१९

मंडळाच्या आदेशानुसार



सचिवीय प्रमाण - १ च्या अंतर्गत उघड करावयास आवश्यक अशी अतिरिक्त माहिती

संचालकांचे नाव	श्री. एस एस जोशी	श्री. प्रवीण परदेशी	श्री. संजय रस्तोगी
वय	६० वर्ष	५७ वर्ष	५८ वर्ष
पात्रता	इंजिनियर	आय ए एस	इंजिनियर
सध्याच्या हुड्यावरील पहिल्या नियुक्तीची तारीख	१७ जानेवारी २०१८	१० मे २०१९	१९ जून २०१९
कंपनीतील हिस्सेदारी	NIL	NIL	NIL
अंतिम मंजुरीप्राप्त मोबदल्याचे तपशील	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही

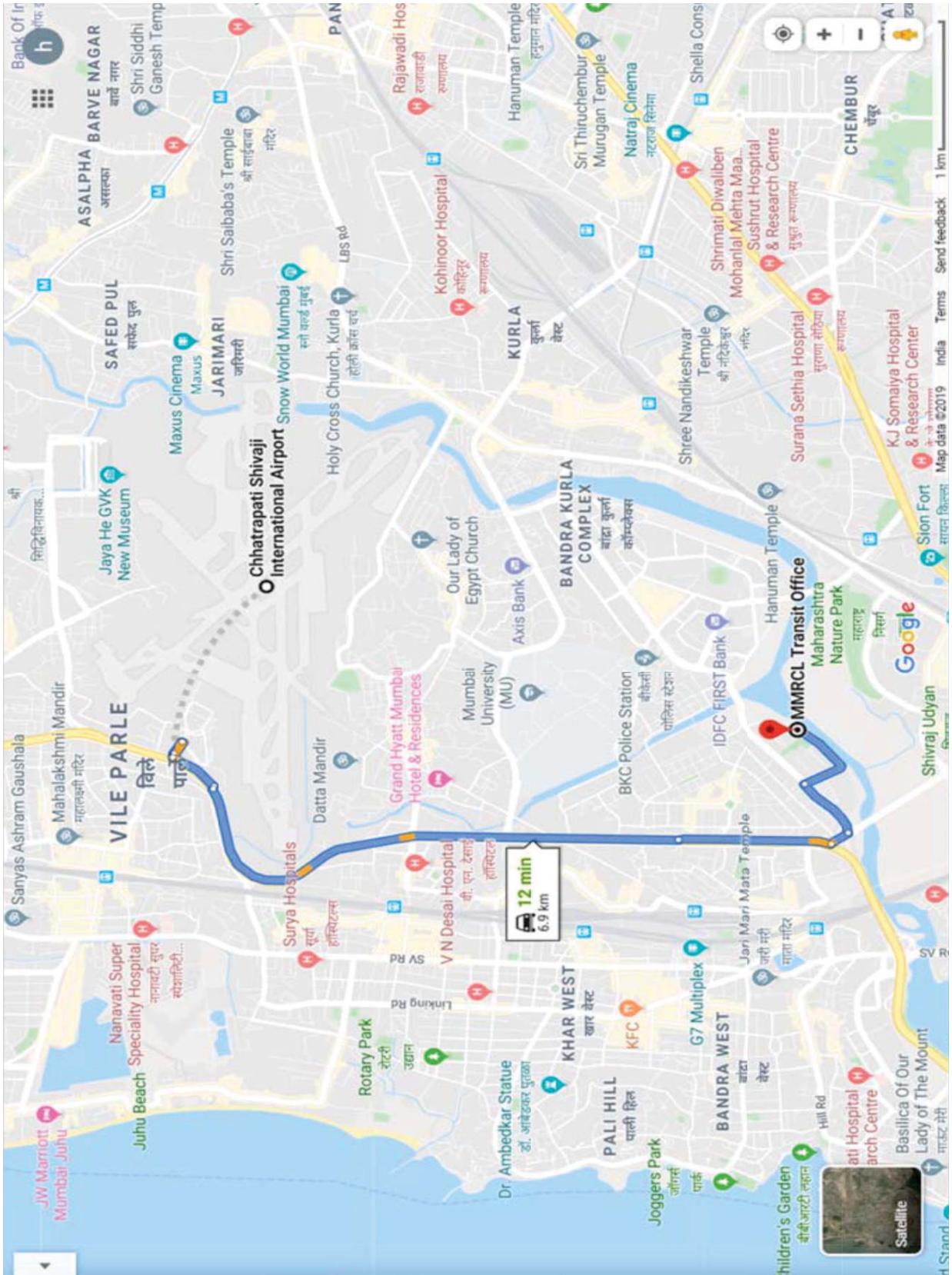




MMRC

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

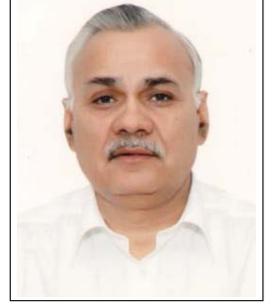
वार्षिक अहवाल २०१८-१९



## अध्यक्षांचे भाषण

प्रिय भागधारक,

मुंबई मेट्रो रेल्वे कॉर्पोरेशन मर्यादित मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या अकराव्या आमसभेत आपण सर्वांचे स्वागत करताना मला अतिशय आनंद होत आहे.



मला कंपनीचे वार्षिक अहवालासोबत दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी पूर्ण झालेल्या आर्थिक वर्षाचा लेखा जोखा सादर करताना अत्याधिक प्रसन्नता वाटत आहे. लेखा परीक्षित वित्तीय विवरण संचालकांचा अहवाल आणि लेखा परीक्षकांचा लेखा परीक्षण अहवाल व त्यावरील भारताचे लेखा नियंत्रक व महालेखीपरीक्षक यांचे अभिप्राय यापूर्वीच आपणास अवगत करण्यात आले आहे.

३१ मार्च २०१९ रोजी कंपनीची भागभांडवल रु. २,३१५.२० कोटी वाढली आहे मागील वर्ष रु. १,३१५.२० कोटी होती. आपली कंपनी सावधगिरीने आहे त्यांचा अल्प-मुदतीचा अतिरिक्त निधी उपयोजित करून व्याज उत्पन्न मिळवले आर्थिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये ३४.१७ कोटी रुपये खर्च केले गेले आहेत शासकीय अनुदानाच्या लेखा क्षेत्रातील विकास. मंत्रालय कॉर्पोरेट अफेयर्स (एमसीए) ने कंपन्यांना अधिसूचित केले (भारतीय लेखामानके) दुसरा दुरुस्ती नियम, २०१८ ('नियम') २० सप्टेंबर रोजी २०१८. नियमांमध्ये भारतीय राज्यातील २०- "शासकीय अनुदानांचे लेखा आणि" दुरुस्ती संस्थांना रेकॉर्डिंगचा पर्याय अनुमत करण्यासाठी शासकीय सहाय्य जाहीर करणे "नॉन-चलनविषयक सरकार नाममात्र मूल्यावर अनुदान देते त्यानुसार आम्ही २०१८-१९ च्या आर्थिक विधानांवर परिणाम दिला आहे.

संरेखन ओलांडून विविध ठिकाणी एकाचवेळी कार्यरत असलेल्या १७ टीबीएमसह मेट्रो लाइन ३ च्या ७ पॅकेजेसमध्ये बोगद्याची क्रिया प्रगतीपथाच्या टप्प्यात आहे हे मला सांगून मला आनंद होतो. आतापर्यंत एकूण बोगद्यापैकी ३३ किमी (५०% पेक्षा जास्त) काम पूर्ण झाले असून एकूण प्रकल्पांची ४५% प्रगती साधली गेली आहे. एमएमआरसीने एकूण ३२ पैकी १७ बोगद्याचे यश संपादन केले. त्यातील एक जानेवारी २०१७ मध्ये दादर येथे बोगद्याचे जुळे काम होते. CSIA T२ मधील प्रथम टीबीएम ब्रेकथ्रू २४ सप्टेंबर २०१८ रोजी महाराष्ट्रातील मुख्यमंत्र्यांनी पाहिले. न्यू ऑस्ट्रिया टनेलिंग वॉट्रेकुर्ला कॉम्प्लेक्समधील मिठी नदीखालील पुष्कळ ठिकाणी मेथड (NATM) च्या कामात बराच फरक झाला आहे.

आपल्याशी हे सांगणे महत्वाचे आहे की मुंबई मेट्रोने आपल्या रोलिंग स्टॉकचे डिझाइन आणि मॉडेल १६ ऑगस्ट २०१९ रोजी माननीय मुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते झाले. एमएमआरसीने सप्टेंबर २०१८ मध्ये रोलिंग स्टॉकसाठी ALSTOM बरोबर करार केला आहे.

आपल्या कंपनीने रोलिंग स्टॉक, सिग्नलिंग आणि ट्रेन कंट्रोल सिस्टम, टेलिकॉम सिस्टम, प्लॅटफॉर्म स्क्रीन दरवाजे, स्वयंचलित भाडे संग्रहण प्रणाली, बोगदा वेंटिलेशन आणि पर्यावरण नियंत्रण प्रणाली, लिफ्ट, एस्केलेटर, उर्जा पुरवठा प्रणाली, डेपो (ई आणि एम) यासारख्या प्रमुख सिस्टीम करारांना मान्यता प्रणाली इत्यादी, सन २०१८-१९ मध्ये दिली आहे.

तुम्हाला माहिती देऊन मला आनंद होतो की 'मेक इन इंडिया' उपक्रमांतर्गत सर्व ३१ ट्रेन सेट्स (ऑपरेशनच्या सुरुवातीपासूनच अपेक्षित असलेल्या भारी वाहनचालकांची मागणी पूर्ण करण्यासाठी प्रत्येकाच्या आठ गाड्या) तयार केल्या जातील. त्या सुसज्ज असतील, अत्याधुनिक कम्प्युनिकेशन बेस्ड ट्रेन कंट्रोल (सीबीटीसी) तंत्रज्ञानासह ड्रायव्हर अप्रशिक्षित रेल्वे ऑपरेशन्स आहेत जी भविष्यात वाहनचालक कमी करण्याच्या मार्गाने चालविण्यामध्ये आणखी वाढ





MMRC

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

करण्याची काळजी घेईल. सर्व भूमिगत मेट्रो स्थानकांमध्ये पूर्ण उंचीच्या प्लॅटफॉर्म स्क्रीन दरवाजाची तरतूद प्रवाशांना अतिरिक्त सुरक्षा आणि सुखसोयी पुरवेल, परिणामी पर्यावरणाला अनुकूलित उर्जा आवश्यकता देखील परिपूर्ण होईल.

मंत्रालयाने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांच्या अनुषंगाने बहुतांश सिस्टीम करारांमध्ये 'भारतीय कंपन्यांचा सहभाग' साजरा केला गेला याचा मला आनंद झाला. तसेच, 'आंतर-मॉडेल प्रवास सुलभ' साध्य करण्यासाठी, राबविल्या जाणार्या ऑटोमॅटिक भाडे संग्रहण प्रणाली मुंबई महानगर प्रदेशातील सर्व सार्वजनिक परिवहन संचालकांना शासनाने प्रोत्साहन दिलेली 'कॉमन मोबिलिटी कार्ड' समर्थन देईल.

आपल्या कंपनीने यासाठी 'डायरेक्ट मॅनेजमेंटचे हायब्रिड मॉडेल' स्वीकारले आहे मुंबई मेट्रो लाईन -३ चे ऑपरेशन्स आणि देखभाल, ज्यामुळे खर्च ऑप्टिमायझेशन होईल.

इतर मेट्रो कंपन्यांशी सल्लामसलत करून आणि मंत्रालयाच्या निर्देशानुसार 'इलेक्ट्रिकल घटकांच्या विशिष्टतेच्या मानकीकरणावर अहवाल' ला अंतिम स्वरूप देण्यात आपल्या कंपनीने दिलेल्या योगदानाचे मी कौतुक करतो.

कंपनीने यापूर्वी प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेले संपूर्ण जमीन पार्सल (कायमस्वरूपी आणि तात्पुरते दोन्ही) ताब्यात घेतले आहे. प्रकल्पग्रस्त २,८८८ कुटुंबांपैकी आम्ही २,०६८ प्रकल्पग्रस्तांचे (पीएपी) पुनर्वसन केले आहे आणि १९ इमारतींमधील ७३४ कुटुंबांचे त्याच भागात पुनर्वसन करण्यात आले आहे.

आपल्या कंपनी जे.जे. स्कूल ऑफ आर्टस् विद्यार्थी सहकार्याने ऑगस्ट २०१९. सुरू कॅलेंडर कला पुढाकार संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान येथे १७,००० झाडे वृक्षारोपण पूर्ण केले आहे हे सूचित करण्यासाठी एक महान सुख आहे.

आतापर्यंत, एमएमआरसीने २२४ पोस्ट. भरलेले आहे (नियमित, प्रतिनियुक्ती आणि दीर्घकालीन कंत्राटी कर्मचारी) -

प्रकल्प संबंधित सकारात्मक घडामोडींवर प्रकाश टाकण्यासाठी कंपनी वेळोवेळी प्रसिद्धीपत्रके जारी करते. कंपनी मेट्रो क्यूब किंवा माहिती प्रसार माध्यमाचे मासिक वृत्तपत्र प्रसिद्ध करते ज्यात तंत्रज्ञान, प्रकल्पाची प्रगती आणि इतर कामांची अद्ययावत अद्यतने यासंबंधित आहेत. मुंबईच्या पायाभूत सुविधांच्या नियोजनात युवा प्रशासनास प्रोत्साहित करण्यासाठी एमएमआरसी आणि ऑब्झर्व्हर रिसर्च एफ मुंबईने "मुंबई मेट्रो लाईन ३ विद्यार्थी स्पर्धा" सुरू केली. "स्टेशन क्षेत्र नियोजन आणि व्यवस्थापनावर मुंबई ऑब्झर्व्हर रिसर्च फाउंडेशन, मुंबई यांच्या सहकार्याने एमएमआरसी ही स्पर्धा आयोजित करीत आहे ज्याचे उद्घाटन २१ जून २०१९ रोजी झाले. मुंबईतील १३ अभियांत्रिकी व आर्किटेक्चर महाविद्यालयातील २३८ नाविन्यपूर्ण ५२ टीम महानगर प्रदेश सहभागी होत आहे.

संचालक मंडळाच्या वतीने मी बाह्य निधी संस्था, जपान इंटरनॅशनल कोऑपरेशन एजन्सी (JICA) आणि भारत सरकार व महाराष्ट्र सरकारच्या विविध विभागांनी कंपनीला दिलेल्या सद्भावना व सहकार्याबद्दल मनापासून आभार व्यक्त करतो.

संचालक मंडळाच्या वतीने मी त्यांचे कौतुक करू इच्छितो कंपनीच्या कर्मचार्यांकडून समर्पण व परिश्रम घेतले गेले ज्यांच्याशिवाय विविध क्षेत्रातील बऱ्याच अडचणींचा सामना करून देशातील पहिल्या पूर्णपणे भूमिगत मेट्रो रेल नेटवर्कमध्ये बोगद्याच्या कामात प्रगती करणे शक्य नव्हते.

आपला आभारी,

(दुर्गा शंकर मिश्रा)

सचिव

गृहनिर्माण व नागरी व्यवहार मंत्रालय,  
भारत सरकार आणि अध्यक्ष, एमएमआरसी



## संचालकांचा अहवाल

प्रति,  
सदस्य,  
मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
मुंबई

आपल्या कंपनीच्या २०१८-१९ या वर्षाच्या व्यवसाय कार्य व स्थिती याबाबतच्या संचालक मंडळाचा ११ वा अहवाल आपल्याला सादर करताना संचालक मंडळाला आनंद होत आहे

### १. वित्तीय निकाल आणि कार्य

दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजी संपणार्या वित्तीय वर्षासाठी कंपनीची आर्थिक स्थिती खाली दिलेली आहे.

(रुपये लाखात)

तपशील	वित्तीय वर्ष २०१८-१९ साठी	वित्तीय वर्ष २०१७-१८ साठी
एकूण उत्पन्न	३५६८.०१	२२१७.०५
वजा : कार्यवाहक खर्च	२३५०.१८	२२१३.०५
वजा : घसारा	४१०.७३	९४.२१
वजा : आर्थिक खर्च	४३२.१५	१९३.३०
वजा : अपवादात्मक गोष्टी	०	०
कर पूर्व फायदा (नुकसान)	३७४.९५	(२८३.५१)
वजा : कराचा खर्च	(३१.७२)	९९.६८
कर पश्चात निव्वळ फायदा (नुकसान)	४०६.६७	(१२४३.१९)
ओसीआय दुरुस्त्या	१७.७३	(१३.३०)
सर्वसाधारण राखीव निधीचे हस्तांतरण	०	०
ताळेबंदात पुढे नेलेला फायदा / (नुकसान)	४२४.४०	(१२५६.४९)

### २. साधारण राखीव ठिकाणी हस्तांतरण:

संचालकांनी या वर्षी सामान्य निधीला कोणतीही रक्कम अंतरित केली नाही.

### ३. वित्तीय वर्ष २०१८-१९ साठी लाभांश

चालू वर्षासाठी कोणताही लाभांश जाहीर केलेला नाही.

### ४. कंपनीची स्थिती

कंपनीची स्थापना एप्रिल २००८ साली झाली. भारत सरकार व महाराष्ट्र शासन यांच्या समान भागीदारीमध्ये एक संयुक्त प्रकल्प म्हणून हे कॉर्पोरेशन स्थापन करण्यात आले आहे.





MMRC

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

### ५. कंपनीचे समभाग जारी करणे.

कंपनीने अधिकृत भाग भांडवल रु . ५०,००,००,००० /- (रु.पन्नास हजार कोटी फक्त ) प्रत्येकी रु.१००/- ५० कोटी समभाग आहे.

अ. क्र.	भाग वाटपाच्या समितीच्या बैठकीची तारीख	भागांची संख्या	एकूण मोबदला
1.	३१ जुलै, २०१८	२,००,००,०००	२,००,००,००,०००
2	२३ जानेवारी, २०१९	२,००,००,०००	२,००,००,००,०००
3	११ मार्च, २०१९	६,००,००,०००	६,००,००,००,०००
4	५ जुलै, २०१९	२,००,००,०००,	२,००,००,००,०००,

### ६. कंपनीची कार्ये

केंद्र सरकारच्या पत्र क्रमांक १४००११/ ३६/२००९ मेट्रो / एम आर टी एस २ (वोल्युम -३) दिनांक १८ जुलै २०१३ नुसार कंपनी मेट्रो लाईन - ३ प्रकल्प (कुलाबा - बांद्रा - सीपझ) यासाठी खास प्रकल्प वाहन (स्पेसिअल प्रोजेक्ट वेहिकल) आहे.

महानगरपालिकेने जवळपास १ ब्रेकथ यश संपादन केले असून एकूण km ५६ कि.मी. बोगद्यापैकी. ३३.८४ किमी पूर्ण केले आहेत. पुढील शारीरिक प्रगती सुमारे ४५% आहे आणि फेज १ आरे कॉलनी ते बीकेसीसाठी सुरु होणारी तारीख २०२१ डिसेंबर आहे आणि दुसरा टप्पा बीकेसी ते कफ परेड जून २०२२मध्ये पूर्ण होईल.

### ७. संचालक मंडळ व महत्वपूर्ण व्यवस्थापकीय व्यक्ती

अहवाल कालीन काळामध्ये संचालक मंडळामध्ये बरेच बदल झाले . अहवालाच्या तारखेनुसार संचालक मंडळ खालीलप्रमाणे आहे:

आर्थिक वर्ष २०१८-१९ दरम्यान आणि अहवालाच्या तारखेपर्यंत संचालकांची नियुक्ती आणि पुनर्नियुक्ती.

- श्री. आर. राजीव, महानगर आयुक्त, एमएमआरडीए, महाराष्ट्र शासन यांची ०२.०५.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली.
- श्री. अचल जैन, विभागीय रेल्वे व्यवस्थापक, मुंबई मध्य विभाग, पश्चिम रेल्वे, भारत सरकार दि. २३.०७.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्त झाले.



- क) श्री. एस. जोशी, भारत सरकारचे डीएमआरसीचे संचालक (आरएस), श्री अनूप कुमार गुप्ता यांच्या जागी कंपनीचे नामित संचालक म्हणून दि. १७.०१.२०१९ पासून नियुक्त करण्यात आले.
- ड) श्री. अजोय मेहता यांच्या जागी बृहत्तर मुंबई महानगरपालिका आयुक्त प्रवीणसिंह प्रतापसिंह परदेशी यांची दि. १०.०५.२०१९ पासून. कंपनीचे नामित संचालक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली.

संचालकांचे नाव	डीन	नेमणुकीची तारीख	पदनाम
श्री. दुर्गा शंकर मिश्रा	०२९४४२१२	२३/०६/२०१७	नामनिर्देशित संचालक / अध्यक्ष
श्रीमती. अश्विनी सतिश भिडे	०२८६१००८	०५/०१/२०१५	व्यवस्थापकीय संचालक
श्री. सुधांशु शेखर जोशी	०८०७७२६७	१७/०१/२०१९	नामनिर्देशित संचालक
श्री. संजय रस्तोगी	०६४८६६८४	१९/०६/२०१९	नामनिर्देशित संचालक
श्री. आर ए राजीव	०३१२५९५२	०२/०५/२०१८	नामनिर्देशित संचालक
डॉ.नितीन नंदकिशोर करीर	०१६२४८६३	०५/०१/२०१५	नामनिर्देशित संचालक
श्री. प्रविणसिंग प्रतापसिंग परदेशी	०७६८३३८१	१०/०५/२०१९	नामनिर्देशित संचालक
श्री. सुबोध कुमार गुप्ता	०७११४२९२	१४/०१/२०१५	संचालक - प्रकल्प
श्री. अजयकुमार ए भट्ट	०७११००९७	०६/०२/२०१५	संचालक - प्रणाली
श्री.अबोध खंडेलवाल	०७८०७३९४	२८/०४/२०१७	संचालक वित्त / मुख्य वित्तीय अधिकारी

- इ) श्री. संजय रस्तोगी, प्रधान कार्यकारी संचालक विशेष प्रयोजन वाहन, रेल्वे बोर्ड, भारत सरकार यांची अंचल जैन च्या जागी दि. १९.०६.२०१९ कंपनीच्या नामनिर्देशकपदी नियुक्ती करण्यात आली.

पुढे वरील नियुक्तीचे मंजूरी पुढील एजीएम वर प्रस्तावित आहे.

**आर्थिक वर्ष २०१८-१९ दरम्यान आणि अहवालाच्या तारखेपर्यंत संचालकांची नियुक्ती आणि पुनर्नियुक्ती.**

- अ) श्री. आर. राजीव, महानगर आयुक्त, एमएमआरडीए, महाराष्ट्र शासन यांची ०२.०५.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली.
- ब) श्री. अचल जैन, विभागीय रेल्वे व्यवस्थापक, मुंबई मध्य विभाग, पश्चिम रेल्वे, भारत सरकार दि.23.07.2018 पासून कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्त झाले.
- क) श्री. एस. जोशी, भारत सरकारचे डीएमआरसीचे संचालक (आरएस), श्री अनूप कुमार गुप्ता यांच्या जागी कंपनीचे नामित संचालक म्हणून दि. १७.०१.२०१९ पासून नियुक्त करण्यात आले.





**MMRC**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

- ड) श्री. अजोय मेहता यांच्या जागी बृहत्तर मुंबई महानगरपालिका आयुक्त प्रवीणसिंह प्रतापसिंह परदेशी यांची दि. १०.०५.२०१९ पासून कंपनीचे नामित संचालक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली.
- इ) श्री. संजय रस्तोगी, प्रधान कार्यकारी संचालक विशेष प्रयोजन वाहन, रेल्वे बोर्ड, भारत सरकार यांची अंचल जैन च्या जागी दि. १९.०६.२०१९ कंपनीच्या नामनिर्देशकपदी नियुक्ती करण्यात आली.

पुढे वरील नियुक्तीचे मंजूरी पुढील एजीएम वर प्रस्तावित आहे.

### आर्थिक वर्ष २०१८-१९ दरम्यान आणि अहवालाच्या तारखेपर्यंत संचालकांची समाप्ती.

- अ) श्री. डी के जैन यांनी भारत सरकारद्वारे नामनिर्देशन हस्तांतरण / माघार घेतल्यामुळे संचालक मंडळाचा ०५.०५.२०१८ पासून भाग राहिलेले नाही. संचालक मंडळाने श्री. डी के जैन दरम्यान केलेल्या योगदानाची आणि त्यांच्या कृतीची नोंद घेतली आहे.
- ब) श्री. के. अग्रवाल यांनी भारत सरकारद्वारे नामनिर्देशन हस्तांतरण / माघार घेतल्यामुळे संचालक मंडळाचा भाग राहिलेले नाही ३०.०१.२०१८ पासून.संचालक मंडळाने श्री. के के अग्रवाल दरम्यान केलेल्या योगदानाची आणि त्यांच्या कृतीची नोंद घेतली आहे.
- क) राहुल अस्थाना यांनी स्वतंत्र संचालकांचा पदाचा राजीनामा दि. २५.०६.२०१८ दिला कंपनीच्या कार्यकाळात संचालक मंडळाने दिलेल्या योगदानाबद्दल आकडेवारीबद्दल त्याची नोंद घेतली आहे .
- ड) श्री. ए. पी. मिश्रा यांनी राजीनामा निविदा घेतल्यामुळे स्वतंत्र संचालक म्हणून काम करणे सोडले नाही w.e.f. ०२/०७/२०१८ कंपनीच्या कार्यकाळात संचालक मंडळाने दिलेल्या योगदानाबद्दल आकडेवारीबद्दल त्याची नोंद घेतली आहे.
- इ) श्री. अनूप कुमार गुप्ता यांचे निधन १३.१०.२०१८ रोजी झाले. श्री. संचालक मंडळाने श्री. अनूप कुमार गुप्ता दरम्यान केलेल्या योगदानाची आणि त्यांच्या कृतीबद्दलची प्रशंसा नोंद केलेली आहे.

श्री. यु.पी. एस मदन यांनी महाराष्ट्र शासनाने नामांतरण / नामनिर्देशन मागे घेतल्यामुळे नामनिर्देशकपदाचा कार्यभार सोडला नाही. १०.०५.२०१९ पासून संचालक मंडळ श्री यु. पी. एस मदन यांच्या दरम्यान केलेल्या योगदानाची आणि त्यांच्या कृतीबद्दलची प्रशंसा नोंद केलेली आहे.

श्री. महाराष्ट्र शासनाने नामांकन हस्तांतरित केल्याच्या कारणास्तव अजय मेहता संचालक मंडळाचा भाग राहिलेले नाही. १०.०५.२०१९ पासून संचालक मंडळाने श्री अजोय मेहता यांच्या दरम्यान केलेल्या योगदानाची आणि त्यांच्या कृतीबद्दलची प्रशंसा नोंद केलेली आहे.

श्री. आंचल जैन यांनी भारत सरकारद्वारे नामनिर्देशन मागे घेतल्यामुळे संचालक मंडळाचा सदस्य म्हणून काम करणे थांबवले w.e.f. १९/०६/२०१९ पासून संचालक मंडळ श्री आंचल जैन यांच्या दरम्यान केलेल्या योगदानाची आणि त्यांच्या कृतीबद्दलची प्रशंसा नोंद केलेली आहे.

अहवालाच्या कालावधीत की व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांमध्ये कोणतेही बदल झाले नाहीत.



## ८. बोर्डच्या बैठका व समिती बैठकीचा तपशील

### (अ) बोर्ड बैठक

वित्त वर्ष 2018-2019 दरम्यान संचालक मंडळाची 5 वेळा भेट झाली, त्यातील तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

बोर्ड सभेची संख्या	बोर्ड सभेची तारीख	उपस्थित संचालकांची संख्या
४८ वी बोर्ड बैठक	६ जून २०१८	8
४९ वी मंडळाची बैठक	२३ जुलै २०१८	6
५० वी बोर्डाची बैठक	२८ सप्टेंबर २०१८	8
५१ वी बोर्ड बैठक	१७ जानेवारी २०१९	10
५२ वी बोर्ड बैठक	२८ फेब्रुवारी २०१९	5

संचालकांचे नाव	आर्थिक वर्ष २०१८-१९ दरम्यान झालेल्या संचालक मंडळाच्या बैठकीची संख्या		
	आयोजित	उपस्थितीसाठी पात्र	उपस्थित
श्री. दुर्गा शंकर मिश्रा	5	5	5
श्री. अजोय मेहता	5	5	1
डॉ. नितीन नंदकिशोर करीर	5	5	2
श्रीमती. अश्विनी सतिश भिडे	5	5	5
श्री. उरविंदर पाल सिंग मदान	5	5	1
श्री. अनुप कुमार गुप्ता	5	3	0
श्री. मुकुंद कुमार सिन्हा	5	5	4
श्रीमती. झांजा त्रिपाठी	5	5	2
श्री. अजयकुमार ए भट्ट	5	5	4
श्री. सुबोध कुमार गुप्ता	5	5	3
श्री. अबोध खंडेलवाल	5	5	5
श्री. आचल जैन	5	4	3
श्री. आर ए राजीव	5	5	1
श्री. सुधांशु शेखर जोशी	5	2	2
श्री. राहूल दुर्गाप्रसाद अस्थाना	5	1	1
श्री. आदित्य प्रकाश मिश्रा	5	1	0

संचालक मंडळाच्या दोन बैठकीमधील कालखंड १२० दिवासापेक्षा जास्त नव्हता व प्रत्येक तिमाही मध्ये एक बैठक घेतली गेली. या बैठकीला पुरेशी गणपूर्ती होती. कंपनी संचालक मंडळाच्या बैठकाबाबत आवश्यक ते साप्ताहिक मानक - १ (एस एस -१ यांची पूर्तता करते). इन्स्टिट्यूट ऑफ कंपनी सेक्रेटरीज ऑफ इंडिया यांनी घालून दिलेल्या मानकांचे (एस एस -१) पालन केले आहे.



**लेखा परीक्षा समिती**

कंपनी कायदा 2013 च्या प्रवधानानुसार संचालक मंडळात संचालकांनी एक लेखापरीक्षा समिती स्थापित केली आहे. या समितीच्या बैठकांसाठी गणपूर्ती दोन सदस्य व्यक्तिगतरित्या उपस्थितीत असणे ही आहे.

लेखापरीक्षा समिती आणि सदस्यांच्या उपस्थितीचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	नाव	पदनाम
1.	श्री. यू. पी. एस. मदान*	नामनिर्देशित संचालक / सदस्य
2.	श्रीमती. झांजा त्रिपाठी	नामनिर्देशित संचालक
3.	श्री. अजयकुमार ए भट्ट	संचालक प्रणाली / सदस्य
4.	श्रीमती. अश्विनी सतिश भिडे	कायमस्वरूपी आमंत्रित
5.	श्री. अबोध खंडेलवाल	कायमस्वरूपी आमंत्रित

श्री. यू.पी. एस. मदान\* यांना नामनिर्देशित संचालक म्हणून सोडले नाही.

**(क) नामनिर्देशन व मोबदला समिती**

कंपनी अधिनियम, 2013 मधील तरतुदीनुसार संचालक मंडळाने संचालक मंडळाची नामनिर्देशन व मोबदला समिती गठीत केली आहे.

नामनिर्देशन व मोबदला समितीची रचना व 31 मार्च 2019 रोजी झालेल्या सभेचा तपशील खालीलप्रमाणे.

अ. क्र.	नाव	पदनाम	आयोजित बैठकीची संख्या
1.	श्रीमती. झांजा त्रिपाठी	अध्यक्ष	0
2.	डॉ. नितीन करीर	सदस्य	0
3.	श्रीमती. अश्विनी भिडे	सदस्य	0

वर्षभरात नामनिर्देशन व पारिश्रमिक समिती बैठक झाली नाही. नामांकन व मोबदला देण्याच्या धोरणाची एक प्रत या अहवालाशी जोडलेली आहे.

**(ड) कॉर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व समिती**

कंपनी अधिनियम 2013 च्या कलम 135 च्या तरतुदीनुसार संचालक मंडळाने संचालक मंडळाची कॉर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व समिती गठीत केली.



कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी कमिटीचे कोरम दोन सदस्य वैयक्तिकरित्या उपस्थित आहेत.

कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी कमिटीची रचना व 31 मार्च 2019 रोजी झालेल्या बैठकीचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	नाव	पदनाम	आयोजित बैठकीची संख्या
1.	श्री. यू. पी. एस. मदान**	अध्यक्ष	0
2.	श्रीमती. झांजा त्रिपाठी	सदस्य	0
3.	श्रीमती. अश्विनी भिडे	सदस्य	0

\*\* श्री. यू.पी. एस. मदान यांना नामनिर्देशित संचालक म्हणून सोडले नाही, w.e.f. 10/05/2019

या वर्षात समीक्षेच्या अंतर्गत कॉर्पोरेट दायित्व समितीची बैठक झाली नाही.

कंपनी कायद्यामध्ये विहित केल्याप्रमाणे कंपनीचे निव्वळ मूल्य या मानकाची पूर्तता कंपनी करित असल्याने कलम 135 (1) नुसार कंपनीने कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीची पूर्तता करणे आवश्यक आहे. तथापि, कंपनीला गेल्या तीन वर्षात नफा तोटा नसल्याने या वित्तीय वर्षांमध्ये कंपनीची कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी रुपये निरंक आहे.

कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी धोरणाचा तपशील व त्यावर खर्च न करण्याची कारणे या अहवालाची सूची (२) मध्ये दिली आहे.



## परिशिष्ट 1 नामनिर्देशन आणि मानधन धोरण

क्र.	अनुक्रमणिका	
1	प्रस्तावना	
2	धोरणाची प्रमुख उद्दिष्ट्ये	
3	प्रभावी तारीख	
4	नामनिर्देशन व मोबदला समितीची स्थापना	
5	व्याख्या	
6	उपयोगिता	
7	संचालक मंडळ / व्यवस्थापकीय संचालक / पूर्णवेळ संचालक यांना धोरण लागू	
8	समितीचे सदस्य	
9	समितीचा कोरम	
10	समितीच्या बैठक	
11	मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचारी आणि वरिष्ठ व्यवस्थापन यांची नियुक्ती आणि काढणे	
12	मुदत / कार्यकाळ	
13	मूल्यांकन	
14	काढणे	
15	सेवानिवृत्ती	
16	संचालक / केएमपी / वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचाऱ्यांना मोबदल्याचे धोरण	
17	अंमलबजावणी	
18	दुरुस्ती	



## १. प्रस्तावना:

लागू झालेल्या नियम, नियमांसह वाचलेल्या कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १७८(३) च्या तरतुदीनुसार कंपनीने हे नामनिर्देशन व पारिश्रमिक धोरण तयार केले आहे. हे धोरण की मॅनेजरियल कार्मिक आणि कंपनीच्या अन्य वरिष्ठ कर्मचार्यांच्या नियुक्तीस व सरकारी कंपन्यांना लागू होईल.

## २. धोरणाचे मुख्य उद्दीष्ट:

धोरणाची प्रमुख उद्दीष्टे अशी असतील:

- व्यवस्थापकीय कर्मचारी आणि वरिष्ठ व्यवस्थापन यांच्या नियुक्ती आणि काढून टाकण्याच्या संदर्भात मंडळाला मार्गदर्शन करणे.
- वरिष्ठ व्यवस्थापकीय कर्मचारी किंवा कर्मचार्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करणे आणि पुढील मूल्यमापनासाठी मंडळाला आवश्यक अहवाल प्रदान करणे.
- मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचारी आणि वरिष्ठ व्यवस्थापनास देय मोबदला मंडळाकडे शिफारस करणे.

## ३. प्रभावी तारीख:

हे धोरण मंडळाने मंजूर केल्यापासून प्रभावी होईल.

## ४. नामनिर्देशन आणि स्मरणशक्ती समिती:

५ मार्च, २०१६ आणि २७ मे, २०१६ रोजी झालेल्या ३८ व्या आणि ३९ व्या मंडळाच्या बैठकीत संचालक मंडळाने समितीच्या संदर्भातील अटी व नामनिर्देशन व मोबदला समितीची स्थापना केली.

## ५. परिभाषा:

- बोर्ड "म्हणजे कंपनीचे संचालक मंडळ.
- "संचालक" म्हणजे कंपनीचे संचालक.
- "समिती" म्हणजे मंडळाने नियुक्त केलेल्या किंवा पुनर्रचित केल्यानुसार कंपनीची नामनिर्देशन आणि पारिश्रमिक समिती.
- "कंपनी" म्हणजे मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड.
- "महाराष्ट्र सरकार" किंवा "सरकार" चा अर्थ असा आहे की या संदर्भात निर्दिष्ट केल्याशिवाय महाराष्ट्र राज्य सरकारचा समावेश करणे





- "केंद्र सरकार" म्हणजे भारत सरकार. भारत सरकारमध्ये भारतीय राष्ट्रपतींचा "किंवा त्यातील कोणत्याही नामनिर्देशित व्यक्तीचा समावेश असेल.
- "स्वतंत्र संचालक" म्हणजे कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १४९ (६) मध्ये संदर्भित एक दिग्दर्शक.
- "वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचारी" म्हणजे कंपनीचे संचालक मंडळ वगळता कंपनीच्या मुख्य व्यवस्थापन संघाचे सदस्य. यामध्ये कार्यकारी संचालकांच्या खाली असलेल्या पातळीवरील व्यवस्थापनाच्या सर्व सदस्यांचा समावेश असेल, ज्यामध्ये सर्व कार्यकारी प्रमुखांचा समावेश असेल, कोणत्याही नावाने.

संदर्भात अन्यथा आवश्यक नसल्यास, या धोरणात शब्द आणि अभिव्यक्ती वापरली जातात आणि यासह परिभाषित नसलेल्या परंतु कंपनी अधिनियम, २०१३ मध्ये परिभाषित केल्या आहेत ज्यात वेळोवेळी दुरुस्ती केली जाऊ शकते आणि त्यामध्ये त्यांना अनुक्रमे अर्थ देण्यात येईल.

## ६. उपलब्धता:

कॉर्पोरेट अफेयर्स मंत्रालयाने जारी केलेल्या ५ जून २०१५ रोजीच्या अधिसूचना क्रमांक जीएसआर ४६३ (ई) च्या अटीनुसार, नामनिर्देशन व पारिश्रमिक धोरण केवळ यासाठीच लागू असेल:

- (अ) कार्यकारी / पूर्णवेळ संचालक (कंपनीचे कर्मचारी असल्याने आणि महाराष्ट्र शासनाने नामित केलेले किंवा नेमणूक केलेले नाही)
- (ब) मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचारी (कंपनीचे कर्मचारी)
- (सी) वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचारी
- (ड) इतर कर्मचारी

या पॉलिसीतील काहीही महाराष्ट्र सरकार किंवा भारत सरकार कंपनीच्या मंडळावर नियुक्त केलेल्या संचालकांना असोसिएशनच्या आर्टिकलच्या संदर्भात लागू होणार नाही.

## ७. संचालकांच्या बोर्डाची / पॉलिसीचे संचालन / संचालकांचे संचालन / संपूर्ण-वेळेचे निर्देशक कॉर्पोरेट अफेयर्स मंत्रालयाने जारी केलेल्या ५ जून २०१५ रोजीच्या अधिसूचना क्रमांक जीएसआर ४६३ (ई) च्या अटीनुसार, नामनिर्देशन व पारिश्रमिक धोरण केवळ यासाठीच लागू असेल:

शासकीय कंपनी असल्याने आणि कंपनीच्या असोसिएशनच्या आर्टिकलच्या अटीनुसार व्यवस्थापकीय संचालकांची अटी, शर्ती, कार्यकाळ व मानधन महाराष्ट्र सरकार किंवा भारत सरकार निश्चित करते. त्यानुसार, या पॉलिसीमधील काहीही व्यवस्थापकीय संचालक / संपूर्ण-वेळ संचालक यांच्या नियुक्ती आणि मोबदल्यास लागू होणार नाही, जेथे त्यांची नियुक्ती सरकारद्वारे केली जाते.



पुढे, कॉर्पोरेट अफेयर्स मंत्रालयाने जारी केलेल्या ५ जून २०१५ रोजीच्या अधिसूचना क्रमांक जीएसआर ४६३ (ई) नुसार; मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांशी संबंधित कलम २०१३ मधील पोट-कलम (१), (२), (३) आणि (४) च्या तरतुदी एखाद्या सरकारी कंपनीच्या व्यवस्थापकीय संचालक किंवा पूर्ण-काळ संचालकांना लागू नाहीत. म्हणूनच, व्यवस्थापकीय संचालक आणि संपूर्ण-वेळ संचालकांना की व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांशी संबंधित या धोरणात काहीही लागू होणार नाही.

कंपनीच्या असोसिएशनच्या आर्टिकलच्या संदर्भात, महाराष्ट्र सरकार आणि भारत सरकारला कंपनीच्या संचालक मंडळावर काही संचालकांची नेमणूक व नियुक्ती करण्याचा अधिकार आहे. अशा नेमणुका या धोरणाच्या अंमलाबाहेर असतील.

## ८. समितीचे सदस्य:

समितीत किमान तीन संचालक असतील. बहुसंख्य म्हणजे समितीच्या ५०% पेक्षा जास्त स्वतंत्र संचालकांचा समावेश असेल. समितीचे अध्यक्ष स्वतंत्र संचालक असतील.

## ९. समितीचा कोरम:

समितीचे कोरम किमान २ संचालक असतील.

## १०. समितीची बैठक

समिती योग्य वेळी वाटेल अशा वेळी आणि अशा अंतराने बैठक घेईल. समिती सदस्यांना सोयीस्कर असलेल्या कोणत्याही ठिकाणी सभा घेता येतील. समितीच्या बैठकीत कोणत्याही कायदानुसार कायद्याद्वारे प्रतिबंधित बाबी वगळता व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगच्या तरतूदीचा समावेश असू शकतो.

समितीच्या बैठकीत प्रस्तावित केलेला कोणताही ठरावदेखील लागू असलेल्या कोणत्याही कायदानुसार कायद्याद्वारे विशेषतः प्रतिबंधित असल्याशिवाय प्रचाराद्वारे मंजूर केला जाऊ शकतो.

मुख्य व्यवस्थापकीय व्यक्ती व वयोवृद्ध व्यवस्थापनाची नियुक्ती आणि काढणे

- समिती सचोटी, पात्रता ओळखून निश्चित करेल; कंपनीच्या धोरणानुसार केएमपी म्हणून किंवा वरिष्ठ व्यवस्थापन स्तरावर नियुक्तीसाठी असलेल्या व्यक्तीचे कौशल्य आणि अनुभव आणि त्याच्या / तिच्या नियुक्तीची शिफारस.
- एखाद्या व्यक्तीस नियुक्तीसाठी योग्य स्थान, पात्रता, कौशल्य आणि अनुभव असणे आवश्यक आहे. एखाद्या पदावर असलेले पात्रता, कौशल्य आणि अनुभव या पदासाठी पुरेसे / समाधानकारक आहे की नाही हे ठरविण्याचा समितीला अधिकार आहे.





सी) वयाची सत्तरी वर्षे पूर्ण केलेल्या पूर्ण-वेळेचे संचालक म्हणून कंपनी कोणत्याही व्यक्तीची नेमणूक किंवा चालू ठेवणार नाही. परंतु या पदावर असलेल्या व्यक्तीची मुदत विशेष ठराव संमत करून भागधारकांच्या मान्यतेने वयाच्या सत्तर वर्षांपेक्षा अधिक वाढवता येईल.

## ११. मुदत/कालावधी

### व्यवस्थापकीय संचालक/संपूर्ण-वेळ संचालक

जोपर्यंत महाराष्ट्र सरकार किंवा भारत सरकारद्वारे व्यवस्थापकीय संचालक/पूर्णवेळ संचालकांची नेमणूक केली जाते, त्यांच्या अटी व कार्यकाळ या संदर्भात शासनाने निश्चित केल्या असतील.

### स्वतंत्र संचालक:

स्वतंत्र संचालक कंपनीच्या मंडळावर सलग पाच वर्षे मुदतीसाठी पद धारण करील आणि कंपनीने विशेष ठराव मंजूर केल्यावर पुन्हा नियुक्तीस पात्र ठरेल आणि मंडळाच्या अहवालात अशी नियुक्ती जाहीर केली जाईल. कोणताही स्वतंत्र संचालक जास्तीत जास्त वर्षांपर्यंत सलग दोनपेक्षा अधिक मुदतीसाठी पद धारण करू शकत नाही, परंतु असे स्वतंत्र संचालक स्वतंत्र संचालक होण्याची मुदत तीन वर्षांच्या मुदतीनंतर नियुक्तीस पात्र असतील. परंतु या स्वतंत्र कालावधीत तीन वर्षांच्या कालावधीत स्वतंत्र संचालक नेमला जाणार नाही किंवा थेट किंवा अप्रत्यक्षपणे इतर कोणत्याही क्षमतेत कंपनीशी संबंधित राहू शकणार नाही.

## १२. मूल्यमापन

समिती मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचारी आणि वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचार्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन वार्षिक किंवा आवश्यक असलेल्या अंतराने करेल.

## १३. काढणे

समिती अधिनियम, २०१३ चे नियम व कायदे व कंपनीच्या धोरणाच्या तरतुदी व पालनाच्या अधीन असलेल्या की व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांना किंवा वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचार्यांना लेखी नोंदी काढून टाकण्याबाबतच्या कारणांची शिफारस करू शकते.

## १४. पुनर्प्राप्ती

मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचारी आणि वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचारी कायद्याच्या लागू तरतुदी आणि कंपनीच्या प्रचलित धोरणानुसार सेवानिवृत्त होतील. कंपनीच्या हितासाठी की मॅनेजरियल कार्मिक, वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचारी त्याच पदावर/मोबदल्यात किंवा अन्यथा सेवानिवृत्तीचे वय मिळवल्यानंतरही ठेवण्याचा निर्णय मंडळाकडे असेल.

**१५. संचालकांना / मुख्य प्रबंध व्यवस्थापकीय / वरिष्ठ व्यवस्थापक व्यक्तींच्या स्मरणशक्तीसाठी धोरण कार्यकारी/स्वतंत्र संचालकांना मोबदला**



- अ) कार्यकारी / स्वतंत्र संचालकांना कंपनी अधिनियम, २०१३ मधील तरतुदीनुसार परवानगी असलेली बसण्याची फी व इतर मोबदला मिळू शकेल. बसण्याची शुल्काची रक्कम नामनिर्देशन व मोबदला समितीने शिफारस केलेली असेल व त्याद्वारे मंजूर केलेली असेल.
- ब) (कार्यकारी / स्वतंत्र संचालकांचे सर्व मोबदला) कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १९७ (५) नुसार बैठकीस उपस्थित राहण्याचे मानधन वगळता कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या अंतर्गत आणि नियमांनुसार मर्यादा / मर्यादेच्या अधीन असतील. तेथे अंमलबजावणी केली गेली किंवा कोणतीही वेळ लागू असेल. नामनिर्देशन व मोबदला समितीने शिफारस केलेली आणि संचालक मंडळाने किंवा भागधारकांद्वारे मंजूर केलेली रक्कम असेल तर अशा मोबदल्याची रक्कम असावी.
- सी) स्वतंत्र संचालक स्टॉक पर्याय मिळविण्यास पात्र नसतील आणि कंपनीच्या कोणत्याही शेअर आधारित पेमेंट योजनांमध्ये भाग घेण्यास पात्र नसतील.
- ड) खालील अटी पूर्ण झाल्यास वरील कलम (बी) च्या हेतूने मोबदल्याचा भाग म्हणून मानले जाणार नाहीत जे निसर्गातील व्यावसायिक आहेत अशा सेवांसाठी विना-कार्यकारी / स्वतंत्र संचालकांना मोबदला देण्यात येणार नाही:
- i) सेवा संचालक अशा संचालकांद्वारे त्यांच्या कार्यक्षमतेनुसार व्यावसायिक म्हणून प्रदान केल्या जातात; आणि
- ii) समितीच्या मते, दिग्दर्शकाकडे त्या व्यवसायाच्या अभ्यासासाठी आवश्यक पात्रता असते.

## मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मच्या-र्यांना व वरिष्ठ व्यवस्थापनाला मोबदला:

- अ) अॅक्ट २०१३, च्या तरतुदींचे पालन करून व कंपनीच्या धोरणास अनुसरून कंपनी व्यवस्थापनाच्या कर्मच्या-र्यांना व वरिष्ठ व्यवस्थापनाला मोबदला निश्चित वेतन आणि प्रोत्साहन वेतन असू शकेल.
- ब) मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचारी आणि वरिष्ठ व्यवस्थापन कर्मचार्यांना मिळणारे मोबदला बाजारपेठेच्या निकषांनुसार किंवा महाराष्ट्र सरकार आणि भारत सरकारच्या नियमांनुसार ठरविले जाऊ शकतात.

## १६. अंमलबजावणी

- अ) हे मोबदला धोरण, कंपनीच्या वरिष्ठ व्यवस्थापनासह की व्यवस्थापकीय कर्मचारी आणि संचालक मंडळाच्या सदस्यांसह भविष्यातील सर्व रोजगार करारावर लागू होईल. अर्थात हे धोरण संचालक मंडळाने स्वीकारल्यानंतर घेतलेल्या भेटी. मंडळाने हे धोरण स्वीकारण्यापूर्वी केलेल्या अशा कोणत्याही नेमणूकांना या पॉलिसीतील तरतुदींचे पालन करणे आवश्यक आहे. दुरुस्ती, बदल करताना किंवा त्या नेमणूकांच्या अटी व शर्तीत बदल केल्यास.
- ब) इतर बाबतीत, मोबदला धोरण हे मंडळाच्या मार्गदर्शनाचे असेल. या धोरणाच्या कोणत्याही किंवा सर्व तरतुदी कंपनी अधिनियम, २०१३ मधील संबंधित नियम व कायदे, अधिसूचनेनुसार वेळोवेळी अधिसूचित केल्या





**MMRC**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

जाणार्या दुरुस्ती / दुरुस्तीच्या अधीन असतील. अशा कोणत्याही दुरुस्तीचा नामनिर्देशन व मोबदला समिती आणि / किंवा संचालक मंडळाने कोणतीही मंजूरी न घेता या धोरणात बदल केल्याचा आपोआप परिणाम होईल. तथापि, अशी कोणतीही दुरुस्ती या धोरणाशी संलग्न केली जाईल आणि सर्व संबंधित व्यक्तींच्या सज्ज संदर्भासाठी कंपनीच्या वेबसाइटवर ठेवली जाईल आणि पुढच्या बैठकीत नामनिर्देशन व पारिश्रमिक समिती आणि संचालक मंडळासमोर उभे केले जाईल.

- क) समिती परिशिष्टामध्ये आणि योग्यतेनुसार या पॉलिसीच्या चांगल्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक तत्त्वे, कार्यपद्धती, स्वरूप, अहवाल देणारी यंत्रणा आणि नियमावली जारी करू शकते.
- ड) समिती आपले कोणतेही अधिकार एक किंवा अधिक सदस्यांकडे सोपवू शकते.

संचालक मंडळ हे धोरण कोणतेही कारण न देता कधीही या धोरणात सुधारणा किंवा सुधारीत करू शकते. अशी फेरबदल किंवा दुरुस्ती किंवा पुनरीक्षण या धोरणाशी जोडले जावे आणि मंडळाच्या बैठकीच्या आणि समितीच्या बैठकीच्या मिनिटांमध्येही याची नोंद घ्यावी लागेल.



परिशिष्ट २

सीएसआर ॲक्टिव्हिटीज / इनिशिएटिव्हज वरील अहवाल  
[कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम १३५ आणि त्याखालील नियमांचे पालन करणे]

कंपनीच्या सीएसआर धोरणाची एक संक्षिप्त रूपरेषा, ज्यामध्ये हाती घेण्याच्या प्रस्तावित प्रकल्पांचे किंवा कार्यक्रमांचे विहंगावलोकन आणि सीएसआर धोरण आणि प्रकल्प किंवा प्रोग्रामच्या वेब-लिनकचा संदर्भ आहे.

मुं.मे.रे.कॉ.लि.च्या सीएसआर धोरणाचे उद्दीष्ट जैवविविधता, ऊर्जा आणि जल संवर्धनासह शिक्षण आणि कौशल्य विकास, आरोग्य आणि निरोगीपणा आणि पर्यावरणीय टिकाव यावर लक्ष केंद्रित करून समुदायाची काळजी दर्शविणे आहे. या उद्देशाने अंतर्भूत केलेले म्हणजे समाजातील उपेक्षित क्राँस वर्गाला त्यांचे जीवनमान सुधारण्याची संधी देऊन समर्थन देणे. हाती घेतलेले प्रकल्प कंपनी अधिनियम २०१३ च्या अनुसूची ७ च्या व्यापक चौकटीत असतील. कंपनीने हाती घेतलेल्या सीएसआर धोरणाचा तपशील आणि प्रकल्प किंवा कार्यक्रमांचा तपशील कंपनीच्या वेबसाइटवर उपलब्ध आहे.

1. सीएसआर धोरण खालील वेब लिंकवर कंपनीच्या वेब पोर्टलवर देखील उपलब्ध आहे. [www.mmrc.com](http://www.mmrc.com)
2. 31 मार्च, 2019 रोजी सीएसआर समितीची रचना:

नाव	पदनाव
श्री. यु.पी.एस. मदान	अध्यक्ष
श्रीमती झांजा त्रिपाठी	सदस्य
श्रीमती अश्विनी भिडे	अध्यक्ष

\* श्री. यू. पी. एस. मदान यांना नामनिर्देशित संचालक म्हणून दि. १०.०५.२०१९ पासून सोडले.

3. कंपनीचा मागील 3 वित्तीय वर्षांसाठी सरासरी निव्वळ नफा

वित्तीय वर्ष	कलम १९८ नुसार नफा
२०१५ - १६	३३२.६५
२०१६ - १७	(३६१.३७)
२०१७ - १८	(७२०.४२)
एकूण	(२४९.७१)

4. निर्धारित सीएसआर खर्च (2% रक्कम): शून्य
5. वर्षभरात हाती घेतलेल्या सीएसआर उपक्रम / प्रकल्पांचा तपशील:
  - a) आर्थिक वर्षासाठी खर्च करण्याची एकूण रक्कम - शून्य
  - b) खर्च न केलेली रक्कम (असल्यास) - शून्य





MMRC

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

c) आर्थिक वर्षात खर्च केलेली रक्कम खाली दिलेली आहे:

1	2	3	4	5	6	7	8
अ. क्र.	सीएसआर प्रकल्प / क्रियाकलाप	क्षेत्र	प्रकल्प / कार्यक्रम 1. स्थानिक क्षेत्र / इतर- 2. प्रकल्प / कार्यक्रम हाती घेण्यात आला राज्य निर्दिष्ट करा	रक्कम (बजेट) प्रकल्प / कार्यक्रमा नुसार	प्रकल्प / कार्यक्रमावर खर्च केलेली रक्कम उप प्रमुख: 1. प्रकल्प / कार्यक्रमावर थेट खर्च, 2. ओव्हरहेड	अहवाल कालावधी पर्यंत एकत्रित खर्च	खर्च केलेली रक्कम: प्रत्यक्ष / अंमलबजावणी करणाऱ्या एजन्सी मार्फत *
लागू नाही							

- गेल्या ३ वित्तीय वर्षांच्या सरासरी निव्वळ नफ्याच्या २% किंवा त्यातील काही भाग खर्च करण्यात कंपनीला अपयशी ठरल्यास, रक्कम त्याच्या बोर्डाच्या अहवालात खर्च न करण्याची कारणे
- मागील तीन वित्तीय वर्षात झालेल्या नुकसानीमुळे कंपनीकडे कोणतेही सीएसआर उत्तरदायित्व नाही. त्यानुसार चालू वर्षात कंपनीने कोणताही सीएसआर खर्च केलेला नाही.
- सीएसआर समितीचे जबाबदार निवेदन की सीएसआर पॉलिसीची अंमलबजावणी आणि देखरेख करणे सीएसआर उद्दीष्टे आणि कंपनीच्या धोरणाचे अनुपालन आहे.

कंपनीची सीएसआर समिती पुष्टी करते की सीएसआर धोरणाची अंमलबजावणी व देखरेख कंपनीच्या सीएसआर उद्दीष्टे व धोरणाचे अनुपालन असेल.

ठिकाण: मुंबई

तारीख: २१.०७.२०१९

सही/-

अध्यक्ष

सही/-

काॅर्पोरेट सोशलचे अध्यक्ष  
जबाबदार समिती



## फॉर्म क्रमांक एमआर ३

### सचिवीय लेखा परीक्षकांचा अहवाल

[कंपनी अॅक्ट २०१३ च्या कलम २०४ (१) चे पालन करणे आणि कंपन्यांचा नियम क्रमांक (व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांची नियुक्ती व मोबदला) नियम २०१४]

प्रति

सदस्य,

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

पारगमन कार्यालय ई ब्लॉक

सिटी पार्कची उत्तर बाजू

आयकर कार्यालयाच्या मागे

ए-विंग, वांद्रे (ई), वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स,

मुंबई- ४०००५१

आम्ही मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (सीआयएन: U60100MH2008SGC181770) (यानंतर "कंपनी" म्हणून संबोधित केले) लागू असलेल्या वैधानिक तरतुदींचे पालन आणि चांगल्या कॉर्पोरेट पद्धतींचे पालन यांचे सचिवात्मक लेखापरीक्षण केले आहे. सेक्रेटरीअल ऑडिट अशा पद्धतीने केले गेले ज्यायोगे आम्हाला कॉर्पोरेट संचालनालय / वैधानिक अनुपालनांचे मूल्यांकन करण्यासाठी आणि त्यावर आपले मत व्यक्त करण्यासाठी वाजवी आधार प्रदान केला.

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड पुस्तके, कागदपत्रे, मिनिट बुक, फॉर्म आणि रिटर्न तसेच कंपनीने सांभाळलेले अन्य नोंदी आणि सचिवांच्या लेखापरीक्षेच्या वेळी कंपनी, त्याचे अधिकारी, एजंट आणि अधिकृत प्रतिनिधींनी पुरविलेल्या माहितीच्या आमच्या पडताळणीवर आधारित आम्ही आमच्या अहवालानुसार १ एप्रिल २०१८ ते ३१ मार्च २०१९ पर्यंतच्या लेखापरीक्षण कालावधीत कंपनीने खाली सूचीबद्ध केलेल्या वैधानिक तरतुदींचे पालन केले आहे आणि तसेच कंपनीकडे योग्य बोर्ड प्रक्रिया आणि अनुपालन यंत्रणा आहे.

आम्ही मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ("कंपनी") ने १ एप्रिल, २०१८ ते ३१ मार्च २०१९ पर्यंतच्या लेखापरीक्षण कालावधीसाठी राखीव पुस्तके, कागदपत्रे, मिनिट बुक, फॉर्म आणि रिटर्न्स आणि इतर नोंदी तपासल्या आहेत:

- (i) कंपनी अॅक्ट, २०१३ ("कायदा") आणि त्याद्वारे बनविलेले नियम;
- (ii) सिक्युरिटीज कॉन्ट्रॅक्ट्स (नियमन) कायदा १९५६ ('एससीआरए') आणि त्याखालील बनविलेले नियम; (अहवाल कालावधी दरम्यान लागू नाही)
- (iii) डिपॉझिटरीज अॅक्ट, १९९६ आणि त्यानुसार बनविलेले नियम आणि पोट-कायदे; (अहवाल कालावधी दरम्यान लागू नाही).





- (iv) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९९९ आणि तेथे थेट परकीय गुंतवणूकी, परदेशी थेट गुंतवणूक आणि बाह्य वाणिज्यिक कर्ज घेण्याच्या मर्यादांनुसार बनविलेले नियम व नियम; (अहवाल कालावधी दरम्यान लागू नाही).
- (v) भारतीय सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया अधिनियम, १९९२ नुसार खालील नियम आणि मार्गदर्शक सूचना ('सेबी कायदा'): (अहवाल देण्याच्या कालावधीत लागू नाही).
- अ. सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (शेअर्स अँड टेकओव्हर्सचे भरीव संपादन) विनियम, २०११.
- बी. भारतीय सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड (इनसीडर ट्रेडिंग प्रतिबंध) नियमन, २०१५
- सी. सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (कॅपिटल अँड डिस्क्लोजर आवश्यकता) जारी करणे, २००९
- डी. भारतीय सुरक्षा आणि विनियम मंडळ (शेअर बेस्ड कर्मचारी लाभ) विनियम, २०१४
- ई. भारतीय सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (डेट सिक्युरिटीजची जारी व यादी) विनियम, २००८
- एफ) सिक्युरिटीज एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (रजिस्ट्रार टू इश्यू अँड शेयर ट्रान्सफर एजंट्स) रेग्युलेशन्स, १९९३ कंपन्या कायदा करतात आणि ग्राहकांशी व्यवहार करतात.
- जी) भारतीय सिक्युरिटीज एक्सचेंज बोर्ड (इक्विटी शेअर्सची सूची) विनियम, २००९.
- एच) सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (सिक्युरिटीज बाय बँक बँक) रेग्युलेशन्स, २००९.
- (vi) कंपनीला लागू असलेले खालील सेक्टर विशिष्ट कायदे:
- अ. मेट्रो रेल्वे (बांधकामांचे बांधकाम) कायदा, १९७८
- बी. मेट्रो रेल्वे (ऑपरेशन आणि मेटेनन्स) कायदा, २००२
- सी. मेट्रो रेल्वे (दुरुस्ती) कायदा, २००२
- डी. भारतीय रेल्वे अधिनियम, १८९०

कार्यकारी प्रमुख व विविध कंत्राटदारांकडून कंपनीने मिळविलेले अनुपालन प्रमाणपत्रांच्या आधारे आम्ही उपरोक्त नमूद केलेल्या नियमांच्या अनुपालनांवर अवलंबून आहोत.

आम्ही सेक्रेटेरियल स्टँडर्ड्स अर्थात एसएस -1 आणि एसएस -2 च्या भारतीय सेक्रेटरी ऑफ इंडियाने जारी केलेल्या एसएस -2 च्या लागू कलमाचे अनुपालन देखील तपासले आहे.

पुनरावलोकनाच्या कालावधीत कंपनीने खाली नमूद केलेल्या मर्यादित वरील अधिनियम, नियम, नियम, मार्गदर्शक तत्त्वे, मानक इत्यादींच्या तरतुदींचे पालन केले आहे:

१. कंपनीने खालील समित्यांची स्थापना केली आहे परंतु अहवाल देण्याच्या कालावधीत कोणतीही बैठक झाली नाही:



- कॉर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व समिती
- नामनिर्देशन व मोबदला समिती

२. कंपनीने कॉर्पोरेट अफेयर्स मंत्रालयाकडे विधिवत फॉर्म दाखल केले परंतु काही फॉर्म भरण्यात काही विलंब झाला.

आम्ही अहवाल देण्याच्या कालावधीत पुढील अहवाल देतो:

- कंपनीचे संचालक मंडळ, कार्यकारी संचालक आणि योग्य कार्यकारी संचालक यांच्या योग्य ताळेबंदसह स्थापन केले जाते.
- संचालक मंडळाच्या रचनेत बदल झालेल्या आढावा कालावधीत ते अंमलात आले आणि त्या कायद्याच्या तरतुदीचे पालन करीत आहेत.
- मंडळाच्या बैठकीचे वेळापत्रक तयार करण्यासाठी सर्व संचालकांना पुरेशी नोटीस दिली जाते, अजेंडा व अजेंडा विषयी सविस्तर नोट्स किमान सात दिवस अगोदर पाठविल्या गेल्या आणि संमेलनापूर्वी व अजेंडा विषयी अधिक माहिती व स्पष्टीकरण मिळविण्यासाठी व त्यासाठी एक यंत्रणा अस्तित्वात आहे. बैठकीत अर्थपूर्ण सहभाग.
- असंतुष्ट सदस्यांची मते, काही असल्यास ती पकडली जातात आणि काही मिनिटांचा भाग म्हणून रेकॉर्ड केली जातात तेव्हा बहुमताचा निर्णय घेण्यात येतो.
- लागू होणारे कायदे, नियम, नियम आणि मार्गदर्शक तत्त्वे यांचे पालन करणे आणि त्यांचे पालन करणे सुनिश्चित करण्यासाठी कंपनीच्या आकार आणि कार्यप्रणालीनुसार कंपनीमध्ये पर्याप्त यंत्रणा आणि प्रक्रिया आहेत.

आम्ही पुढे अहवाल देतो की अहवाल देण्याच्या कालावधीत कंपनीच्या व्यवस्थापनात पुढील बदल घडले:

- अहवाल कालावधी दरम्यान भेटी:

- १) श्री आर. ए. राजीव यांची ०२.०५.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- २) श्री अचल जैन यांची ०२.०७.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- ३) श्री. एस. जोशी यांची १७.०१.२०१९ पासून कंपनीच्या नामनिर्देशित संचालकपदी नियुक्ती झाली आहे.

- अहवाल कालावधी दरम्यान खंड:

- १) श्री डी. के. जैन यांनी ०५.०५.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक पदाचा कार्यभार सोडला आहे.
- २) श्री राहुल अस्थाना यांनी २५.०६.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक पदाचा कार्यभार सोडला आहे.
- ३) श्री ए. पी. मिश्रा यांनी ०२०.०७.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक पदाचा कार्यभार सोडला आहे.
- ४) श्री अनूप कुमार गुप्ता यांनी १३.१०.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक म्हणून काम करणे सोडले आहे.





**MMRC**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

आम्ही पुढे सांगतो की अहवाल देण्याच्या कालावधीत कंपनीची नोंदणीकृत कार्यालय एमएमआरडीए बिल्डिंग, प्लॉट नंबर सी-१४-१५ वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स, वांद्रे (पूर्व), मुंबई, ४०००५१ मध्ये ट्रान्झिट कार्यालय, ई-ब्लॉक, उत्तर येथून हलविण्यात आले. सिटी पार्कची बाजू, आयकर कार्यालयाच्या मागे, ए-विंग वांद्रे (पूर्व), वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स, मुंबई, ४०००५१.

आम्ही पुढील अहवाल देतो की अहवालांतर्गत कंपनीने अधिनियम कलम ६२ आणि त्यातील नियमांच्या तरतुदींचे पालन करून भारत सरकार आणि महाराष्ट्र सरकारच्या नामनिर्देशित व्यक्तींना हक्क जारी केले आहेत:

- १) २३ जुलै, २०१८ रोजी प्रत्येकी १०० रुपयांच्या २,००,००,००० इक्विटी शेअर्सची हक्क ऑफर, जी ३१ जुलै २०१८ रोजी देण्यात आली.
- २) १७ जानेवारी, २०१९ रोजी प्रत्येकी १०० रुपयांच्या २,००,००,००० इक्विटी शेअर्सची हक्क ऑफर, जी २३ जानेवारी २०१९ रोजी देण्यात आली.
- ३) २८ फेब्रुवारी २०१९ रोजी प्रत्येकी १०० रुपयांच्या ६,००,००,००० इक्विटी शेअर्सची राईट ऑफर.

रागिनी चोकशी अँड कॉ.  
कंपनी सचिव

ठिकाण: मुंबई  
तारीख: २१.०७.२०१९

किरण ठाकरे (भागीदार)  
सी.पी. नंबर :- २१२१०  
एफसीएस क्रमांक: -२३१६



## परिशिष्ट

प्रति  
सदस्य,  
मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
पारगमन कार्यालय ई ब्लॉक  
सिटी पार्कची उत्तर बाजू  
आयकर कार्यालयाच्या मागे  
ए-विंग, वांद्रे (ई), वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स,  
मुंबई- ४०००५१

आमचे तारखेचा अहवाल या पत्रासह वाचला पाहिजे.

१. सचिवांची नोंद ठेवणे ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. आमच्या लेखा परीक्षणावर आधारित या सचिवात्मक नोंदींवर मत व्यक्त करण्याची आमची जबाबदारी आहे.
२. सचिवालयीन अभिलेखांमधील सामग्रीच्या शुद्धतेबद्दल वाजवी आश्वासन मिळण्यासाठी आम्ही ऑडिट पद्धती व प्रक्रियेचे पालन केले. सचिवात्मक अभिलेखांमध्ये योग्य तथ्ये प्रतिबिंबित होतात हे सुनिश्चित करण्यासाठी चाचणी आधारावर सत्यापन केले गेले. आमचा विश्वास आहे की आम्ही अनुसरण केलेल्या प्रक्रिया आणि पद्धती आमच्या मतासाठी वाजवी आधार प्रदान करतात.
३. आम्ही कंपनीच्या वित्तीय नोंदी आणि खात्यांची पुस्तके यांची अचूकता व योग्यता तपासली नाही.  
जिथे आवश्यक असेल तेथे कायदे, नियम आणि कायद्यांचे पालन आणि कार्यक्रम इत्यादींचे व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व प्राप्त केले आहे.
४. कॉर्पोरेट आणि इतर लागू असलेल्या कायद्यांचे, नियमांचे, मानदंडांच्या तरतुदींचे पालन करणे ही व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे.
५. आमची परीक्षा चाचणी आधारावर प्रक्रियेच्या पडताळणीपुरती मर्यादित होती.
६. सचिवात्मक लेखापरीक्षण अहवाल हा कंपनीच्या भविष्यातील व्यवहार्यतेबद्दल किंवा कंपनीच्या कार्यात व्यवस्थापनाद्वारे राबविलेल्या कार्यक्षमतेचा किंवा परिणामकारकतेचे आश्वासन नाही.

रागिनी चोकशी अँड कॉ.  
कंपनी सचिव

ठिकाण: मुंबई  
तारीख: २१.०७.२०१९

किरण ठाकरे (भागीदार)  
सी.पी. नंबर : - २१२१०  
एफसीएस क्रमांक: -२३१६





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

परिशिष्ट - आर्थिक वर्ष २०१८-१९ साठी संचालकांच्या अहवाल  
फॉर्म क्रमांक एओसी -2

(अधिनियम कलम १३४ च्या पोट-कलम (३) च्या कलम (एच) आणि कंपनी (लेखा) नियम, २०१४ चे नियम ८  
(२) चे पालन करणे)

कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १८८ च्या पोट-कलम (१) मध्ये संदर्भित संबंधित पक्षांद्वारे कंपनीत दाखल केलेल्या कराराचे / व्यवस्थेचे तपशील उघड करण्याचे फॉर्म, त्यातील तिसऱ्या तरतुदीनुसार काही विशिष्ट हातांच्या लांबी व्यवहारांचा समावेश आहे.

1	कराराचा तपशील किंवा व्यवस्था किंवा हाताच्या लांबीच्या आधारावर व्यवहार	
(a)	संबंधित पक्षाचे नाव आणि नात्याचे स्वरूप	लागू नाही
(b)	करार / व्यवस्था / व्यवहारांचे स्वरूप	
(c)	करार / व्यवस्था / व्यवहार कालावधी	
(d)	कराराच्या ठराविक अटी किंवा व्यवस्था असल्यास किंवा मूल्यासह काही व्यवहार असल्यास	
(e)	अशा करारात किंवा व्यवस्थेमध्ये किंवा व्यवहारात प्रवेश करण्याचे औचित्य मंडळाने मंजुरी दिनांक	
(f)	मंडळाने मंजुरी दिनांक	
(g)	अॅडव्हान्स म्हणून देय रक्कम, काही असल्यास	
(h)	कलम १८८ च्या पहिल्या अधिनियमान्वये आवश्यकतेनुसार सर्वसाधारण सभेत विशेष ठराव मंजूर करण्यात आल्याची तारीख	
2	सामग्रीच्या कराराचा किंवा व्यवस्थेचा तपशील किंवा हाताच्या लांबीच्या आधारावर नसलेल्या व्यवहाराचा तपशील	
(a)	संबंधित पक्षाचे नाव आणि नात्याचे स्वरूप	लागू नाही
(b)	करार / व्यवस्था / व्यवहारांचे स्वरूप	
(c)	कराराचे कालावधी / व्यवस्था / व्यवहार	
(d)	कराराच्या ठराविक अटी किंवा व्यवस्था असल्यास किंवा मूल्यासह काही व्यवहार असल्यास	
(e)	बोर्डाने मंजूर होण्याची तारीख (ती) असल्यास असल्यास	
(f)	अॅडव्हान्स म्हणून देय रक्कम, काही असल्यास	

संचालक मंडळाच्या वतीने आणि  
मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

ठिकाण: मुंबई  
तारीख: २१.०७.२०१९

एसडी  
अध्यक्ष



## फॉर्म एमजीटी 9

### वार्षिक परतावा

31.03.2019 रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षानुसार

कंपनी अधिनियम, २०१३ च्या कलम ९२ (३) चे पालन करणे आणि कंपनी (व्यवस्थापन व प्रशासन) नियम २०१४ चे नियम १२ (१)

I नोंदणी आणि इतर तपशील:				
i	CIN	U60100MH2008SGC181770		
ii	नोंदणी दिनांक	181770		
iii	कंपनीचे नाव	मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड		
iv	कंपनीची श्रेणी / उप-श्रेणी	शेअर्सद्वारे मर्यादित कंपनी		
v	नोंदणीकृत कार्यालयाचा पत्ता & संपर्काची माहिती	ट्रान्जिट ऑफिस, ई ब्लॉक, सीटी पार्क च्या बाजूला, इनकम टॅक्स ऑफिसच्या पाठी, वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व) मुंबई ४०० ०५१		
vi	सूचीबद्ध कंपनी असो	N.A		
vii	रजिस्ट्रार आणि ट्रान्सफर एजंटचे नाव, पत्ता आणि संपर्क तपशील, असल्यास काही.	N.A		
II कंपनीच्या प्रिंसिपल बिझिनेस अॅक्टिव्हिटीज				
कंपनीच्या एकूण उलाढालीच्या 10% किंवा त्याहून अधिक योगदान देणाऱ्या सर्व व्यावसायिक क्रियाकलापांचे वर्णन केले जाईल				
अ. क्र.	मुख्य उत्पादने / सेवांचे नाव आणि वर्णन	उत्पादन / सेवेचा एनआयसी कोड	कंपनीच्या एकूण उलाढाली%	
१	जनतेला वेगवान, विश्वासार्ह, कार्यक्षम, आधुनिक व आर्थिकदृष्ट्या सार्वजनिक वाहतुकीची सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी मुंबईत रेल्वे आधारित द्रुत द्रुत वाहतूक व्यवस्था उभारणे, व्यवस्थापित करणे, चालविणे आणि देखभाल करणे यासाठी व्यवसाय चालू ठेवणे.	६०२१२	NIL	
III होलिंग, सबसिडीयरी आणि असोसिएट कंपनीची वैशिष्ट्ये				
अ. क्र.	कंपनीचे नाव व पत्ता	सीआयएन / जीएलएन	होलिंग / सबसिडीयरी / असोसिएट	% शेअर्स हेल्ड
१	NIL			



IV शेअर होल्डिंग (इक्विटी शेअर भांडवल एकूण इक्विटी पर्यंत % म्हणून ब्रेक अप)

भागधारकांची श्रेणी	वर्षाच्या सुरुवातीस घेतलेल्या शेअर्सची संख्या			वर्षाच्या शेवटी झालेल्या समभागांची संख्या			वर्षात% बदल
	डिमॅट	शारीरिक	एकूण शेअर्सपैकी %	डिमॅट	शारीरिक	एकूण शेअर्सपैकी %	
<b>A. प्रचारक</b>							
<b>(1) भारतीय</b>							
a) वैयक्तिक / एचयूएफ		0	0%		0	0%	
b) केंद्र सरकार राज्य शासन	131520000	131520000	100%	131520000	131520000	100%	
c) संस्था कॉर्पोरेट्स	0	0	0	0	0	0	
d) बँक / एफआय	0	0	0	0	0	0	
e) इतर कोणतेही	0	0	0	0	0	0	
<b>SUB TOTAL:(A) (1)</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>100%</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>100%</b>	
<b>(2) परदेशी</b>							
a) अनिवासी भारतीय- व्यक्ती	0	0	0	0	0	0	
b) इतर व्यक्ती	0	0	0	0	0	0	
c) बॉडीज कॉर्पोरेशन	0	0	0	0	0	0	
d) बँक / एफआय	0	0	0	0	0	0	
e) इतर कोणतेही	0	0	0	0	0	0	
<b>उप एकूण (अ) (२)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<b>प्रमोटरची एकूण हिस्सेदारी (A)= (A)(1)+(A)(2)</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>100%</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>100%</b>	
<b>B. सार्वजनिक सामायिकरण</b>							
<b>(1) संस्था</b>							
a) म्युचुअल फंड	0	0	0	0	0	0	
b) बँक / एफआय	0	0	0	0	0	0	
C) केंद्र सरकार	0	0	0	0	0	0	



भागधारकांची श्रेणी	वर्षाच्या सुरुवातीस घेतलेल्या शेअर्सची संख्या				वर्षाच्या शेवटी झालेल्या समभागांची संख्या				वर्षात% बदल	
	डिमेंट	शारीरिक	एकूण	एकूण शेअर्सपैकी %	डिमेंट	शारीरिक	एकूण	एकूण शेअर्सपैकी %		
d) राज्य सरकार e) व्हेचर कॅपिटल फंड f) विमा कंपन्या g) एफआयआयएस h) विदेशी उद्यम भांडवल निधी i) इतर (निर्दिष्ट)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>संपूर्ण(B)(1):</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>(2) संस्था नसलेल्या</b>										
a) संस्था कॉर्पोरेट्स i) भारतीय ii) भारताबाहेरील b) व्यक्ती i) एक लाखापर्यंत नाममात्र हिस्सा भांडवल असणारे वैयक्तिक भागधारक 1 लाख रु. पेक्षा जास्त नाममात्र भागभांडवल असलेल्या व्यक्ती समभागधारक c) इतर (निर्दिष्ट)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>संपूर्ण(B)(2):</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>एकूण सार्वजनिक भागभांडवल (B) = (B)(1)+(B)(2)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>C. कस्टोडियनने यासाठी समभाग ठेवले आहेत</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>जीडीआर आणि एडीआर</b>										
<b>एकूण (A+B+C)</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>100%</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>131520000</b>	<b>100%</b>	<b>131520000</b>	<b>100%</b>





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

(ii) प्रवर्तकाचे सामायिकरण

अ. क्र.	भागधारकाचे नाव	वर्षाच्या सुरुवातीस भागधारक			वर्षाच्या शेवटी भागधारक			वर्षाच्या कालावधीत भागभांडवलात बदल
		समभागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी %	एकूण समभागांवर तारण ठेवलेले	समभागांची संख्या	% of एकूण शेअर्स कंपनीच्या	% Oसिसभाग तारण ठेवले एकूण समभागांना व्यापून टाकले	
1	भारताचे राष्ट्रपती यांच्यामार्फत श्री दुर्गा शंकर मिश्रा	65,760,0006	50%	0	115,760,000	50%	0	39.17%
2	महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या मार्फत श्री. यु. एस. मदन	5,760,000	50%	0	115,760,000	50%	0	39.17%
	<b>Total</b>	<b>131,520,000</b>	<b>100%</b>		<b>231,520,000</b>	<b>100%</b>		



(iii) प्रवर्तकाचे शेअर्डहोलिंगमध्ये बदल (निर्दिष्ट नसल्यास स्पष्टीकरण द्या)

अ. क्र.	भागधारकाचे नाव	वर्षाच्या सुरुवातीस शेअर होलिंग		वर्षभरात एकत्रित हिस्सा	
		शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी	शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी
1	भारताचे राष्ट्रपती यांच्यामार्फत श्री दुर्गा शंकर मिश्रा				
	वर्षाच्या सुरुवातीस	65760000	50.00%	65760000	50.00%
	31 जुलै, 2018 रोजी वाटप	10000000	50%	10000000	50%
	23 जानेवारी, 2019 रोजी वाटप	10000000	50%	10000000	50%
	11 मार्च, 2019 रोजी वाटप	30000000	50%	30000000	50%
	वर्षाच्या शेवटी	115760000	50%	115760000	50%

अ. क्र.	भागधारकाचे नाव	वर्षाच्या सुरुवातीस शेअर होलिंग		वर्षभरात एकत्रित हिस्सा	
		शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी	शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी
1	महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या मार्फत श्री यू पी एस मदन				
	वर्षाच्या सुरुवातीस	65760000	50.00%	65760000	50.00%
	31 जुलै, 2018 रोजी वाटप	10000000	50%	10000000	50%
	23 जानेवारी, 2019 रोजी वाटप	10000000	50%	10000000	50%
	11 मार्च, 2019 रोजी वाटप	30000000	50%	30000000	50%
	वर्षाच्या शेवटी	115760000	50%	115760000	50%





## (iv) शीर्ष भागधारकांचे शेअरहोलिंग नमुना (संचालक, प्रमोटर आणि जीडीआर आणि एडीआर चे धारक वगळता)

अ. क्र.	भागधारकाचे नाव	वर्षाच्या शेवटी शेअरहोलिंग		वर्षाच्या दरम्यान एकत्रित भागभांडवल	
		समभागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांचे	शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांचे
1	शीर्ष 10 भागधारकांपैकी प्रत्येकासाठी				
	वर्षाच्या सुरुवातीसवाढीव घट / घट (उदा. वाटप / हस्तांतरण / बोनस / घाम इक्विटी इ.) कारणे सांगणाऱ्या वर्षात प्रमोटर्स समभागात होणारी तारखेनुसार वाढ / घट	0	0.00%	0	0.00%
	वर्षाच्या शेवटी (किंवा विभक्त होण्याच्या तारखेला, वर्षाच्या दरम्यान विभक्त झाल्यास)	0	0%	0	0%

## (v) संचालक व केएमपीचे भागधारक

अ. क्र.	भागधारकाचे नाव	वर्षाच्या शेवटी शेअरहोलिंग		वर्षाच्या दरम्यान एकत्रित भागभांडवल	
		समभागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी%	शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी%
1	प्रत्येक संचालक व केएमपीसाठी				
	<b>डॉ नितीन करीर</b>				
	वर्षाच्या सुरुवातीसवाढीव घट / घट (उदा. वाटप / हस्तांतरण / बोनस / घाम इक्विटी इ.) कारणे सांगणाऱ्या वर्षात प्रमोटर्स समभागात होणारी तारखेनुसार वाढ / घट	1	0.00%	1	0.00%
	वर्षाच्या शेवटी	1	0%	1	0%



अ. क्र.	भागधारकाचे नाव	वर्षाच्या शेवटी शेअरहोलिंग		वर्षाच्या दरम्यान एकत्रित भागभांडवल	
		समभागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी%	शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी%
१	प्रत्येक संचालक व केएमपीसाठी				
	<b>श्रीमती अश्विनी भिडे</b>				
	वर्षाच्या सुरुवातीसवाढीव घट / घट (उदा. वाटप / हस्तांतरण / बोनस / घाम इक्विटी इ.) कारणे सांगणाऱ्या वर्षात प्रमोटर्स समभागात होणारी तारखेनुसार वाढ / घट	१	०.००%	१	०.००%
	वर्षाच्या शेवटी	१	०%	१	०%

अ. क्र.	भागधारकाचे नाव	वर्षाच्या शेवटी शेअरहोलिंग		वर्षाच्या दरम्यान एकत्रित भागभांडवल	
		समभागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी%	शेअर्सची संख्या	कंपनीच्या एकूण समभागांपैकी%
१	प्रत्येक संचालक व केएमपीसाठी				
	<b>श्री अबोध खंडेलवाल</b>				
	वर्षाच्या सुरुवातीसवाढीव घट / घट (उदा. वाटप / हस्तांतरण / बोनस / घाम इक्विटी इ.) कारणे सांगणाऱ्या वर्षात प्रमोटर्स समभागात होणारी तारखेनुसार वाढ / घट	१	०.००%	१	०.००%
	वर्षाच्या शेवटी	१	०%	१	०%

टीप: डॉ. नितीन करीर, श्रीमती अश्विनी भिडे आणि श्री. अबोध खंडेलवाल महाराष्ट्र शासनाच्या कार्यकारीतेवर शेअर्स घेत आहेत.



**MMRC****मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड**

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

**(v) अनिश्चितता**

व्याज थकित / जमा झालेल्या परंतु देय देय देय नसलेल्या (लक्षावधी रूपये) यासह कंपनीचा भार

तपशील	ठेवी वगळता सुरक्षित कर्ज	असुरक्षित कर्जे	ठेवी	एकूण अनिश्चितता
आर्थिक वर्षाच्या सुरुवातीस अयोग्यपणा				
i) मुख्य रकम	०.००	३५५१३२.१६	५८९.५८	३५५७२१.७४
ii) व्याज देय पण दिले नाही	०.००	३०२८.९९	०.००	३०२८.९९
iii) व्याज जमा झाले परंतु थकीत नाही	०.००	१३७.५६	०.००	१३७.५६
<b>एकूण (i+ii+iii)</b>	<b>०.००</b>	<b>३५८२९८.७१</b>	<b>५८९.५८</b>	<b>३५८८८८.२९</b>
आर्थिक वर्षात अनिश्चिततेत बदल व्यतिरिक्त	०.००	२९०१५६.५८	१९३.७०	२९०३५०.२८
कपात	०.००	०.००	०.००	०.००
निव्वळ बदल	०.००	२९०१५६.५८	०.००	२८३९८६.७८
आर्थिक वर्षाच्या शेवटी अस्थिरता				
i) प्रधान रकम		६३९११८.९४	७८३.२८	६३९९०२.२२
ii) व्याज देय पण दिले नाही	०.००	९०९४.७३	०.००	९०९४.७३
iii) व्याज जमा झाले परंतु थकीत नाही	०.००	२४१.६२	०.००	२४१.६२
<b>एकूण (i+ii+iii)</b>		<b>६४८४५५.२८</b>	<b>७८३.२८</b>	<b>६४९२३८.५७</b>

**(vi) संचालक आणि मुख्य व्यवस्थापकीय कर्मचारी यांचे स्मरण****A. व्यवस्थापकीय संचालक, संपूर्ण वेळ संचालक आणि / किंवा व्यवस्थापक यांना मोबदला:**

अ. क्र.	मोबदल्याची माहिती	एमडी / डब्ल्यूटीडी / व्यवस्थापकाचे नाव	एकूण रकम
१	<b>एकूण वेतन</b>	श्रीमती. अश्विनी भिडे	
	(अ) प्राप्तिकर कलम १७ (१) मधील तरतुदीनुसार वेतन. १९६१. (b) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७ (२) च्या परवान्यांचे मूल्य प्राप्तिकर अधिनियम १९६१ च्या कलम १७(३) अन्वये पगाराच्या बदल्यात नफा	२६०२५५०	२६०२५५०
२	स्टॉक पर्याय		
३	इक्विटी		
४	कमिशन		
५	नफ्याच्या % म्हणून इतर (निर्दिष्ट) इतर, कृपया निर्दिष्ट करा		
	<b>एकूण (अ)</b>	२६०२५५०	२६०२५५०
	कायदानुसार कमाल मर्यादा (लागू नाही)		



**B. इतर संचालकांना मोबदला:**

अ. क्र.	मोबदल्याची माहिती	संचालकाचे नाव	एकूण रक्कम
१	स्वतंत्र संचालक	श्री राहुल दुर्गाप्रसाद अस्थाना	
	(अ) बोर्ड समितीच्या बैठकीत भाग घेण्यासाठी फी	१८०००	१८०००
	(बी) कमिशन		
	(सी) इतर, कृपया निर्दिष्ट करा		
	<b>एकूण (१)</b>	<b>१८०००</b>	<b>१८०००</b>
२	इतर कार्यकारी संचालक		
	(अ) हजेरीसाठी फी		
	बोर्ड समिती बैठक		
	(बी) कमिशन		
	(सी) इतर, कृपया निर्दिष्ट करा		
	<b>एकूण (२)</b>		
	<b>एकूण (बी)=(१+२)</b>	<b>१८०००</b>	<b>१८०००</b>
	<b>एकूण व्यवस्थापकीय मोबदला</b>	<b>१८०००</b>	<b>१८०००</b>
	<b>कायदानुसार एकूणच सीलिंग.</b>		

**C. एमडी / मॅनेजर / डब्ल्यूटीडी इतर की मॅनेजरियल पर्सनलचे स्मरण**

अ. क्र.	मोबदल्याची माहिती	की व्यवस्थापकीय कर्मचारी	
१	<b>एकूण वेतन</b>	<b>कंपनी सेक्रेटरी (रितू देब)</b>	
	(अ) प्राप्तिकर अधिनियम १९६१ च्या कलम १७(१)मधील तरतुदीनुसार वेतन.	२,३७९,८८७	३,३५९,६९८
	(बी) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७(२)च्या परवान्यांचे मूल्य		
	(सी) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७(३) अन्वये पगाराच्या बदल्यात नफा		
२	स्टॉक पर्याय		
३	इक्विटी		
४	कमिशन		
	नफ्याच्या% म्हणून इतर (निर्दिष्ट)		
५	इतर, कृपया निर्दिष्ट करा	१६०,४३७	
	<b>एकूण</b>	<b>२,५४०,३२४</b>	<b>३,३५९,६९८</b>





MMRC

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

(vii) दंड / शिक्षा / कार्यालयीन कामकाज

प्रकार	कंपन्या कायद्याचा कलम	संक्षिप्त वर्णन	लादलेल्या दंड / शिक्षेचा / कंपाऊंडिंग शुल्काचा तपशील (आरडी)	(आरडी / एनसीएलटी / कोर्ट)	काही असल्यास अपील केले (तपशील द्या)
<b>A. कंपनी</b>					
दंड					
शिक्षा					
कंपाऊंडिंग					
<b>B. संचालक</b>					
दंड					
शिक्षा					
कंपाऊंडिंग					
<b>C. चुकलेले इतर अधिकारी</b>					
दंड					
शिक्षा					
कंपाऊंडिंग					

ठिकाण: मुंबई  
तारीख: २१.०७.२०१९

च्या वतीने  
मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि

एसडी / -  
अध्यक्ष



## फॉर्म क्रमांक एमआर ३

### सचिवीय लेखा परीक्षकांचा अहवाल

[कंपनी अॅक्ट २०१३ च्या कलम २०४ (१) चे पालन करणे आणि कंपन्यांचा नियम क्रमांक (व्यवस्थापकीय कर्मचार्यांची नियुक्ती व मोबदला) नियम २०१४]

प्रति

सदस्य,

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

पारगमन कार्यालय ई ब्लॉक

सिटी पार्कची उत्तर बाजू

आयकर कार्यालयाच्या मागे

ए-विंग, वांद्रे (ई), वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स,

मुंबई- ४०००५१

आम्ही मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (सीआयएन: U60100MH2008SGC181770) (यानंतर "कंपनी" म्हणून संबोधित केले) लागू असलेल्या वैधानिक तरतुदींचे पालन आणि चांगल्या कॉर्पोरेट पद्धतींचे पालन यांचे सचिवात्मक लेखापरीक्षण केले आहे. सेक्रेटरीअल ऑडिट अशा पद्धतीने केले गेले ज्यायोगे आम्हाला कॉर्पोरेट संचालनालय / वैधानिक अनुपालनांचे मूल्यांकन करण्यासाठी आणि त्यावर आपले मत व्यक्त करण्यासाठी वाजवी आधार प्रदान केला.

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड पुस्तके, कागदपत्रे, मिनिट बुक, फॉर्म आणि रिटर्न तसेच कंपनीने सांभाळलेले अन्य नोंदी आणि सचिवांच्या लेखापरीक्षेच्या वेळी कंपनी, त्याचे अधिकारी, एजंट आणि अधिकृत प्रतिनिधींनी पुरविलेल्या माहितीच्या आमच्या पडताळणीवर आधारित आम्ही आमच्या अहवालानुसार १ एप्रिल २०१८ ते ३१ मार्च २०१९ पर्यंतच्या लेखापरीक्षण कालावधीत कंपनीने खाली सूचीबद्ध केलेल्या वैधानिक तरतुदींचे पालन केले आहे आणि तसेच कंपनीकडे योग्य बोर्ड प्रक्रिया आणि अनुपालन यंत्रणा आहे.

आम्ही मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ("कंपनी") ने १ एप्रिल, २०१८ ते ३१ मार्च २०१९ पर्यंतच्या लेखापरीक्षण कालावधीसाठी राखीव पुस्तके, कागदपत्रे, मिनिट बुक, फॉर्म आणि रिटर्न्स आणि इतर नोंदी तपासल्या आहेत:

- (i) कंपनी अॅक्ट, २०१३ ("कायदा") आणि त्याद्वारे बनविलेले नियम;
- (ii) सिक्युरिटीज कॉन्ट्रॅक्ट्स (नियमन) कायदा १९५६ ('एससीआरए') आणि त्याखालील बनविलेले नियम; (अहवाल कालावधी दरम्यान लागू नाही)
- (iii) डिपॉझिटरीज अॅक्ट, १९९६ आणि त्यानुसार बनविलेले नियम आणि पोट-कायदे; (अहवाल कालावधी दरम्यान लागू नाही).





- (iv) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा १९९९ आणि तेथे थेट परकीय गुंतवणूकी, परदेशी थेट गुंतवणूक आणि बाह्य वाणिज्यिक कर्ज घेण्याच्या मर्यादांनुसार बनविलेले नियम व नियम; (अहवाल कालावधी दरम्यान लागू नाही).
- (v) भारतीय सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया अधिनियम, १९९२ नुसार खालील नियम आणि मार्गदर्शक सूचना ('सेबी कायदा'): (अहवाल देण्याच्या कालावधीत लागू नाही).
- अ. सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (शेअर्स अँड टेकओव्हर्सचे भरीव संपादन) विनियम, २०११.
- बी. भारतीय सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड (इनसीडर ट्रेडिंग प्रतिबंध) नियमन, २०१५
- सी. सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (कॅपिटल अँड डिस्क्लोजर आवश्यकता) जारी करणे, २००९
- डी. भारतीय सुरक्षा आणि विनियम मंडळ (शेअर बेस्ड कर्मचारी लाभ) विनियम, २०१४
- ई. भारतीय सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (डेट सिक्युरिटीजची जारी व यादी) विनियम, २००८
- एफ) सिक्युरिटीज एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (रजिस्ट्रार टू इश्यू अँड शेयर ट्रान्सफर एजंट्स) रेग्युलेशन्स, १९९३ कंपन्या कायदा करतात आणि ग्राहकांशी व्यवहार करतात.
- जी) भारतीय सिक्युरिटीज एक्सचेंज बोर्ड (इक्विटी शेअर्सची सूची) विनियम, २००९.
- एच) सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (सिक्युरिटीज बाय बँक बँक) रेग्युलेशन्स, २००९.
- (vi) कंपनीला लागू असलेले खालील सेक्टर विशिष्ट कायदे:
- अ. मेट्रो रेल्वे (बांधकामांचे बांधकाम) कायदा, १९७८
- बी. मेट्रो रेल्वे (ऑपरेशन आणि मेटेनन्स) कायदा, २००२
- सी. मेट्रो रेल्वे (दुरुस्ती) कायदा, २००२
- डी. भारतीय रेल्वे अधिनियम, १८९०

कार्यकारी प्रमुख व विविध कंत्राटदारांकडून कंपनीने मिळविलेले अनुपालन प्रमाणपत्रांच्या आधारे आम्ही उपरोक्त नमूद केलेल्या नियमांच्या अनुपालनांवर अवलंबून आहोत.

आम्ही सेक्रेटेरियल स्टँडर्ड्स अर्थात एसएस -1 आणि एसएस -2 च्या भारतीय सेक्रेटरी ऑफ इंडियाने जारी केलेल्या एसएस -2 च्या लागू कलमाचे अनुपालन देखील तपासले आहे.

पुनरावलोकनाच्या कालावधीत कंपनीने खाली नमूद केलेल्या मर्यादित वरील अधिनियम, नियम, नियम, मार्गदर्शक तत्त्वे, मानक इत्यादींच्या तरतुदींचे पालन केले आहे:

१. कंपनीने खालील समित्यांची स्थापना केली आहे परंतु अहवाल देण्याच्या कालावधीत कोणतीही बैठक झाली



- कॉर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व समिती
  - नामनिर्देशन व मोबदला समिती
२. कंपनीने कॉर्पोरेट अफेयर्स मंत्रालयाकडे विधिवत फॉर्म दाखल केले परंतु काही फॉर्म भरण्यात काही विलंब झाला.

आम्ही अहवाल देण्याच्या कालावधीत पुढील अहवाल देतो:

- कंपनीचे संचालक मंडळ, कार्यकारी संचालक आणि योग्य कार्यकारी संचालक यांच्या योग्य ताळेबंदसह स्थापन केले जाते.
- संचालक मंडळाच्या रचनेत बदल झालेल्या आढावा कालावधीत ते अंमलात आले आणि त्या कायद्याच्या तरतुदींचे पालन करीत आहेत.
- मंडळाच्या बैठकीचे वेळापत्रक तयार करण्यासाठी सर्व संचालकांना पुरेशी नोटीस दिली जाते, अजेंडा व अजेंडा विषयी सविस्तर नोट्स किमान सात दिवस अगोदर पाठविल्या गेल्या आणि संमेलनापूर्वी व अजेंडा विषयी अधिक माहिती व स्पष्टीकरण मिळविण्यासाठी व त्यासाठी एक यंत्रणा अस्तित्वात आहे. बैठकीत अर्थपूर्ण सहभाग.
- असंतुष्ट सदस्यांची मते, काही असल्यास ती पकडली जातात आणि काही मिनिटांचा भाग म्हणून रेकॉर्ड केली जातात तेव्हा बहुमताचा निर्णय घेण्यात येतो.
- लागू होणारे कायदे, नियम, नियम आणि मार्गदर्शक तत्त्वे यांचे पालन करणे आणि त्यांचे पालन करणे सुनिश्चित करण्यासाठी कंपनीच्या आकार आणि कार्यप्रणालीनुसार कंपनीमध्ये पर्याप्त यंत्रणा आणि प्रक्रिया आहेत.

आम्ही पुढे अहवाल देतो की अहवाल देण्याच्या कालावधीत कंपनीच्या व्यवस्थापनात पुढील बदल घडले:

- अहवाल कालावधी दरम्यान भेटी:
  - १) श्री आर. ए. राजीव यांची ०२.०५.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.
  - २) श्री अचल जैन यांची ०२.०७.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.
  - ३) श्री. एस. जोशी यांची १७.०१.२०१९ पासून कंपनीच्या नामनिर्देशित संचालकपदी नियुक्ती झाली आहे.
- अहवाल कालावधी दरम्यान खंड:
  - १) श्री डी. के. जैन यांनी ०५.०५.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक पदाचा कार्यभार सोडला आहे.
  - २) श्री राहुल अस्थाना यांनी २५.०६.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक पदाचा कार्यभार सोडला आहे.
  - ३) श्री ए पी. मिश्रा यांनी ०२०.०७.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक पदाचा कार्यभार सोडला आहे.
  - ४) श्री अनूप कुमार गुप्ता यांनी १३.१०.२०१८ पासून कंपनीचे नामनिर्देशक म्हणून काम करणे सोडले आहे.





**MMRC**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

आम्ही पुढे सांगतो की अहवाल देण्याच्या कालावधीत कंपनीची नोंदणीकृत कार्यालय एमएमआरडीए बिल्डिंग, प्लॉट नंबर सी-१४-१५ वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स, वांद्रे (पूर्व), मुंबई, ४०००५१ मध्ये ट्रान्झिट कार्यालय, ई-ब्लॉक, उत्तर येथून हलविण्यात आले. सिटी पार्कची बाजू, आयकर कार्यालयाच्या मागे, ए-विंग वांद्रे (पूर्व), वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स, मुंबई, ४०००५१.

आम्ही पुढील अहवाल देतो की अहवालांतर्गत कंपनीने अधिनियम कलम ६२ आणि त्यातील नियमांच्या तरतुदींचे पालन करून भारत सरकार आणि महाराष्ट्र सरकारच्या नामनिर्देशित व्यक्तींना हक्क जारी केले आहेत:

- १) २३ जुलै, २०१८ रोजी प्रत्येकी १०० रुपयांच्या २,००,००,००० इक्विटी शेअर्सची हक्क ऑफर, जी ३१ जुलै २०१८ रोजी देण्यात आली.
- २) १७ जानेवारी, २०१९ रोजी प्रत्येकी १०० रुपयांच्या २,००,००,००० इक्विटी शेअर्सची हक्क ऑफर, जी २३ जानेवारी २०१९ रोजी देण्यात आली.
- ३) २८ फेब्रुवारी २०१९ रोजी प्रत्येकी १०० रुपयांच्या ६,००,००,००० इक्विटी शेअर्सची राईट ऑफर.

रागिनी चोकशी अँड कॉ.  
कंपनी सचिव

ठिकाण: मुंबई  
तारीख: ३१.०७.२०१९

किरण ठाकरे (भागीदार)  
सी.पी. नंबर :- २१२१०  
एफसीएस क्रमांक: -२३१६



## परिशिष्ट

प्रति

सदस्य,

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

पारगमन कार्यालय ई ब्लॉक

सिटी पार्कची उत्तर बाजू

आयकर कार्यालयाच्या मागे

ए-विंग, वांद्रे (ई), वांद्रे कुर्ला कॉम्प्लेक्स,

मुंबई- ४०००५१

आमचे तारखेचा अहवाल या पत्रासह वाचला पाहिजे.

१. सचिवांची नोंद ठेवणे ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. आमच्या लेखा परीक्षणावर आधारित या सचिवात्मक नोंदींवर मत व्यक्त करण्याची आमची जबाबदारी आहे.
२. सचिवालयीन अभिलेखांमधील सामग्रीच्या शुद्धतेबद्दल वाजवी आश्वासन मिळण्यासाठी आम्ही ऑडिट पद्धती व प्रक्रियेचे पालन केले. सचिवात्मक अभिलेखांमध्ये योग्य तथ्ये प्रतिबिंबित होतात हे सुनिश्चित करण्यासाठी चाचणी आधारावर सत्यापन केले गेले. आमचा विश्वास आहे की आम्ही अनुसरण केलेल्या प्रक्रिया आणि पद्धती आमच्या मतासाठी वाजवी आधार प्रदान करतात.
३. आम्ही कंपनीच्या वित्तीय नोंदी आणि खात्यांची पुस्तके यांची अचूकता व योग्यता तपासली नाही. जिथे आवश्यक असेल तेथे कायदे, नियम आणि कायद्यांचे पालन आणि कार्यक्रम इत्यादींचे व्यवस्थापन प्रतिनिधित्व प्राप्त केले आहे.
४. कॉर्पोरेट आणि इतर लागू असलेल्या कायद्यांचे, नियमांचे, मानदंडांच्या तरतुदींचे पालन करणे ही व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे.
५. आमची परीक्षा चाचणी आधारावर प्रक्रियेच्या पडताळणीपुरती मर्यादित होती.
६. सचिवात्मक लेखापरीक्षण अहवाल हा कंपनीच्या भविष्यातील व्यवहार्यतेबद्दल किंवा कंपनीच्या कार्यात व्यवस्थापनाद्वारे राबविलेल्या कार्यक्षमतेचा किंवा परिणामकारकतेचे आश्वासन नाही.

रागिनी चोकशी अँड कॉ.  
कंपनी सचिव

ठिकाण: मुंबई

तारीख: ३१.०७.२०१९

किरण ठाकरे (भागीदार)  
सी.पी. नंबर : - २१२१०  
एफसीएस क्रमांक: -२३१६





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## स्वतंत्र लेखापरीक्षकाचा अहवाल

### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या सदस्यांचा

### आर्थिक विधान लेखापरीक्षकाचा अहवाल

#### मत

आम्ही मुंबई मेट्रो रेल महामंडळ मर्यादित यांच्या सोबत जोडलेला दिनांक ३१ मार्च २०१९ रोजीचा ताळेबंद आणि त्याच तारखेचे नफा - तोटा पत्रक, रोख प्रवाह विवरणपत्राचे, महत्वाची लेख धोरणे व इतर खुलासेवार माहितीची लेखापरीक्षण केले आहे.

३१ मार्च २०१९ पर्यंत कंपनीच्या कामकाजाच्या परिस्थितीत साधारणपणे भारतातील लेखा तत्वांच्या अनुरूप आणि त्या तारखेला संपलेल्या वर्षाचा नफा, इतर व्यापक उत्पन्न, इक्विटीमधील बदल आणि तिचा रोख प्रवाह खाली उल्लेख केला आहे.

#### मत करण्यासाठी आधार

आम्ही कायद्याचे कलम 143(10) नुसार निर्दिष्ट केलेल्या लेखापरीक्षण (SAs) केले. त्या मानकां अंतर्गत असलेल्या आमच्या जबाबदाऱ्यांचे वर्णन आमच्या अहवालाच्या वित्तीय स्टेटमेंटच्या ऑडिटसाठी लेखापरीक्षकाच्या जबाबदाऱ्यांमध्ये पुढील वर्णन केले आहे. आम्ही भारतीय सनदी लेखाकारांच्या इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडियाने जारी केलेल्या आचारसंहिता आणि कायद्याच्या तरतुदींच्या अंतर्गत वित्तीय स्टेटमेंटच्या आमच्या ऑडिटशी संबंधित असलेल्या नैतिक आवश्यकतांबरोबरच कंपनी स्वतंत्र आहोत. आमचा विश्वास आहे की आम्ही प्राप्त केलेला ऑडिट पुरावा आमच्या मतासाठी आधार देण्यासाठी पुरेसा आणि योग्य आहे.

#### बाबींवर जोर

अधिसूचना क्रमांक जी.एस.आर. 29 च्या अनुषंगाने पॅरा 23 ते IND AS 20 मध्ये दुरुस्ती करून कंपनीने केलेल्या लेखा धोरणात बदल संबंधित वित्तीय स्टेटमेंट्सच्या नोट्स २ to कडे आम्ही लक्ष वेधतो. २०, सप्टेंबर २०१८ रोजी G.S.R. 903(E) नॉन-आर्थिक मालमत्तांशी संबंधित शासकीय अनुदान, म्हणजेच 'जमीन' मालमत्ता, जागा आणि उपकरणाचा भाग आणि 'परवानग्या' ज्यात आतापर्यंतच्या अमूर्त मालमत्तांचा भाग आहे, जे उचित मूल्य आहेत आता नाममात्र मूल्य मोजले गेले आहेत. यामुळे कायमस्वरूपी जागेसाठी दिनांक. 31 मार्च 2018 पर्यंत रु 1,12,137.68 लाख रुपये दिनांक. 1 एप्रिल, 2017 पर्यंत रु 1,04,598.31 लाख रुपये) आणि परवानग्या (तात्पुरत्या जागेच्या दिशेने) रुपये. दिनांक. 31 मार्च 2018 पर्यंत रु 1,87,167.96 लाख रुपये दिनांक.1 एप्रिल, 2017 पर्यंत रु 1,65,569.59 लाख रुपये).



पुढे, त्या अनुषंगाने भांडवलाच्या कामासाठी देण्यात आलेल्या परवानग्यांचे उचित मूल्य 31 मार्च 2018 पर्यंत रु.27166.83लाख आणि १ एप्रिल २०१७ रोजी अनुक्रमे रु 14566.67 लाख. यामुळे, राखून ठेवलेली कमाई जी रु. 31 मार्च 2018 पर्यंत (37919.78) लाख आणि रु. (14615.49) लाखोंची रक्कम १ एप्रिल २०१७ रोजी पुन्हा रु. (11434.00) लाख आणि रु. अनुक्रमे 19822.51 लाखो रुपये 1 एप्रिल 2017 पर्यंत परत करण्यात आले आहेत.

या संदर्भात आमचे मत बदललेले नाही.

## इतर प्रकरण

या वित्तीय विधानांमध्ये समाविष्ट केलेल्या मागील वर्षाची कंपनीची तुलनात्मक आर्थिक माहिती, कंपनी अधिनियम, 2013 च्या कलम 133 नुसार भारतीय लेखा मानदंड ("इंड एएस") नुसार तयार केलेल्या पूर्वी जारी केलेल्या वैधानिक वित्तीय स्टेटमेन्टवर आधारित आहे. कंपनी (भारतीय लेखा मानक) नियम, 2015 (सुधारित म्हणून) वाचा, ज्याचे लेखापरीक्षण लेखा परीक्षकाद्वारे केले गेले होते, ज्यांच्या अहवालांनी त्या ऑडिट केलेल्या वित्तीय स्टेटमेंट्सवर अभूतपूर्व मत व्यक्त केले.

## इतर माहिती

अन्य माहितीसाठी कंपनीचे संचालक मंडळ जबाबदार आहे. इतर माहितीमध्ये वार्षिक अहवालात समाविष्ट माहितीचा समावेश आहे, अर्थात संचालकांच्या अहवालाशी जोडलेल्या संचालनालयाच्या अहवालात, परंतु त्यात वित्तीय स्टेटमेन्ट आणि त्यावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल समाविष्ट नाही. या लेखा परीक्षेच्या अहवालाच्या तारखेनंतर आम्हाला अन्य माहिती उपलब्ध करून देण्यात येईल अशी अपेक्षा आहे.

आमचे आर्थिक विधानांबद्दलचे मत इतर माहितीचा समावेश करित नाही आणि आम्ही त्यावर कोणत्याही प्रकारचे आश्वासन निष्कर्ष व्यक्त करणार नाही.

आमच्या आर्थिक स्टेटमेन्टच्या ऑडिटच्या संदर्भात, आपली जबाबदारी आहे की जेव्हा ती उपलब्ध होते तेव्हा वर दर्शविलेली इतर माहिती वाचणे आणि असे करताना, इतर माहिती आर्थिक स्टेटमेन्टशी भौतिकरित्या विसंगत आहे की नाही किंवा ऑडिटमध्ये प्राप्त झालेल्या आमच्या ज्ञानावर विचार करा किंवा अन्यथा भौतिकदृष्ट्या चुकीचे असल्याचे दिसते.

जेव्हा आम्ही अन्य माहिती वाचतो, त्यामध्ये भौतिक गैरप्रकार असल्याचे निष्कर्ष काढले आहे, तर आपण प्रशासनावर आरोप असलेल्यांना हे प्रकरण सांगण्याची आणि अन्य माहिती प्राप्त झाल्यास त्यांच्याशी संवाद साधण्यासाठी व्यवस्थापनाने घेतलेल्या चरणांचे पुनरावलोकन करणे आवश्यक आहे, यापूर्वी त्यांना पुनरावृत्तीची माहिती देण्यासाठी जारी केले.

## आर्थिक विधानांसाठी व्यवस्थापनाची जबाबदारी

या वित्तीय स्टेटमेन्टच्या तयारीसंदर्भात कायद्याच्या कलम 134(5) मध्ये नमूद केलेल्या बाबींसाठी कंपनीचे संचालक मंडळ जबाबदार आहे, जे आर्थिक स्थिती, आर्थिक कामगिरी (इतर व्यापक उत्पन्नासह) एक खरा आणि निष्पक्ष दृष्टिकोन देतात. कायद्याच्या कलम 133 नुसार निर्देशित भारतीय लेखा मानक (Ind AS) यासह सामान्यतः भारतात





स्वीकारलेल्या लेखा तत्वांनुसार कंपनीच्या इक्विटी आणि रोख प्रवाहात बदल. या जबाबदाऱ्यामध्ये कंपनीच्या मालमत्तेचे रक्षण करण्यासाठी तसेच फसवणूकी आणि इतर अनियमितता रोखण्यासाठी व कायद्याच्या तरतुदीनुसार पुरेसे लेखा रेकॉर्डची देखभाल करणे देखील समाविष्ट आहे; योग्य लेखा धोरणांची निवड आणि अर्ज; वाजवी व विवेकपूर्ण निर्णय आणि अनुमान काढणे; आणि अकाउंटिंग रेकॉर्डची अचूकता आणि संपूर्णता सुनिश्चित करण्यासाठी प्रभावीपणे कार्य करणार्या, वास्तविक आणि योग्य दृष्टिकोन देणारी आणि आर्थिक चुकीची माहिती देणा आणि आर्थिक गैरव्यवहारापासून मुक्त असणार्या, वित्तीय लेखाच्या तयारी आणि सादरीकरणाशी संबंधित, पर्याप्त आंतरिक वित्तीय नियंत्रणे डिझाइन, अंमलबजावणी आणि देखभाल जरी फसवणूक किंवा त्रुटीमुळे आहे.

वित्तीय अहवाल तयार करताना व्यवस्थापनाला कंपनीची कार्यवाही रद्द करण्याचा किंवा थांबविण्याचा विचार होत नाही तोपर्यंत चालू असलेल्या काळजीची चिंता करणे, लागू होणे, उघड करणे, लागू असणारी चिंता करणे आणि हिशोबचा आधार घेण्याशी संबंधित बाबींचा उपयोग करणे या कंपनीच्या क्षमतेचे मूल्यांकन करण्यास जबाबदार आहे. ऑपरेशन किंवा तसे करण्याशिवाय कोणताही वास्तववादी पर्याय नाही.

ते संचालक मंडळ कंपनीच्या आर्थिक अहवाल प्रक्रियेवर देखरेख ठेवण्यासही जबाबदार असतात.

### **आर्थिक अहवालाच्या लेखापरिक्षणासाठी लेखापरिक्षकाच्या जबाबदाऱ्या**

आमची उद्दिष्टे संपूर्णपणे वित्तीय अहवाल भौतिक गैरवर्तन करण्यापासून मुक्त आहेत की नाही याविषयी वाजवी आश्वासन मिळविणे, फसवणूक किंवा त्रुटीमुळे झाले आहे की नाही आणि आमचे मत समाविष्ट करणारे लेखा परीक्षकांचा अहवाल देणे ही आहेत. वाजवी आश्वासन ही उच्च पातळीची हमी असते, परंतु एसए च्या अनुसार केलेल्या ऑडिटमध्ये एखादी सामग्री चुकीची असल्याचे आढळल्यास ती नेहमी आढळेल याची हमी नाही. चुकीची माहिती फसवणूक किंवा त्रुटीमुळे उद्भवू शकते आणि वैयक्तिकरित्या किंवा एकूणच, या वित्तीय विधानांच्या आधारे घेतलेल्या वापरकर्त्यांच्या आर्थिक निर्णयावर त्यांच्याकडून परिणामकारक अपेक्षा केली जाऊ शकते तर ती सामग्री मानली जाते.

एसए नुसार ऑडिटचा एक भाग म्हणून आम्ही व्यावसायिक न्यायनिवाडा करतो आणि ऑडिटमध्ये व्यावसायिक संशयास्पदता राखत असतो. आम्ही सुद्धा:

- (अ) आर्थिक स्टेटमेंटच्या भौतिक चुकीच्या वापराच्या जोखमीस ओळखणे आणि त्याचे मूल्यांकन करणे, फसवणूक किंवा त्रुटीमुळे, त्या जोखमीस अनुकूल असलेल्या ऑडिट प्रक्रियेची आखणी व अंमलबजावणी करणे आणि आमच्या मतासाठी आधार प्रदान करण्यासाठी पुरेसे आणि योग्य असे ऑडिट पुरावे मिळवा. फसवणूकीमुळे उद्भवणा भौतिक चुकीची माहिती शोधण्याचा धोका कमी होण्याचा जास्त असतो कारण फसवणूकीमध्ये एकत्रीकरण, बनावटपणा, हेतुपुरस्सर चूक, चुकीचे भाष्य करणे किंवा अंतर्गत नियंत्रण अधिलिखित असू शकते.
- ब) परिस्थितीत योग्य असलेल्या ऑडिट प्रक्रियेची रचना करण्यासाठी ऑडिटशी संबंधित अंतर्गत नियंत्रणाची समज प्राप्त करा. कायद्याच्या कलम 143 (3) (i) अन्वये, कंपनीकडे असलेल्या वित्तीय स्टेटमेंटच्या संदर्भात पुरेशी अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणे प्रणाली आहे की नाही आणि अशा नियंत्रणेची कार्यकारी परिणामकारकता यावर आपले मत व्यक्त करण्यासही आम्ही जबाबदार आहोत.
- क) वापरलेल्या लेखा धोरणांची योग्यता आणि व्यवस्थापनाद्वारे केलेल्या लेखा अंदाज आणि संबंधित प्रकटीकरणाच्या वाजवीपणाचे मूल्यांकन करा.



- (ड) अकाउंटिंगच्या चालू असलेल्या चिंतेच्या आधारावर व्यवस्थापनाच्या उपयोगाच्या योग्यतेचा निष्कर्ष आणि प्राप्त केलेल्या ऑडिट पुराव्यांच्या आधारे, एखाद्या घटनेची अनिश्चितता घटनांशी किंवा परिस्थितीशी संबंधित आहे की नाही यावर कंपनीच्या चालू ठेवण्याच्या क्षमतेवर लक्षणीय शंका येऊ शकते. चिंता. जर आम्ही असा निष्कर्ष काढला की एखादी सामग्री अनिश्चित आहे, तर आमच्या लेखाच्या अहवालात आमच्याकडे आर्थिक स्टेटमेंटमधील संबंधित प्रकटीकरणाकडे लक्ष वेधणे आवश्यक आहे किंवा असे काही खुलासे अपुरे पडल्यास आपले मत सुधारित करावे. आमचे निष्कर्ष आमच्या ऑडिटरच्या अहवालाच्या तारखेपर्यंत प्राप्त केलेल्या ऑडिट पुरावांवर आधारित आहेत. तथापि, भविष्यातील घटना किंवा परिस्थितीमुळे कंपनी चिंताजनक म्हणून चालू ठेवण्यास कारणीभूत ठरू शकते.
- (इ) प्रकटीकरणासह वित्तीय स्टेटमेंटची संपूर्ण सादरीकरण, रचना आणि सामग्रीचे मूल्यांकन करणे आणि वित्तीय स्टेटमेंट योग्य प्रकारे सादरीकरण साध्य करण्याच्या पद्धतीने अंतर्निहित व्यवहार आणि कार्यक्रमांचे प्रतिनिधित्व करतात का.

भौतिकत्व म्हणजे वित्तीय विधानातील चुकीच्या गोष्टींची तीव्रता जी वैयक्तिकरित्या किंवा एकत्रितपणे वित्तीय स्टेटमेंट्सच्या वाजवी जाणकार वापरकर्त्यांच्या आर्थिक निर्णयावर परिणाम होऊ शकते हे संभाव्य करते. आम्ही (i) आमच्या ऑडिट कार्याची व्याप्ती आखण्यात आणि आपल्या कार्याच्या परिणामाचे मूल्यांकन करण्यासाठी परिमाणात्मक भौतिकता आणि गुणात्मक घटकांचा विचार करतो; आणि (ii) वित्तीय विधानांमधील कोणत्याही ओळखल्या गेलेल्या चुकीच्या तारखांच्या प्रभावाचे मूल्यांकन करणे.

आम्ही आमच्या लेखापरीक्षणादरम्यान ओळखल्या जाणार्या अंतर्गत नियंत्रणातील कोणत्याही महत्त्वपूर्ण कमतरतांसह अन्य गोष्टींबरोबरच लेखापरीक्षकाची नियोजित व्याप्ती आणि लेखा परीक्षण आणि महत्त्वपूर्ण लेखा परीक्षणाचा वेळ यासह कारभारावर शुल्क आकारणाऱ्यांशी आम्ही संवाद साधतो.

आम्ही स्वातंत्र्य संबंधित संबंधित नैतिक आवश्यकतांचे पालन केले आहे असे निवेदन देऊन आणि त्यांच्याशी सर्व संबंध आणि आमच्या स्वातंत्र्यावर वाजवी विचार करता येतील अशा इतर बाबींशी संवाद साधण्यासाठी आणि जेथे लागू असेल तेथे संबंधित सेफगार्डसुद्धा आम्ही राज्यसभेवर आकारले आहेत.

## इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांवर अहवाल

1. अधिनियमाच्या कलम 11 च्या पोट-कलम (143) च्या अनुषंगाने भारत सरकारच्या केंद्र सरकारने जारी केलेल्या कंपन्यांच्या (ऑडिटरचा अहवाल) ऑर्डर 2016 ("ऑर्डर") च्या आवश्यकतेनुसार, आम्ही जोडतो, "A", लागू होईपर्यंत ऑर्डरच्या परिच्छेद 3 आणि 4 मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या बाबींवरील निवेदन.
2. अधिनियमाच्या कलम 143(5) नुसार आवश्यक असलेली माहिती आम्ही भारतीय नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षकांनी जारी केलेल्या निर्देश व उप-निर्देश, "B" मध्ये दिलेली कारवाई व त्यावरील लेखा व वित्तीय निवेदनांवरील कंपनीचा परिणाम.

कायद्याच्या कलम 143(3) नुसार आवश्यक असलेले आम्ही अहवाल देतो:

- (अ) आम्ही आमच्या माहिती आणि विश्वासाची सर्वात चांगली माहिती आमच्या ऑडिटच्या हेतूसाठी आवश्यक असलेल्या सर्व माहिती आणि स्पष्टीकरणांची मागणी केली आहे.





**MMRC**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

- (ब) आमच्या मते, कायदानुसार आवश्यक असलेल्या लेखाची पुस्तके कंपनीने या पुस्तकांच्या आमच्या परीक्षणाद्वारे आतापर्यंत ठेवली आहेत.
- (क) ताळेबंद, नफा व तोटा यांचे विधान (इतर व्यापक उत्पन्नासह), इक्विटीमधील बदलांचे विधान आणि रोख प्रवाहांचे स्टेटमेंट या अहवालाद्वारे हाताळले गेले आहेत.
- (ड) आमच्या मते, उपरोक्त वित्तीय विधाने अधिनियमच्या कलम 133 नुसार निर्दिष्ट केलेल्या नियमांचे पालन करतात, त्यानुसार संबंधित जारी केलेल्या नियमांचे वाचन करतात.
- फ) कंपनीच्या वित्तीय स्टेटमेंटच्या संदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाच्या पर्याप्ततेबद्दल आणि अशा नियंत्रणाची कार्यकारी परिणामकारकता संदर्भात, "एनेक्शर सी" मधील आमच्या स्वतंत्र अहवालाचा संदर्भ घ्या.
- (छ) कंपनी एक सरकारी कंपनी आहे, त्यानुसार अधिसूचना जी.एस.आर. 5 जून, 2015 रोजी G.S.R. 463(E) अधिनियमातील अनुसूची पाचसह वाचलेले कलम मधील तरतुदी लागू नाहीत.
- (ज) कंपन्यांच्या (लेखा परिक्षक आणि लेखापरीक्षक) नियम 2014 च्या नियम ११ च्या नुसार आमच्या मते आणि आमच्या सर्वोत्कृष्ट माहितीनुसार आणि दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार लेखा परीक्षकांच्या अहवालात समाविष्ट केलेल्या इतर बाबींच्या संदर्भात आम्हाला:
- कंपनीने प्रलंबित वित्तीय खटल्यांचा त्याच्या वित्तीय स्थितीतील आर्थिक स्थितीवरील परिणामांबद्दल खुलासा केला आहे - आर्थिक स्टेटमेंटला नोट २१.१ पहा.
  - ३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या कालावधीत कंपनीला दीर्घकालीन कराराचे कोणतेही नुकसान अपेक्षित नसते. कंपनीकडे कोणतेही व्युत्पन्न करार नाहीत.
  - कंपनीकडून गुंतवणूकदार एज्युकेशन अँड प्रोटेक्शन फंडात हस्तांतरित करणे आवश्यक असलेल्या रकमेच्या हस्तांतरणास अद्याप उशीर झालेला नाही.

कल्याणीवाला व मिस्त्री एलएलपी

सनदी लेखपाल

फर्म नोंदणी क्रमांक: १०४६०७W / W१००१६६

फरहाद एम. भेसनिया

भागीदार

सदस्यता क्रमांक: १२७३५५

UDIN: 19127355AAAACF1505

ठिकाण: मुंबई

तारीख: २१.०७.२०१९



## स्वतंत्र लेखापरीक्षकाच्या अहवालाची नोंद अ

३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय स्टेटमेंटसंदर्भात कंपनीच्या सदस्यांना आमच्या स्वतंत्र लेखापरीक्षकाच्या अहवालातील परिच्छेद १ मध्ये 'इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांचा अहवाल' या संदर्भातील परिशिष्टाचा संदर्भ आहे.

### कंपन्यांच्या परिच्छेद ३ आणि ४ मध्ये नमूद केलेल्या बाबींवर विधान (ऑडिटरचा अहवाल) ऑर्डर, २०१६

- अ) कंपनीने परिमाणवाचकसह संपूर्ण तपशील दर्शविणारी योग्य नोंद ठेवली आहे निश्चित मालमत्तेचा तपशील आणि परिस्थिती.
- बी) कंपनीकडे त्याच्या निश्चित मालमत्तेच्या भौतिक पडताळणीचा नियमित कार्यक्रम असतो, ज्याद्वारे सर्व निश्चित मालमत्ता तीन वर्षांच्या कालावधीत टप्प्याटप्प्याने सत्यापित केल्या जातात. आमच्या मते, कंपनीच्या आकाराबद्दल आणि त्याच्या मालमत्तेच्या स्वरूपाशी संबंधित शारीरिक सत्यापनाची ही मुदत वाजवी आहे. कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने, वर्षभरात काही निश्चित मालमत्तांची शारीरिक तपासणी केली गेली आणि अशा पडताळणीत कोणतीही भौतिक विसंगती आढळली नाहीत.
- क) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि कंपनीच्या नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे कंपनीच्या मालकीच्या स्थावर मालमत्तेचे शीर्षक अधिनियम खाली नमूद केल्याखेरीज कंपनीच्या नावावर आहेत.

तपशील	ग्रॉस ब्लॉक/नेट ब्लॉक (लाखात रु.)	प्रकरणांची संख्या	टीका
फ्रीहोल्ड जमीन	रु. २,६९२.००	४३	अ. ३८ शासकीय अधिका कडून अनुदान म्हणून जमीन पार्सल प्राप्त झाले आ. खासगी पक्षांकडून लँड पार्सल प्राप्त झाले.

लीजवर घेतलेल्या स्थावर मालमत्तेच्या संदर्भात, लीज करार कंपनीच्या नावे आहेत.

- कंपनीकडे यादी नाहीत आणि म्हणून ऑर्डरच्या परिच्छेद ३ (ii.) च्या तरतुदी लागू नाहीत.
- कायद्याच्या कलम १९ नुसार रजिस्टरमध्ये समाविष्ट असलेल्या कंपन्या, कंपन्या, मर्यादित दायित्व भागीदारी किंवा इतर पक्षांना कंपनीने कोणतेही कर्ज, सुरक्षित किंवा असुरक्षित कोणतीही मंजूर केलेली नाही. म्हणून, ऑर्डरच्या परिच्छेद ३ (iii) च्या पोट-कलम (अ), (बी) आणि (सी) च्या तरतुदी लागू नाहीत.
- आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेली आणि 166 च्या अंतर्गत असलेल्या पक्षांना कोणतेही कर्ज दिले नाही किंवा





कोणतीही गुंतवणूक केली नाही किंवा कोणतीही हमी किंवा सुरक्षितता दिली नाही. म्हणूनच ऑर्डरच्या कलम (iv) च्या तरतुदी कंपनीला लागू नाहीत.

- iv. आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने लोकांकडून कोणतीही ठेव स्वीकारली नाही आणि म्हणूनच भारतीय रिझर्व्ह बँकेने जारी केलेले निर्देश आणि कलम ७३ ते ७६ च्या तरतुदी किंवा इतर कोणत्याही संबंधित तरतुदी अधिनियम आणि त्यानुसार बनविलेले नियम लागू नाहीत.
- v. आमच्या मते आणि आम्हाला देण्यात आलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार, कायद्याच्या कलम 148च्या पोट कलम (I) अन्वये किंमतीच्या नोंदीची देखभाल कंपनी (कॉस्ट रेकॉर्ड आणि ऑडिट) नियम 2014 अंतर्गत कंपनीला लागू नाही.
- vi. (अ) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती व स्पष्टीकरण व आमच्याद्वारे तपासणी केलेल्या नोंदीनुसार कंपनी सामान्यतः भविष्य निर्वाह निधी, कर्मचार्यांचे राज्य विमा, आयकर, विक्री कर, सेवा कर, वस्तु व सेवांचा समावेश असलेले निर्विवाद वैधानिक देयके जमा करण्यात नियमित आहे. कर, सीमाशुल्क शुल्क, उत्पादन शुल्क, मूल्यवर्धित कर, उपकर आणि योग्य त्या अधिकार्यांसह इतर कोणत्याही वैधानिक थकबाकी, जेथे लागू असेल आणि 31 मार्च 2019 पर्यंत सहा महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधीसाठी थकबाकी बाकी नाही. ज्या तारखेला ते देय झाले.
- (ब) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार प्राप्तिकर, विक्रीकर, सेवा, वस्तु व सेवा कर, कस्टमची ड्यूटी, अबकारी कर, मूल्यवर्धित कर यापैकी कोणतेही थकबाकी जमा केलेली नाही. विवादांमुळे कंपनी.
- (क) विवादांच्या बाबतीत 31 मार्च 2019 रोजी जमा न झालेल्या मालमत्ता करांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

पुतळ्याचे नाव	थकबाकीचे स्वरूप	रक्कम (रु.)	कालावधी ज्यात रक्कम संबंधित आहे	फोरम जेथे विवाद प्रलंबित आहे	शेरा, काही असल्यास
मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८	मालमत्ता कर	920.22 लाख	2015-16 ते 2018-19	सहाय्य मूल्यांकनकर्ता व जिल्हाधिकारी (एच.ई. प्रभाग)	मागणी रद्द / माफ करण्यासाठी पत्र लिहिलेले

- Vii) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि आम्हाला सादर केलेल्या कागदपत्रांच्या आणि नोंदींच्या आधारे, भारत सरकार आणि महाराष्ट्र सरकारकडून घेतलेले गौण कर्ज आणि जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार एजन्सी (जेआयसीए) कडून 'सहाय्य माध्यमातून पास' म्हणून घेतले गेलेले कर्ज नगरविकास मंत्रालय (एमओयूडी) देय नाही आणि त्यामुळे कोणत्याही डिफॉल्टचा प्रश्न उद्भवत नाही. JICA कडून पूर्वोत्तर घेतलेल्या कर्जावरील व्याज देय देय तारखेविषयी स्पष्टतेच्या अनुपस्थितीत, आम्ही उशीर किंवा डिफॉल्टबद्दल काही सांगू शकत नाही. कंपनीकडे वित्तीय संस्था आणि बँकांकडून कोणतेही कर्ज किंवा कर्ज नाही आणि कोणतेही डिबेंचर दिले नाहीत.



- viii) सुरुवातीच्या सार्वजनिक ऑफरद्वारे किंवा पुढील सार्वजनिक ऑफरद्वारे (कर्ज उपकरणासह) कंपनीने कोणतेही पैसे उभे केले नाहीत. म्हणून, ऑर्डरच्या परिच्छेद 3 (ix) च्या तरतुदी लागू नाहीत.
- ix) कंपनीच्या खाती व रेकॉर्डची पुस्तके आणि आमची माहिती व स्पष्टीकरण व व्यवस्थापनाद्वारे केलेल्या निवेदनानुसार आमच्या कंपनीच्या वतीने किंवा कंपनीवर कोणतीही भौतिक फसवणूक झाल्याचे आढळून आले नाही किंवा नोंदवले गेले नाही.
- X) कंपनी ही एक सरकारी कंपनी आहे, त्यानुसार अधिसूचना जी.एस.आर. 3 जून, 2015 रोजी G.S.R. 463(E) अधिनियमातील अनुसूची पाचसह वाचलेले कलम मधील तरतुदी लागू नाहीत. म्हणून, ऑर्डरच्या परिच्छेद 3 (अकरा) च्या तरतुदी लागू नाहीत.
- xi) आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनी कायद्याच्या कलम ४०६ नुसार विहित केलेली कंपनी ही कंपनीची कंपनी नाही. त्यानुसार, ऑर्डरच्या (xii) अंतर्गत अहवाल देणे लागू नाही.
- xii) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि कंपनीच्या नोंदींच्या आमच्या तपासणीच्या आधारे संबंधित पक्षांशी व्यवहार कायदानुसार कलम 177 आणि 188 चे पालन आहेत जेथे लागू असेल आणि त्याचा तपशील वित्तीय निवेदनात जाहीर केला गेला आहे.
- xiii) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि कंपनीच्या नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे कंपनीने वर्षाच्या कालावधीत शेअर्सचे कोणतेही प्राधान्य वाटप किंवा खासगी प्लेसमेंट किंवा पूर्ण किंवा अंशतः परिवर्तनीय डिबेंचर केले नाहीत.
- xiv) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि आमच्या नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे कंपनीने संचालक किंवा त्यांच्याशी जोडलेल्या व्यक्तींशी विना-रोकड व्यवहार केला नाही. म्हणून, कायद्याच्या कलम 192 मधील तरतुदी लागू नाहीत.
- xv) आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार कंपनीला भारतीय रिझर्व बँक अधिनियम 1934 च्या कलम-45-IA अंतर्गत नोंदणी करणे आवश्यक नाही. त्यानुसार, ऑर्डरच्या (xvi) अंतर्गत अहवाल देणे लागू नाही.

कल्याणीवाला व मिस्त्री एलएलपी

सनदी लेखपाल

फर्म नोंदणी क्रमांक: १०४६०७W / W१००१६६

फरहाद एम. भेसनिया

भागीदार

सदस्यता क्रमांक: १२७३५५

UDIN: 19127355AAAACF1505

ठिकाण: मुंबई

तारीख: २१.०७.२०१९





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## स्वतंत्र लेखापरीक्षकाच्या अहवालात संलग्नक ब

31 मार्च 2019 रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय स्टेटमेंटवरील आमच्या स्वतंत्र ऑडिटर्सच्या अहवालातील पैरा 2 मधील "इतर कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांचा अहवाल" मध्ये संदर्भित.

कायद्याचे कलम 143(5) अंतर्गत भारतीय नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक यांनी जारी केलेल्या दिशानिर्देश आणि उप-निर्देशांचा अहवाल, त्यावरील कारवाई आणि त्याचा खाती आणि वित्तीय अहवालावरील परिणाम:

अ उत्तर

I. आयटी प्रणालीद्वारे सर्व लेखा व्यवहारांवर प्रक्रिया करण्यासाठी कंपनीकडे यंत्रणा आहे की नाही? जर होय, खात्यांच्या अखंडतेवर आयटी प्रणालीच्या बाहेर लेखा व्यवहाराच्या प्रक्रियेचे परिणाम तसेच वित्तीय परिणामांसह काही असल्यास, सांगितले जाऊ शकते.

प्रतिसाद:

कंपनी त्याच्या मुख्य लेखा प्रणाली म्हणून टॅली ERP-9 (series 6.4.3) वापरते आणि त्यात एकात्मिक आयटी अनुप्रयोग नाही. प्रक्रिया आणि मंजूरी मिळविण्याच्या उद्देशाने व्यवहार कॅप्चर आणि रेकॉर्ड करण्यासाठी हे एकाधिक अनुप्रयोग वापरते. या अनुप्रयोग आणि टॅली ईआरपी दरम्यान मॅन्युअल इंटरफेस आहे.

मॅन्युअल इंटरफेसचा वापर करून एकाधिक आयटी अप्लिकेशन्सचा वापर करून लेखा व्यवहारावर प्रक्रिया करण्याच्या परिणामामुळे एका अर्जातून दुसऱ्या डेटावर डेटा ट्रान्सफर करण्यात त्रुटी येण्याचे धोका उद्भवते, परिणामी आर्थिक स्टेटमेंटमध्ये चुकीची नोंद होते. तथापि, जोखीम कमी करण्यासाठी कंपनीकडे नुकसान भरपाईची मॅन्युअल प्रतिबंधात्मक नियंत्रणे आहेत.

II. अस्तित्वात असलेल्या कर्जाचे पुनर्गठन किंवा कर्ज माफी / कर्जे / कर्ज / व्याज वगैरे वगैरे वगैरे प्रकरणे आहेत की कंपनी कर्ज परत करण्यास असमर्थ आहे? होय, आर्थिक परिणाम सांगितला जाऊ शकतो.

प्रतिसाद:

आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार आणि कंपनीच्या नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे परतफेड करण्यासाठी कोणतेही कर्ज नाही आणि म्हणून पुनर्चना / कर्ज माफीचा प्रश्न उद्भवत नाही. कर्जाचे कोणतेही लेखन नाही.

पुढे, जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार एजन्सीकडून (JICA) शहरी विकास मंत्रालयाच्या (MOUD) सहाय्यक पास म्हणून घेतलेल्या कर्जावरील व्याज देण्याच्या देय तारखेविषयी कोणतेही स्पष्टीकरण नसतानाही आम्ही तेथे काही असल्यास त्यावर भाष्य करण्यास अक्षम आहोत कोणताही विलंब किंवा डीफॉल्ट. तथापि, 31 मार्च 2019 पर्यंत देय व देय व्याजदाराच्या हिशोबाच्या पुस्तकांमध्ये तरतूद करण्यात आली आहे.



III. केंद्र / राज्य एजन्सी कडून विशिष्ट योजनांसाठी मिळालेला / प्राप्त करण्यायोग्य निधी त्याच्या मुदती व शर्तीनुसार योग्यप्रकारे वापरण्यात आला / उपयोगात आला आहे काय? विचलनाच्या प्रकरणांची यादी करा.

### प्रतिसाद:

आम्हाला पुरविलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणाच्या आधारे आणि नोंदींच्या तपासणीच्या आधारे कंपनीकडे मुंबई मेट्रो लाइन - ((कोलाबा-वांद्रे-एसईपीझेड) बांधण्यासाठी फक्त एकच प्रकल्प (योजना) आहे. सर्व कर्ज देणारी / गुंतवणूक करणार्या एजन्सींकडून प्राप्त निधी या प्रकल्पासाठी लागू झाला आहे आणि आम्ही कोणतेही विचलन पाहिले नाही.

कल्याणीवाला व मिस्त्री एलएलपी

सनदी लेखपाल

फर्म नोंदणी क्रमांक: १०४६०७W / W१००१६६

फरहाद एम. भेसनिया

भागीदार

सदस्यता क्रमांक: १२७३५५

UDIN:19127355AAAACF1505

ठिकाण: मुंबई

तारीख: २१.०७.२०१९





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## स्वतंत्र लेखापरीक्षकाच्या अहवालात जोडलेले क

31 मार्च 2019 रोजी संपलेल्या वर्षाच्या आर्थिक निवेदनांवरील कंपनीच्या सदस्यांना आमच्या स्वतंत्र लेखापरीक्षकांच्या अहवालातील पैरा 2 (एफ) 'अन्य कायदेशीर आणि नियामक आवश्यकतांचा अहवाल' मध्ये संदर्भित.

कंपनी अधिनियम, 2013 ("अधिनियम") च्या कलम 133 च्या पोट-कलम च्या कलम (i) अंतर्गत आर्थिक स्टेटमेंटच्या संदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाविषयी अहवाल.

त्या तारखेला संपलेल्या वर्षाच्या कंपनीच्या वित्तीय स्टेटमेंटच्या ऑडिटच्या अनुषंगाने आम्ही ३१ मार्च २०१९ पर्यंत मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ("कंपनी") च्या वित्तीय विधानांच्या संदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांचे ऑडिट केले.

### अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे व्यवस्थापनाची जबाबदारी

कंपनीचे व्यवस्थापन वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावरील लेखापरीक्षणाच्या मार्गदर्शनात नमूद केलेल्या अंतर्गत नियंत्रणाचे आवश्यक घटक विचारात घेऊन कंपनीने स्थापित केलेल्या वित्तीय अहवालाच्या निकषावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे स्थापित करण्यास आणि देखरेखीसाठी जबाबदार आहे ("मार्गदर्शन" टीप") भारतीय चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडिया (आयसीएआय) द्वारा जारी. या जबाबदार्यांमध्ये कंपनीच्या धोरणांचे पालन, त्याच्या मालमत्तेचे संरक्षण, फसवणूकीचा प्रतिबंध आणि त्रुटींचा समावेश यासह व्यवसायाचे सुव्यवस्थित आणि कार्यक्षम आचरण सुनिश्चित करण्यासाठी प्रभावीपणे कार्य करणार्या पुरेशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणेची रचना, अंमलबजावणी आणि देखभाल यांचा समावेश आहे. लेखा रेकॉर्डची अचूकता आणि संपूर्णता आणि कायद्यानुसार आवश्यक असणारी विश्वसनीय आर्थिक माहितीची वेळेवर तयारी.

### ऑडिटर्सची जबाबदारी

आमच्या ऑडिटच्या आधारे आर्थिक स्टेटमेंटच्या संदर्भात कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाविषयी मत व्यक्त करण्याची आमची जबाबदारी आहे. आम्ही आयडीएआयने जारी केलेल्या मार्गदर्शक टीप आणि लेखा परिक्षण मानकांनुसार आमचे लेखापरीक्षण केले आणि अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाच्या ऑडिटला लागू असलेल्या मर्यादेपर्यंत कायद्याच्या कलम 133 (10) नुसार विहित केलेले मानले जाईल. अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे आणि दोन्ही आयसीएआयद्वारे जारी केलेले ऑडिट. त्या मानके आणि मार्गदर्शनाची नोंद आवश्यक आहे की आम्ही नैतिक आवश्यकतांचे पालन केले पाहिजे आणि आर्थिक स्टेटमेंटच्या संदर्भात पुरेसे अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणे स्थापित केली गेली आहेत की नाही आणि याची सर्व प्रकारच्या बाबतीत प्रभावीपणे अंमलबजावणी होत असल्यास कायदेशीर आश्वासन मिळण्यासाठी ऑडिट करावे.

आमच्या लेखापरीक्षणामध्ये आर्थिक स्टेटमेंट आणि त्यांच्या ऑपरेटिंग प्रभावीपणाच्या संदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीच्या पर्याप्ततेबद्दल ऑडिट पुरावे मिळविण्यासाठी कार्यपद्धती समाविष्ट आहे. आमच्या आर्थिक



स्टेटमेन्टच्या संदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे आमच्या ऑडिटमध्ये वित्तीय विधानांच्या संदर्भात अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणे समजून घेणे, भौतिक दुर्बलता अस्तित्वात असलेल्या जोखमीचे मूल्यांकन करणे आणि मूल्यांकनानुसार अंतर्गत नियंत्रणाची रचना आणि ऑपरेटिंग प्रभावीपणाची चाचणी आणि मूल्यांकन करणे समाविष्ट आहे. धोका निवडलेली कार्यपद्धती फसवणूकीमुळे किंवा त्रुटीमुळे झाली आहे की वित्तीय विवरणपत्रांच्या भौतिक गैरवर्तन करण्याच्या जोखमीच्या मूल्यांकनासह लेखा परीक्षेच्या निर्णयावर अवलंबून असते.

आमचा विश्वास आहे की आम्ही प्राप्त केलेला ऑडिट पुरावा आर्थिक स्टेटमेंटच्या संदर्भात कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे सिस्टमवरील आमच्या ऑडिट मतासाठी आधार प्रदान करण्यासाठी पुरेसा आणि योग्य आहे.

## अधिक आर्थिक अहवालासह अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे अर्थ

वित्तीय स्टेटमेन्टच्या संदर्भात कंपनीचे अंतर्गत आर्थिक नियंत्रण ही सामान्यपणे स्वीकारलेल्या लेखाच्या तत्वांनुसार आर्थिक अहवालाची विश्वासाहता आणि बाह्य उद्देशाने आर्थिक स्टेटमेंट्स तयार करण्यासाठी वाजवी आश्वासन प्रदान करण्यासाठी तयार केलेली प्रक्रिया आहे. वित्तीय स्टेटमेन्टच्या संदर्भात कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणामध्ये ती धोरणे आणि कार्यपद्धती समाविष्ट आहेत जी (१) रेकॉर्डच्या देखभालीशी संबंधित असतात जी कंपनीच्या मालमत्तेचे व्यवहार आणि व्यवहाराचे वाजवी तपशीलवार आणि अचूक प्रतिबिंब देतात; (२) सामान्यपणे स्वीकारलेल्या लेखा तत्वांनुसार वित्तीय स्टेटमेन्ट तयार करण्यास परवानगी म्हणून व्यवहारांची नोंद केली जाते आणि कंपनीच्या पावत्या व खर्च केवळ कंपनीच्या व्यवस्थापन व संचालकांच्या अधिकृततेनुसारच केला जातो याची वाजवी हमी देतो. आणि आर्थिक स्टेटमेन्टवर साहित्यिक परिणाम होऊ शकणार्या कंपनीच्या मालमत्तेचा अनधिकृत अधिग्रहण, वापर किंवा निपटारा वेळेवर रोखण्यासाठी किंवा वेळेवर शोधण्याबाबत वाजवी आश्वासन प्रदान करतो.

## आर्थिक अहवालावर अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाची मूळ मर्यादा

वित्तीय स्टेटमेन्टच्या संदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाच्या मूळ मर्यादांमुळे, एकत्रित होण्याची शक्यता किंवा नियंत्रणाचे अयोग्य व्यवस्थापन अधिलिखित होण्याची शक्यता यासह, त्रुटी किंवा फसवणूकीमुळे भौतिक गैरवर्तन होऊ शकते आणि सापडू शकले नाही. तसेच, भविष्यातील काळात आर्थिक स्टेटमेन्टच्या संदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावरील कोणत्याही मूल्यांकनाचे अनुमान परिस्थितीच्या बदलांमुळे अंतर्गत वित्तीय वित्तीय नियंत्रणावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण अपुरी पडते या धोक्याच्या अधीन आहे किंवा धोरणांचे पालन करण्याच्या प्रमाणात आहे. किंवा कार्यपद्धती विघडू शकते.

## मत

आमच्या मते, कंपनीने सर्व भौतिक बाबतीत, अंतर्गत नियंत्रणावरील अंतर्गत नियंत्रणावर आधारित 31 मार्च 2019 पर्यंत आर्थिक स्टेटमेंट्सच्या संदर्भात आणि वित्तीय स्टेटमेन्टच्या संदर्भात अशी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे प्रभावीपणे अंतर्गत वित्तीय वित्तीय नियंत्रणाची व्यवस्था केली आहे. इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडियाने जारी





**MMRC**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

केलेल्या "अंतर्गत आर्थिक वित्तीय नियंत्रणावरील लेखापरीक्षणावरील मार्गदर्शक सूचना" मध्ये नमूद केलेल्या अंतर्गत नियंत्रणाचे आवश्यक घटक विचारात घेऊन कंपनीने स्थापित आर्थिक अहवाल निकष.

कल्याणीवाला व मिस्त्री एलएलपी

सनदी लेखपाल

फर्म नोंदणी क्रमांक: १०४६०७W / W१००१६६

फरहाद एम. भेसनिया

भागीदार

सदस्यता क्रमांक: १२७३५५

UDIN:19127355AAAACF1505

ठिकाण: मुंबई

तारीख: २१.०७.२०१९



भारतीय लेखापरीक्षा और लेखा विभाग  
कार्यालय महानिदेशक वाणिज्यिक लेखापरीक्षा  
तथा पदेन सदस्य, लेखापरीक्षा बोर्ड - I, मुंबई



INDIAN AUDIT AND ACCOUNTS DEPARTMENT  
OFFICE OF THE DIRECTOR GENERAL OF  
COMMERCIAL AUDIT AND EX-OFFICIO MEMBER,  
AUDIT BOARD-I, MUMBAI

गोपनीय/शीघ्र डाक

संख्या: जीए/सीए-1/लेखा/MMRCL/2018-19/160

19/09/2019

सेवा में,  
प्रबंध निदेशक  
मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
एम एम आर सी ट्रांसिट ऑफिस बिल्डिंग, 'A' विंग, 'E' ब्लॉक,  
North Side of City Park, Behind Income Tax Office,  
Bandra Kurla Complex, Bandra East  
मुंबई- 400051

विषय:- 31 मार्च 2019 को समाप्त वर्ष हेतु मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड के वित्तीय विवरणों पर कंपनी अधिनियम 2013 की धारा 143(6)( बी) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियाँ।

महोदय,

31 मार्च 2019 को समाप्त वर्ष हेतु मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड के वित्तीय विवरणों पर कंपनी अधिनियम 2013 की धारा 143(6)( बी) के अंतर्गत भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक के द्वारा दी गई टिप्पणियाँ इस पत्र के साथ संलग्न हैं। टिप्पणियों को मुद्रित वार्षिक प्रतिवेदन के विषयसूची में उचित संकेत सहित सांविधिक लेखापरीक्षक के प्रतिवेदन के आगे रखा जाये।

वार्षिक सामान्य बैठक के समापन के पश्चात, वित्तीय विवरणों, सांविधिक लेखापरीक्षक का प्रतिवेदन तथा भारत के नियंत्रक एवं महालेखापरीक्षक की टिप्पणियों को अपनाते हुए सामान्य वार्षिक बैठक की कार्यवाही की एक प्रतिलिपि इस कार्यालय को अविलंब अद्योषित की जाए। मुद्रित वार्षिक रिपोर्ट की दस प्रतियाँ भी इस कार्यालय को भेजी जाये।

कृपया इस पत्र एवं संलग्नकों की प्राप्ति की सूचना दें।

भवदीया,



(रूप राशि)

महानिदेशक वाणिज्यिक लेखापरीक्षा तथा  
पदेन सदस्य लेखापरीक्षा बोर्ड-I मुंबई

संलग्न: यथोपरि।





MMRC

**COMMENTS OF THE COMPTROLLER AND AUDITOR GENERAL OF INDIA UNDER SECTION 143(6)(b) OF THE COMPANIES ACT, 2013 ON THE FINANCIAL STATEMENTS OF MUMBAI METRO RAIL CORPORATION LIMITED FOR THE YEAR ENDED 31 MARCH 2019**

The preparation of financial statements of Mumbai Metro Rail Corporation Limited for the year ended 31 March 2019 in accordance with the financial reporting framework prescribed under the Companies Act, 2013 (Act) is the responsibility of the management of the company. The statutory auditor appointed by the Comptroller and Auditor General of India under section 139(5) of the Act is responsible for expressing opinion on the financial statements under section 143 of the Act based on independent audit in accordance with the standards on auditing prescribed under section 143(10) of the Act. This is stated to have been done by them vide their Audit Report dated 21.07.2019.

I, on behalf of the Comptroller and Auditor General of India, have conducted a supplementary audit of the financial statements of Mumbai Metro Rail Corporation Limited for the year ended 31 March 2019 under section 143(6)(a) of the Act. This supplementary audit has been carried out independently without access to the working papers of the statutory auditors and is limited primarily to inquiries of the statutory auditors and company personnel and a selective examination of some of the accounting records.

On the basis of my supplementary audit nothing significant has come to my knowledge which would give rise to any comment upon or supplement to statutory auditor's report under section 143(6)(b) of the Act.

For and on the behalf of the  
Comptroller and Auditor General of India

(Roop Rashi)

Director General of Commercial Audit and  
ex-officio Member, Audit Board-I, Mumbai

Place : Mumbai  
Date : 19.09.2019



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च २०१९, नुसार ताळेबंद

(₹ लाखात)

तपशील	टीप	31 मार्च 2019 रोजी	31 मार्च, 2018 रोजी (रीसेट केलेले *)	एप्रिल 1, 2017 रोजी (रीसेट केलेले *)
<b>A. सपत्ती</b>				
<b>1 नॉन-चालू मालमत्ता</b>				
a)मालमत्ता, यंत्रसंच आणि उपकरणे	2(a)	44,719.06	7,303.30	1,346.80
b) भांडवल काम प्रगतीपथावर	3(a)	721,069.01	311,809.89	71,793.35
c) इतर अमूर्त मालमत्ता	2(b)	1,115.65	1,717.54	2,236.27
d)विकास अंतर्गत अमूर्त मालमत्ता	3(b)	281.90	240.99	217.07
e) आर्थिक मालमत्ता				
कर्ज	4	627.30	558.98	81.60
f) प्राप्तिकर मालमत्ता (निव्वळ)	19 (g)	1,087.05	315.40	788.22
g) विलंबित कर मालमत्ता (निव्वळ)	19 (f)	169.85	88.95	27.22
h) इतर न-चालू मालमत्ता	5	203,765.98	166,091.74	93,599.56
<b>एकूण नॉन-वर्तमान मालमत्ता</b>		<b>972,835.80</b>	<b>488,126.79</b>	<b>170,090.09</b>
<b>2 सध्याची मालमत्ता</b>				
a)आर्थिक मालमत्ता				
(i) रोख आणि रोख समकक्ष	6A	88,500.16	74,956.54	49,823.38
(ii) वरील (i) व्यतिरिक्त बँक शिल्लक	6B	402.45	-	-
(iii)कर्ज	4	155.98	30.60	1.36
(iv)इतर	7	10,586.74	486.34	72.21
b) इतर चालू मालमत्ता	5	1,217.19	282.78	267.78
<b>एकूण चालू मालमत्ता</b>		<b>100,862.52</b>	<b>75,756.26</b>	<b>50,164.73</b>
<b>एकूण मालमत्ता</b>		<b>1,073,698.32</b>	<b>563,883.05</b>	<b>220,254.82</b>
<b>B. समानता व दायित्वे</b>				
<b>इक्विटी</b>				
a)इक्विटी शेअर भांडवल	8	231,520.00	131,520.00	51,520.00
b) इक्विटी इतर	9	(1,009.58)	(1,433.98)	19,822.51
<b>एकूण इक्विटी</b>		<b>230,510.42</b>	<b>130,086.02</b>	<b>71,342.51</b>
<b>उत्तरदायित्व</b>				
<b>1 सद्य-दायित्व</b>				
a) आर्थिक उत्तरदायित्व				
कर्ज				
कर्ज	10	639,118.94	355,132.16	85418.81
b) तरतुदी	13	224.78	237.48	-
c) इतर नॉन-सद्य दायित्वे	11	112,893.36	28,454.44	12093.12
<b>एकूण नॉन-सद्य दायित्वे</b>		<b>752,237.08</b>	<b>383,824.08</b>	<b>97,511.93</b>
<b>2 चालू देयता</b>				
a) आर्थिक उत्तरदायित्व				
इतर आर्थिक दायित्वे	12	81,737.58	48,041.16	45,912.78
b) इतर सद्य दायित्वे	11	9,053.12	1,806.83	4,870.10
c) तरतुदी	13	160.12	85.14	93.54
d) सध्याची कर देयता (निव्वळ)		-	39.82	523.96
<b>एकूण सध्याची देणी</b>		<b>90,950.82</b>	<b>49,972.95</b>	<b>51,400.38</b>
<b>एकूण उत्तरदायित्व</b>		<b>843,187.90</b>	<b>433,797.03</b>	<b>148,912.31</b>
<b>एकूण इक्विटी आणि उत्तरदायित्व</b>		<b>1,073,698.32</b>	<b>563,883.05</b>	<b>220,254.82</b>

\* येथे दर्शविलेल्या काही प्रमाणात मागील वित्तीय विधानांशी संबंधित नाहीत आणि केलेल्या समायोजनांचे प्रतिबिंबित होते, नोट्स 29 आणि 30 पाहा.





**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

1

सोबत दिलेल्या नोट्स १-३१ प्रकाशित केलेल्या वित्तीय विधानांचा अविभाज्य भाग आहेत

आपल्या जोडलेल्या अहवालानुसार  
कल्याणीवाला आणि मेस्त्री एलएलपी  
सनदी लेखापाल  
नोंदणी क्र. 10460W/W100166

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या संचालक मंडळाच्या वतीने  
ताळेबंदवर स्वाक्षरी व वित्तीय निवेदनांची नोंद.  
CIN:U60100MH2008SGC181770

फरहाद एम. भेसानिया  
भागीदार  
सदस्यत्व क्र. 127355

स्वाक्षरी  
अश्विनी भिडे  
व्यवस्थापकीय संचालक  
DIN: 0002861008

स्वाक्षरी  
अबोध खंडेलवाल  
संचालक (वित्त)  
DIN:0007807394

ठिकाण: मुंबई  
तारीख : 21. 07. 2019

स्वाक्षरी  
रितू देब  
कंपनी सचिव  
सदस्यत्व क्र. F6754

ठिकाण: मुंबई  
तारीख : 21. 07. 2019



## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च २०१९ नुसार, नफा - तोट्याचे विवरण

(रु. लाखात )

तपशील	टीप	31 मार्च 2019 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	31 मार्च 2018 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
कामकाजापासून मिळकत इतर उत्पन्न	14	3,568.01	2,217.05
<b>एकूण उत्पन्न</b>		<b>3,568.01</b>	<b>2,217.05</b>
<b>खर्च</b>			
कर्मचाऱ्यांचा लाभ खर्च	15	976.41	1,040.78
वित्त खर्च	16	432.15	193.30
घसारा आणि कर्मफेडीच्या तरतुदीचा खर्च	2	410.73	94.21
इतर खर्च	17	1,373.77	1,172.27
<b>एकूण खर्च</b>		<b>3,193.06</b>	<b>2,500.56</b>
<b>वर्षासाठी करापूर्वी नफा / (तोटा)</b>		<b>374.95</b>	<b>(283.51)</b>
<b>कर खर्च</b>			
चालू कर	19 (a)	56.46	1,067.09
स्थगित कर		(88.18)	(56.27)
मागील वर्षासाठी कर समायोजन		-	(51.14)
<b>एकूण कर खर्च</b>		<b>(31.72)</b>	<b>959.68</b>
<b>वर्षासाठी नफा / (तोटा)</b>		<b>406.67</b>	<b>(1,243.19)</b>
इतर व्यापक उत्पन्न			
आयटम जे नफा आणि तोटासाठी पुन्हा वर्गीकृत केले जाणार नाहीत			
i) परिभाषित लाभ योजनांची आठवण		25.01	(18.77)
ii) वरील आयटम क्र (i) संबंधित आयकर		(7.28)	5.47
<b>इतर व्यापक उत्पन्न / नुकसान (कर निव्वळ)</b>		<b>17.73</b>	<b>(13.30)</b>
<b>वर्षासाठी एकूण व्यापक उत्पन्न / (तोटा)</b>		<b>424.40</b>	<b>(1,256.49)</b>
प्रति शेअर कमाई - दर्शनाचे मूल्य रु. 100 प्रति शेअर	18		
(1) मूलभूत (रु. मध्ये)		0.27	(1.40)
(2) घसारा (रु. मध्ये)		0.27	(1.40)
महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे	1		

\* येथे दर्शविलेल्या काही प्रमाणात मागील वित्तीय विधानांशी संबंधित नाहीत आणि केलेल्या समायोजनांचे प्रतिबिंबित होते, नोट्स 29 आणि 30 पहा

### महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

सोबत दिलेल्या नोट्स १-३१ प्रकाशित केलेल्या वित्तीय विधानांचा अविभाज्य भाग आहेत

आपल्या जोडलेल्या अहवालानुसार  
कल्याणीवाला आणि मेस्त्री एलएलपी  
सनदी लेखापाल  
नोंदणी क्र. 10460W/W100166

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या संचालक मंडळाच्या वतीने  
ताळेबंदवर स्वाक्षरी व वित्तीय निवेदनांची नोंद.  
CIN:U60100MH2008SGC181770

फरहाद एम. भेसानिया  
भागीदार  
सदस्यत्व क्र. 127355

ठिकाण: मुंबई  
तारीख: 21.07.2019

स्वाक्षरी  
अश्विनी भिडे  
व्यवस्थापकीय संचालक  
DIN: 0002861008

स्वाक्षरी  
अबोध खंडेलवाल  
संचालक (वित्त)  
DIN:0007807394

स्वाक्षरी  
रितू देब  
कंपनी सचिव  
सदस्यत्व क्र. F6754

ठिकाण: मुंबई  
तारीख: 21.07.2019



**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

## वार्षिक अहवाल २०१८-१९

### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च २०१९ रोजी समाप्त झालेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण

(उल्लेख केलेल्या सर्व रक्कमा लाख मध्ये )

विवरण	टिप्पणी	31 मार्च 2019	31 मार्च 2018
<b>A. कार्यकारी उपक्रमांपासून रोख प्रवाह</b>			
कर पूर्व नफा / (तोटा)		374.95	(283.51)
<b>जोडा</b>			
घसारा आणि कर्मफेडीच्या तरतुदीचा खर्च		410.73	94.21
आर्थिक खर्च (वित्तीय संलेखामधील उचित मुल्यातील बदलासह)		431.85	193.30
सुरक्षा ठेवींच्या न्याय्य मूल्यांकनाचे निव्वळ नुकसान		72.52	15.00
मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणांच्या विक्रीत तोटा		0.12	0.07
व्याज उत्पन्न (आर्थिक साधनांमध्ये उचित मूल्य बदलांसह)		(1,680.50)	(1,509.29)
आर्थिक-गैर-सरकारी अनुदान		(1,879.82)	(703.64)
ठरवलेल्या लाभाच्या योजनांचे स्मरण नुकसान		3.86	(25.56)
<b>कार्यरत भांडवलाच्या बदलापूर्वी ऑपरेटिंग नफा</b>		<b>(2,266.29)</b>	<b>(2,219.42)</b>
<b>समायोजन:</b>			
आर्थिक मालमत्ता कमी / (वाढ)		(181.19)	(753.75)
गैर-वित्तीय मालमत्तांमध्ये घट / (वाढ)		(926.61)	(314.30)
आर्थिक दायित्वांमध्ये वाढ (/ घट)		1,040.35	534.82
गैर-आर्थिक उत्तरदायित्वांमध्ये वाढ (/ घट)		4,501.08	(3,500.81)
तरतुदींमध्ये वाढ (/ घट)		62.28	229.08
<b>ऑपरेशनमधून व्युत्पन्न रोख</b>		<b>2,229.62</b>	<b>(6,024.38)</b>
आयकर भरलेला (निव्वळ)		(867.94)	(1,027.27)
<b>ऑपरेटिंग क्रियाकलापांमधून निव्वळ रोख प्रवाह</b>	<b>A</b>	<b>1,361.68</b>	<b>(7,051.65)</b>
<b>B. गुंतवणूकीच्या कामांतून रोख रक्कम वाहते</b>			
मालमत्ता, संयंत्र व उपकरणे व भांडवली खरेदी प्रगतीपथावर आहे		(463,798.60)	(320,184.52)
मालमत्ता, संयंत्र आणि उपकरणांच्या विक्रीतून मिळणारी रक्कम		3.97	0.58
इतर अमूर्त मालमत्ता खरेदी		(28.83)	(90.50)
मुदत ठेवींमध्ये गुंतवणूक		(579,766.12)	-
मुदत ठेवींमध्ये गुंतवणूक (परिपक्व)		579,363.66	-
व्याज मिळाले		3,767.86	5,430.25
<b>गुंतवणूकीच्या कामांतून निव्वळ रोख रक्कम</b>	<b>B</b>	<b>(460,458.06)</b>	<b>(314,844.19)</b>
<b>C. आर्थिक क्रियाकलापांमधून रोख प्रवाह</b>			
वितरण   (चालू नसलेल्या कर्जाची परतफेड)		372,640.00	287,029.00
समभाग जारी केल्यापासून पुढे		100,000.00	80,000.00
सामायिक अर्जांच्या विरोधात प्राप्त रक्कम		-	(20,000.00)
<b>वित्तपुरवठा उपक्रमांमधून नेट कॅश आउटफ्लो</b>	<b>C</b>	<b>472,640.00</b>	<b>347,029.00</b>
<b>रोख आणि रोख समकक्षांची निव्वळ वाढ</b>	<b>A+B+C</b>	<b>13,543.62</b>	<b>25,133.16</b>
आर्थिक वर्षाच्या सुरुवातीस रोख आणि रोख समकक्ष	6A/6B	74,956.54	49,823.38
आर्थिक वर्षाच्या शेवटी रोख आणि रोख समकक्ष	6A/6B	88,500.16	74,956.54



## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च २०१९ रोजी समाप्त झालेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण

(उल्लेख केलेल्या सर्व रक्कमा लाख मध्ये )

टीप:

### १. रोख आणि रोख समकक्ष घटक

विवरण	३१ मार्च २०१९	३१ मार्च २०१८
हातातील रोख		
बँकांमध्ये शिल्लक	२,५००.१६	१५,४५६.५४
मूळ परिपक्वता तीन महिने किंवा कमी असलेल्या, बँकाकडील नियत ठेवी	८६,०००.००	५९,५००.००
वर्षाच्या शेवटी रोख आणि रोख समकक्ष	८८,५००.१६	७४,९५६.५४

रोख आणि बँक बॅलन्सचे सलोखा विधान	३१ मार्च २०१९	३१ मार्च २०१८
वरील प्रमाणे वर्षाच्या अखेरीस रोख आणि रोख समकक्ष	८८,५००.१६	७४,९५६.५४
ताळेबंदानुसार रोख आणि बँक शिल्लक	८८,५००.१६	७४,९५६.५४

- वरील रोख प्रवाह विवरण कंपनी (जमा खर्च) नियम, २०१५ च्या अंतर्गत अधिसूचित केल्यानुसार रोख प्रवाहाच्या विवरणावरील IND AS ७ मध्ये स्थापित अप्रत्यक्ष पध्दतीच्या अंतर्गत बनविलेले आहे.
- वरील रोख प्रवाह विवरण सोबत असलेल्या टिप्पण्यांच्या सोबत वाचावे.

आपल्या जोडलेल्या अहवालानुसार कल्याणीवाला आणि मेस्त्री एलएलपी सनदी लेखापाल नोंदणी क्र. १०४६००/०१००१६६

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या संचालक मंडळाच्या वतीने ताळेबंदवर स्वाक्षरी व वित्तीय निवेदनांची नोंद.  
CIN:U60100MH2008SGC181770

फरहाद एम. भैसानिया  
भागीदार  
सदस्यत्व क्र. १२७३५५

स्वाक्षरी  
अश्विनी भिडे  
व्यवस्थापकीय संचालक  
DIN: ०००२८६१००८

स्वाक्षरी  
अबोध खंडेलवाल  
संचालक (वित्त)  
DIN:०००७८०७३९४

ठिकाण: मुंबई  
तारीख : २१.०७.२०१९

स्वाक्षरी  
रितू देब  
कंपनी सचिव  
सदस्यत्व क्र. F6754

ठिकाण: मुंबई  
तारीख : २१.०७.२०१९





MMRC

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च २०१९ रोजी समाप्त झालेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण

### A. इक्विटी शेअर कॅपिटल

(उल्लेख केलेल्या सर्व रक्कमा लाख मध्ये)

तपशील	Amount
31 एप्रिल 2017 रोजी	51,520.00
वर्षाच्या काळात इक्विटी शेअर भांडवलात बदल	80,000.00
31 मार्च 2018 पर्यंत	131,520.00
वर्षाच्या काळात इक्विटी शेअर भांडवलात बदल	100,000.00
31 एप्रिल 2017 रोजी	231,520.00

### B इतर इक्विटी

(₹. लाखात )

तपशील	शेअर अर्जाच्या विरोधात पैसे मिळाले	राखीव आणि अधिशेष - कायम ठेवलेली कमाई	एकूण इतर इक्विटी
31 एप्रिल, 2017 रोजी (पुनर्संचयित) *	20,000.00	(177.49)	19,822.51
वर्षासाठी नफा / (तोटा)	-	(1,243.19)	(1,243.19)
इतर व्यापक उत्पन्न (करांचे निव्वळ)	-	(13.30)	(13.30)
वर्षासाठी एकूण व्यापक उत्पन्न	-	(1,256.49)	(1,256.49)
इक्विटी शेअर्सचा ताजा इश्यू	(20,000.00)	-	(20,000.00)
31 मार्च, 2018 रोजी (रीसेट केलेले) *	-	(1,433.98)	(1,433.98)
वर्षासाठी नफा	-	406.67	406.67
इतर व्यापक उत्पन्न (करांचे निव्वळ)	-	17.73	17.73
वर्षासाठी एकूण व्यापक उत्पन्न	-	424.40	424.40
इक्विटी समभाग देणे	-	-	-
31 मार्च 2019 पर्यंत	-	(1,009.58)	(1,009.58)

\*येथे दर्शविलेली विशिष्ट रक्कम मागील वित्तीय विधानांशी संबंधित नाही आणि केलेल्या समायोजनांचे प्रतिबिंबित करते, नोट्स 29 आणि 30 पहा

### महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

सोबत दिलेल्या नोट्स 31 ही वित्तीय विधानांचा अविभाज्य भाग आहे

टीप 1

आपल्या जोडलेल्या अहवालानुसार कल्याणीवाला आणि मेस्त्री एलएलपी सनदी लेखापाल नोंदणी क्र. 10460W/W100166

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या संचालक मंडळाच्या वतीने ताळेबंदवर स्वाक्षरी व वित्तीय निवेदनांची नोंद. CIN:U60100MH2008SGC181770

फरहाद एम. भेसानिया  
भागीदार  
सदस्यत्व क्र. 127355

स्वाक्षरी  
अश्विनी भिडे  
व्यवस्थापकीय संचालक  
DIN: 0002861008

स्वाक्षरी  
अबोध खंडेलवाल  
संचालक (वित्त)  
DIN:0007807394

ठिकाण: मुंबई  
तारीख : 21.07.2019

स्वाक्षरी  
रितू देब  
कंपनी सचिव  
सदस्यत्व क्र. F6754

ठिकाण: मुंबई  
तारीख : 21.07.2019



## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड आर्थिक विवरणांचा भाग बनविणारे मुद्दे

### कॉर्पोरेट माहिती

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड CIN: U60100MH2008SGC181770 हि कंपनी कायदा 1956 च्या प्रावधानाच्या अंतर्गत गठित केली आहे. हि कंपनी भारत सरकार व महाराष्ट्र सरकार याचे 50:50 संयुक्त उपक्रम आहे. मुंबईतील उपनगरीय रेल्वे प्रणालीद्वारे न जोडल्या गेलेल्या भागात राहणा-या लोकांना "रेल आधारित द्रुतगती संक्रमण" ही सुविधा देणे आणि मेट्रो सिस्टीमला 500 मीटर ते १ कि.मी.पर्यंत पोहोचणे हा कंपनीचा मुख्य उद्देश आहे.

कंपनीचे मुख्यालय मुंबई, भारत येथे आहे. याचे नोंदणीकृत कार्यालय मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि.(ट्रान्झिट) 1 ला मजला,ए-विंग, ई ब्लॉक सीटी पार्क च्या बाजूला, इनकम टॅक्स ऑफिसच्या पाठी, वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व)-मुंबई 400 051. महाराष्ट्र येथे आहे.

कंपनीचे स्वतंत्र संचालक मंडळ आहे. हे मंडळ संयुक्त भागीदारीच्या जी सारख्या प्रमाणात नामनिर्देशित संचालकांचे मिळून झाली आहे. कंपनीला एम कार्यकारी अध्यक्ष व एक पूर्ण वेळ व्यवस्थापकीय संचालक आहे. ही कंपनी शासनाच्या खास हेतू वाहन सेवा (स्पेशल पर्पज वेहिकल) आहे. त्यामुळे कंपनी कायद्याची कलमे 139 (5) व 139 (7) कंपनीला लागू होतात.

31 मार्च 2019 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी आर्थिक अहवाल 12 जुलै 2019 रोजी संचालक मंडळाद्वारे अधिकृत केले आणि जारी करण्यासाठी मंजूरी घेण्यात आली.

### 1. जमाखर्चाची उल्लेखनीय धोरणे

#### 1.1 आर्थिक अहवाल बनविण्यासाठी आधार

हि आर्थिक विवरणे कंपनी कायदा, 2013 च्या खंडा 133 च्या अनुषंगाने, ज्याला सुधारणेनुसार कंपनी (भारतीय जमाखर्च प्रमाण) नियम, 2015 च्या नियम 3 सह आणि या कायद्याच्या संबंधित तरतुदींच्या अनुषंगाने कॉर्पोरेट अफेयर्सच्या मंत्रालयाने अधिसूचित केल्यानुसार भारतीय जमाखर्च प्रमाणे (भा.ज.प्र.) सर्व भौतिक बाबींच्या अनुषंगाने आणि अनुपालनात बनविली असून आणि इतर लागू तरतुदी आणि इतर लेखा तत्त्वे सर्वसाधारणरीत्या भारतात स्वीकारली जातात. पुढे, भारतीय चार्टर्ड अकाउंटंटच्या संस्थेने जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचना / घोषणांचा देखील कंपनीकडून सातत्याने अवलंब करण्याचा विचार केला जाईल. कंपनीने सादर केलेल्या कालावधीत लेखा धोरणांचे एकसमान समर्थन केले आहे.

#### १.२ मापनाचा आधार

आर्थिक विवरणे संग्रहणावरील ऐतिहासिक खर्चाच्या प्रघाताच्या अंतर्गत बनविली आहेत आणि जमाखर्चाच्या आधारावर यांना वगळता एक संदर्भ असेल





- प्रकल्पासाठी (तात्पुरती) जमीन प्राप्त करण्यासाठी अनुमत्या नाममात्र मुल्यावर मोजल्या जातात.
- शासनाकडून अनुदान (कायमस्वरूपी) मिळालेल्या जमिनी नाममात्र मुल्यावर मोजल्या जातात.

### 1.3 अनुमान आणि व्यवस्थापन निर्णयांचा वापर

भारतीय जमाखर्च प्रमाणाच्या अनुपालनात आर्थिक विवरणे बनविताना व्यवस्थापनाने अहवाल सादर करण्याच्या तारखेस महसूल आणि खर्चाच्या सादर केलेल्या रकमेवर परिणाम करणाऱ्या, मालमत्ता आणि दायित्वे, आणि आनुषंगिक दायित्वांचे प्रगटीकरण यांच्या बाबत निर्णय घेणे, अनुमान करणे आणि अंदाज बांधणे आवश्यक असते. व्यवस्थापन मानते की आर्थिक विवरणे बनविण्यात केलेले अनुमान दूरदर्शी आणि रास्त असतील. तथापि, या अनुमानांबद्दल अनिश्चिततेमुळे अशा निष्पत्ती उद्भवू शकतील, ज्यांच्यासाठी भविष्यातील कालावधीत बाधित होणाऱ्या मालमत्तेच्या वहन रकमेचे किंवा दायित्वाचे एक भौतिक समायोजन आवश्यक असते.

अंदाज आणि खालील पूर्वधारणा यांचा प्रत्येक अहवालाच्या सादरीकरणाच्या तारखेस आढावा घेतला जातो. लेखांकनाच्या कोणत्याही अंदाज आणि पूर्वधारणांसाठी कोणत्याही सुधारणेला संभवनीयतेने मान्यता दिली जाते. म्हणजेच अशा कालावधीत मान्यता दिली जाते. ज्यात अंदाज बदलला जातो आणि भविष्यातील कालावधीवर परिणाम होतो.

### 1.4 सद्याच्या जमाखर्चाच्या घोषणा

कॉर्पोरेट कामकाज मंत्रालयाने कंपनी दुरुस्ती नियम, २०१९ आणि कंपनी दुसरा दुरुस्ती नियम असला तरी, कंपनीने लागू केलेली नसलेली भारतीय जमाखर्च प्रमाण पुढील नवीन सुधारणांना अधिसूचित केली आहे, कारण ती १ एप्रिल २०१९ पासून लागू झाली आहेत.

कंपनीचे (भारतीय लेखा मानक) संशोधन नियम २०१९ आणि कंपनीचे (भारतीय लेखा मानक) द्वितीय संशोधन च्या नुसार कॉर्पोरेट कार्य मंत्रालय (एम सी ए) ने आय एन डी मध्ये खालील प्रकारानुसार काही नवीन संशोधन अधिसूचित केल्या आहेत. तो कंपनीने लागू केलेला नाही. कारण तो १ एप्रिल २०१९ पासून लागू आहे.

लाभांशाच्या प्रासिकर परिणामासंदर्भातील दुरुस्तीत स्पष्ट केले गेले आहे की नफा किंवा तोटा, किंवा सर्वसमावेशक उत्पन्न किंवा इक्विटीच्या उत्पन्नातील आयकर परिणाम ज्या घटनेने मूळतः त्या मागील व्यवहारांना किंवा घटनांना मान्य केल्या त्यानुसार उत्पन्न किंवा कर भांडवलाच्या घटकास मान्यता मिळेल. कंपनीला या घोषणेमुळे कोणताही परिणाम होण्याची अपेक्षा नाही. हे लक्षात घेण्यासारखे आहे की घटनेत भागधारकांच्या वतीने कर आकारणी अधिकार्यांना दिलेल्या लाभांशांचा एक भाग म्हणजे लाभांशवर कर भरल्यास अशा घटनांमध्ये सुधारणा केली जात नाही. कराच्या अधिकार्यांना देय किंवा देय असणारी रकम आयएनडी एसए 12 नुसार डिव्हिडंडचा एक भाग म्हणून इक्विटीवर शुल्क आकारले जाते.



आय एस १२ च्या परिशिष्ट सी मध्ये केलेली दुरुस्ती निर्दिष्ट करते की आयकर उपचारांबाबत अनिश्चितता असताना कर दुरुस्ती (कर तोटा), कर तूट, न वापरलेले कर तोटा, न वापरलेले कर जमा आणि कराचे दर या निर्धारावर ही दुरुस्ती इंड एस १२ अंतर्गत लागू केली जावी. यात पुढील गोष्टींची रूपरेषा देण्यात आली आहे: (१) प्रत्येक कर उपचार स्वतंत्रपणे विचार केला पाहिजे की काही एकत्रितपणे विचार केला जाऊ शकतो की नाही हे ठरविण्यासाठी घटनेला न्याय वापरणे आवश्यक आहे. हा निर्णय त्या दृष्टिकोनावर आधारित असावा जो अनिश्चिततेच्या निराकरणाचा त्याच्या आर्थिक विधानांवर चांगला अंदाज लावेल (२) अस्तित्वात असे गृहित धरले जाते की कर आकारास प्राधिकरणास कोणत्याही रकमेची तपासणी करताना सर्व संबंधित माहितीची पूर्ण माहिती असेल (३) घटनेने संबंधित कर आकारणी प्राधिकरणास कर उपचार स्वीकारण्याची संभाव्यता विचारात घ्यावी लागेल आणि करपात्र नफा (कर तोटा), कर तळ, न वापरलेले कर तोटा, न वापरलेले कर क्रेडिट्स आणि कराचे दर या संभाव्यतेवर अवलंबून असतील. कंपनीला त्याच्या वित्तीय विधानांवरील दुरुस्तीचा कोणताही महत्त्वपूर्ण परिणाम अपेक्षित नाही.

## 1.5 प्रचलित आणि अ-प्रचलित वर्गीकरण

भारतीय जमाखर्च प्रमाणाव्दारे आवश्यकतेनुसार आर्थिक विवरणांची प्रस्तुती प्रचलित आणि अ-प्रचलित वर्गीकरणाच्या आधारावर ताळेबंदातील मालमत्ता आणि दायित्व प्रस्तुत करतात.

स्थगिती कराच्या मालमत्तेचे आणि दायित्वांचे प्रचलित आणि अ-प्रचलित असे वर्गीकरण केले जाते.

सार्वजनिक मुलभूत संरचनेच्या बांधकामाशी संबंधित कार्यांच्या संदर्भात कंपनीचे सामान्य कार्यचक्र प्रकल्पानुसार त्या प्रकल्पाचा आकार, विकासाचा प्रकार, प्रकल्पाच्या गुंतागुंती आणि संबंधित मंजुर्यांनुसार बदलू शकते. पूर्ण झालेल्या सर्व प्रकल्पांसाठी कार्य चक्र आणि कार्यात्मक व्यवसाय बारा महिन्यांच्या कालावधीवर अवलंबून असतो. मालमत्तेचे आणि दायित्वांचे त्यांच्या संबंधित कार्यचक्राच्या आधारावर प्रचलित आणि अ-प्रचलित असे वर्गीकरण केले जाते.

## 1.6 कार्यात्मक आणि प्रस्तुती चलन

जे कंपनीचे कार्यात्मक चलन असते आणि सूचित केलेले असल्याशिवाय, सर्व मुल्ये नजीकच्या लाखामध्ये राऊंड ऑफ केलेले असतात.

## 1.7 मत्ता, जागा आणि उपकरणे अधिग्रहण

मत्ता, जागा आणि उपकरणे अधिग्रहण / बांधकाम वजा एकत्रित घसारा / कर्जफेडीची तरतूद, जर असल्यास खर्चात खरेदीचे मूल्य आणि मत्तेस त्याच्या सध्याच्या जागी आणण्याचा कोणताही संबंधनीय/ वाटपयोग्य खर्च असतो. आणि त्याच्या इच्छित वापरासाठी त्याच्या कामाच्या स्थितीसाठी असतो. या खर्चात प्रत्यक्ष खर्च आणि इतर आनुषंगिक खर्च देखिल सामील असतात. कमविलेला महसूल, जर असल्यास, मत्तेच्या पूर्व परीक्षणाच्या दरम्यान मत्तेच्या खर्चाच्या समोर समायोजित केले जाते. या खर्चात प्लांटचा आणि उपकरणाचा भाग





बदलण्याचा खर्च देखील असतो. अधिग्रहणाशी / बांधकामाशी / पीपीई च्या विकासाशी संबंधित कर्ज घेण्याचा खर्च, जो त्याच्या इच्छित वापरास तयार होण्यासाठी पर्याप्त वेळ कालावधी घेतो, त्याला देखील अशा मत्ता इच्छित वापरासाठी तयार होण्याच्या कालावधीपर्यंत संबंध जोडण्याच्या प्रमाणापर्यंत समाविष्ट केले जाते.

सुट्टे भाग, वैकल्पिक उपकरणे आणि सर्विसिंग उपकरणे जेव्हा मत्तेच्या, जागेच्या आणि उपकरणाच्या व्याख्येस पूर्ण करतात तेव्हा त्यांना मान्यता दिली जाते. इतर सर्व दुरुस्ती आणि देखभालीचे खर्च त्यांच्या घडण्याच्या अनुसार नफा आणि तोट्याच्या विवरणात स्पष्ट केलेले असतात.

- ताळेबंदाच्या तारखेवर इच्छित वापरासाठी मत्ता, जागा आणि उपकरणे तयार नसल्यास त्यांना " भांडवल कार्य प्रगतीपथावर" असे नोंदविले जाते.
- महाराष्ट्र शासनाकडून कायमस्वरूपासाठी मोफत मिळालेल्या जमिनी नाममात्र दरावर मोजले जातात.
- अधिग्रहण आणि ताब्यात घेण्याची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावर जमिनीचे भांडवलीकरण केले जाते.

### पुढील मापने (घसारा आणि उपयुक्त जीवन)

- घसारा पध्दतीवरून त्याचा खर्च, त्यांची निव्वळ अवशेष मुल्ये यांचे वाटप करण्यासाठी, त्यांच्या अंदाजित उपयुक्त मुल्यांवर कंपनी कायदा, २०१३ च्या अनुसूची २ च्या भाग क च्या अंतर्गत विहित केल्यानुसार घसारा पुरविला जातो.
- मत्ता, जागा आणि उपकरणांची अवशेष मुल्ये, उपयुक्त जीवन आणि घसाराची पध्दत यांची प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या अखेरीस समीक्षा केली जाते आणि दूरदर्शी पध्दतीने समायोजित केली जाते.
- भाडेपट्टीवरील जमिनीवरील सुधारणा वापराच्या कालावधीच्या आणि वापराच्या इतर अटींच्या आधारावर परिशोधित केल्या जातात.
- स्वतंत्रपणे रु. ५०००/- पेक्षा कमी किंवा जास्त रक्कमेच्या मत्ता खरेदीच्या त्या वर्षात पूर्णपणे घटविले / परिशोधित केले जाते.
- घसारा समानुपाती आधारावर गणला जातो.
- विभिन्न उपयुक्त जीवनासह उल्लेखनीय घटक स्वतंत्रपणे गणले जातात आणि त्यानुसार घटविले जातात.

### अस्वीकृती

- मत्तेच्या, जागेच्या आणि उपकरणांच्या निवृत्ती किंवा विल्हेवाटीमुळे उद्भवणारा फायदा किंवा तोटा नफा आणि तोट्याच्या विवरणात स्पष्ट केले जातात.



## १.८ अमूर्त मत्ता

### मान्यता आणि आरंभिक मापन

- स्वतंत्रपणे प्राप्त केलेली अमूर्त मत्ता सुरुवातीस खर्चात मोजली जाते. पुढे अमूर्त मत्ता कोणत्याही एकत्रित परिशोधन आणि एकत्रित हानीचे नुकसान, जर असल्यास, खर्चात वहन केले जाते.
- खर्चात अधिग्रहणाचा खर्च, विकास खर्च आणि मत्तेला त्याच्या इच्छित वापरासाठी त्याच्या कामाच्या स्थितीत आणण्याचा कोणत्याही संबंधनीय / वाटपयोग्य आनुषंगिक खर्च असतो.
- सरकारी किंवा इतर एजन्सीकडून मोफत मिळालेल्या जमिनीच्या तात्पुरत्या वापरासाठी परवानगी अमूर्त मत्ता -अनुमत्यांसाठी हिशेबात धरले जातात. हे हक्क भाडेपट्ट्याच्या कालावधीवर देय कल्पित भाड्याच्या प्रस्तुत मुल्याकडे गणले जातात.

### पुढील मापने (परिशोधन)

निश्चित उपयुक्त जीवनासह सर्व अमूर्त मालमत्ता अंदाजे उपयुक्त जीवनापेक्षा सरळ रेषेत आधारीत केली जातात. सॉफ्टवेअरसह अतुलनीय मालमत्ता जो संबंधित हार्डवेअरचा अविभाज्य भाग नसतो वापरण्याच्या कायदेशीर हक्काच्या कालावधीत किंवा जे कमी असेल त्यापेक्षा कमी कालावधीत सरळ रेषेच्या पद्धतीवर आधारीत केले जाते.

प्रत्येक आर्थिक वर्षाच्या शेवटी अवशिष्ट मूल्ये, उपयुक्त जीवन आणि अमूर्त मुल्यांकनांच्या पद्धतीचे पुनरावलोकन केले जाते आणि योग्य प्रमाणात समायोजित केले जाते.

## १.९ भांडवल कामाची प्रगती

भांडवल काम प्रगतीपथावर असल्यास, प्रगती क्षतिच्या नुकसानापेक्षा कमी खर्चात उल्लेखित केलेली आहे. या खर्चात बांधकामाशी संबंधित सर्व प्रत्यक्ष आणि संबंधनीय अप्रत्यक्ष खर्च (यात बांधकामासाठी घेतलेला निधी किंवा पात्र होणाऱ्या पीपीईच्या अधिग्रहणाशी संबंधित आर्थिक खर्च), जे या कंपनीच्या प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीच्या कालावधी दरम्यान घडले आहेत ते सामील आहेत. अशे खर्चात उल्लेखित प्रकल्पाचा टप्पा पूर्ण होईपर्यंत भांडवल कामाची प्रगती म्हणून राखले जाते, त्यानंतर त्याला मान्यता देण्यायोग्य पीपीईकडे स्थानांतरीत / वाटप केले जाईल. अशा भांडवली प्रकल्पामधून कमविलेला महसूल, जर असल्यास, भांडवलीकरणाच्या अगोदर अशा भांडवली प्रकल्पापासून भांडवली कामाच्या प्रगती समोर समायोजित केले जातात.

अंतिम विल्हेवाट लावण्यावर तरल नुकसानांची भरपाई केली जाते.

### बांधकामा दरम्यान व्याज वाटप

त्या वर्षादरम्यान कमिशन केलेल्या पात्र मालमत्तेच्या संदर्भात बांधकाम दरम्यान व्याज वाटप कालावधी अशा





प्रमाणात वाटप केले जाते ज्यात कमिशन करण्याच्या महिन्याच्या अखेरीस कमिशन केलेल्या मालमत्तेचे मूल्य आणि पात्र ठरणारे भांडवली कामाच्या प्रगतीचा अनुपात असतो. दुसऱ्या प्रकरणांमध्ये वाटप केलेला आयडीसी अंतिम खंडाच्या भांडवलीकरणाच्या तारखेवर आधिरित असतो.

### १.१० गैर-आर्थिक मालमत्तेची कमजोरी

जर अंतर्गत / बाह्य घटकांवर आधारित नुकसानाच्या कोणत्याही खुणा आढळल्यास, मालमत्तेच्या वहनीय रकमांची मालमत्तेच्या तारखेच्या प्रत्येक ताळेबंदाकडे समीक्षा केली जाते. अशा मालमत्तेवरील हानीचे नुकसान जेथे पण एखाद्या मालमत्तेची वहनीय रक्कम त्याला प्राप्त करण्याच्या रकमेपेक्षा जास्त असते. तेव्हा अशा मूल्यांकनाला ओळखले जाईल. पुनःप्राप्त करण्याजोगी मालमत्ता निव्वळ विक्री किंमत किंवा वापरातील मूल्य, जे पण जास्त असेल. वापरातील मूल्याचे मूल्यांकन करताना, भविष्यातील अनुमानित रोख प्रवाह सरासरी भारित भांडवलीच्या खर्चाद्वारा प्रस्तुत मुल्यासासठी वाटवलेले असतात.

निश्चित आयुष्य असणारी अमूर्त मालमत्ता उपयुक्त जीवनाच्या आधारे मोजली जाते.

आगोदर मान्यता दिलेले हानीचे नुकसान परिस्थितीतील बदलांच्या अनुसार आणखी पुरविले किंवा रिव्हर्स केले जातात आणि ते अशा प्रमाणापर्यंत असते की अगोदर मान्यता दिल्यानुसार हानीचे नुकसान नसल्या वहनीय रक्कम निर्धारित केले असते, ते आलांडले नसते. प्रतिष्ठेच्या हानीच्या रिव्हर्सलला मान्यता दिली जात नाही.

### 1.11 विदेशी चलन

#### आरंभिक मान्यता

विदेश विनियम व्यवहार विदेश चलन रक्कम, व्यवहाराच्या तारखेस कार्यात्मक चलन आणि विदेशी चलन लागू करून कार्यात्मक चलनात (भारतीय रुपये) नोंदवले जातात.

#### रुपांतरण

वर्ष अखेर विदेश चलनात ठेवलेल्या सर्व आर्थिक वस्तू रिपोर्टिंग तारखेच्या विनियम दरावर भारतीय रुपयांमध्ये परिवर्तित केले जातात. गैर-आर्थिक वस्तू, ज्यांना ऐतिहासिक खर्चाच्या वस्तूंमध्ये मोजले जाते व विदेशी चलनात ठेवले जाते त्यांना व्यवहाराच्या तारखेस विनियम दरास वापरून कळविले जाते आणि गैर-आर्थिक वस्तू ज्यांना निष्पक्ष मुल्यावर किंवा अन्य विदेश चलनात ठेवलेल्या मुल्याच्या समान वहन केले जातात, त्यांना जेव्हा मुल्ये निर्धारित केले जातात तेव्हा अस्तित्वात असलेल्या विनिमय दरांना वापरून कळविले जाते.

#### विनियमत तफावती

अशा रुपांतरण आणि व्यवहाराच्या सेटलमेंटवर निर्माण झालेल्या विनिमय तफावती मालमत्ता इच्छित वापरासाठी तयार होईपर्यंत भांडवलीकरण केले जातात आणि त्यानंतर नफा आणि तोट्याच्या विवरणात मान्यता दिली जाते.



## 1.12 महसूल मान्यता

१ एप्रिल २०१८ पासून प्रभावी, कंपनीने इंड एएस ११५ लागू केले आहे, जे महसूल किती आणि केव्हा मोजायचे हे ठरविण्यासाठी विस्तृत चौकट स्थापित करते. इंड एएस ११५ इंड एएस १८ महसूल आणि इंड एएस ११ बांधकाम कराराच्या रूपात बदलते. कंपनीच्या वित्तीय आकडेवारीवर मानक अवलंब केल्याचा परिणाम अत्यल्प आहे, कारण सध्या कंपनीची प्रक्रिया बांधकाम टप्प्यात आहे आणि ऑपरेशन्स आणि देखभाल (ओ एंड एम) अद्याप सुरू केलेली नाही.

ग्राहकांशी केलेल्या करारामधून मिळालेला महसूल ग्राहकाला दिलेल्या रकमेच्या वस्तू किंवा सेवांचे नियंत्रण हस्तांतरित केल्यावर मान्य केला जातो ज्यायोगे कंपनी त्या वस्तू किंवा सेवांचा विस्तार करण्यास पात्र आहे अशी अपेक्षा करते. कामगिरी जबाबदाऱ्या समाधानाकडे जाणारे उत्पन्न त्या कामगिरीच्या जबाबदारीसाठी वाटप केलेल्या व्यवहाराच्या किंमतीवर (चल विचारांचा निव्वळ) मोजले जाते. कराराचा भाग म्हणून कंपनीने देऊ केलेल्या विविध सवलती आणि योजनांच्या बाबतीत विकल्या गेलेल्या वस्तू आणि सेवांच्या व्यवहार किंमतीवर विचार करण्याजोग्या मूळ बदल आहेत. चल विचार बहिष्काच्या अपेक्षित मूल्याच्या आधारे अंदाज केला जातो. महसूल (चल विचारांचा निव्वळ भाग) केवळ त्या मर्यादेपर्यंत ओळखला जातो जेव्हा त्याच्या मान्यता संबंधित अनिश्चिततेचे निराकरण केले जाते तेव्हा ही रक्कम महत्त्वपूर्ण उलट्यास पात्र होणार नाही याची अत्यधिक शक्यता असते.

## इतर कार्यरत नसलेले उत्पन्न

इतर कार्यरत नसलेल्या उत्पन्नांना प्राप्तीच्या अधारावर कळविले जाते (मोड विकून आलेल्या परिपूर्ती आधारावर गणले जाते)

## व्याज उत्पन्न

कंपनीच्या प्रकल्पांच्या न खर्च केलेल्या निधीमधून (आऊट ऑफ पास थ्रु असिस्टंस वगळता-जायका कर्ज) आलेल्या गुंतवणुकीवरील व्याजाचे उत्पन्न इफेक्टिव्ह इंटरेस्ट मेथड (ईआयआर) वापरून उपार्जित म्हणून मानले जाते. आर्थिक उत्पन्न नफा आणि तोट्याच्या विवरणात इतर उत्पन्नात सामील केले जाते.

वर्तमान आर्थिक वर्षातील महसुलीच्या वस्तू आणि झालेला खर्च, ज्याला महसुलीच्या मालमत्तेच्या निर्मितीसह प्रत्यक्ष जोडलेले नसते. ज्याला नफा आणि तोट्याच्या विवरणात महसुलीचा खर्च म्हणून निश्चित केले जाते.

## 1.13 कर्जाचा खर्च

कर्जाचे खर्च अधिग्रहण, बांधकाम किंवा एखाद्या पात्र होणाऱ्या मालमत्तेच्या उत्पादनाशी थेट संबंध जोडले जाऊ शकतील असे असतात. त्यांच अशा कालावधीत भांडवलीकरण केले जाते, जे त्याच्या इच्छित वापरासाठी किंवा विक्रीसाठी मालमत्ता निर्माण करण्यासाठी आणि पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक असते.





पात्रतेच्या मत्ता अशा असतात, जे इच्छित वापरासाठी किंवा विक्रीसाठी तयार होण्यासाठी पर्याप्त वेळ घेतात. पात्रतेच्या मालमत्तेवरील त्यांचा खर्चाच्या विशिष्ट कर्ज घेण्याच्या विनंदांच्या तात्परत्या गुंतवणुकीवरील अर्जित गुंतवणूक उत्पन्न भांडवलीकरणासाठी पात्र कर्जाच्या खर्चामधून वजा केले जातात. इतर कर्ज घेण्याचे खर्च ते ज्या कालावधीत केलेले असतात, त्या कालावधीत केले जातात.

## 1.14 निवृत्ती लाभ

### उल्लेखित योगदानाच्या योजना

निवृत्ती लाभ हे नफा आणि तोट्याच्या विवरणासाठी आकारलेले भविष्य निर्वाह निधी आणि निवृत्ती वेतन निधिसाठी योगदानाच्या स्वरूपात असतात. निवृत्ती लाभ आणि अर्जित रजा प्रत्यक्ष निर्धारित केले जाणे आणि दिले जाणे कंपनीचे दायित्व असते.

### निर्धारित लाभाच्या योजना

आनुतोषिक निर्धारित लाभाच्या योजनेच्या स्वरूपात असते.

आनुतोषिक तरतूद रिपोर्टिंग तारखेवर केलेल्या वास्तविक मुल्यांकनाच्या अधारावर गणली जाते आणि त्याला नफा आणि तोट्याच्या विवरणासाठी आकारले जाते. वास्तविक मुल्यांकन अनुमानित युनिट क्रेडिट मेथड वापरून गणले जाते.

पुनः मापन, जे वास्तविक फायदा आणि नुकसान, मालमत्तेच्या सीलिंगच परिणाम यांनी बनलेले असते, ज्यात निव्वळ व्याज आणि निव्वळ निश्चित लाभाचे दायित्व आणि योजना मत्तेच परतावा सामील असलेली रक्कम वगळून, मिळकती जशा घडतात त्या कालावधीतील ओसीआयद्वारा राखलेल्या मिळकतींसाठी संबंधित डेबिट आणि क्रेडिटसह ताळेबंदात तात्काळ मान्यता दिली जाते. पुढील कालावधीत नफा किंवा तोट्यासाठी पुनःमापने पुनःवर्गीकृत केले जात नाहीत.

### इतर कर्मचारी लाभ-अर्जित रजा

लीव्ह एन्कॅशमेंटला नफा आणि तोटा खात्याच्या स्टेटमेंटमधील खर्चाच्या रूपात ओळखले जाते आणि जेव्हा ते जमा करतात तेव्हा कंपनी प्रक्षेपित युनिट क्रेडिट पद्धत वापरून उत्तरदायित्व ठरवते तेव्हा ताळेबंदाच्या तारखेनुसार वास्तविक मूल्यमापन केले जाते. इतर मापनाच्या विवरणात पुन्हा मोजमाप नफा आणि तोटा ओळखला जातो.

### प्रतिनियुक्तीवाद्यांना नोकरीनंतरचे फायदे.

अन्य भारत सरकार / सरकार / पीएसयूमधून प्रतिनियुक्तीवर असलेल्या कर्मचार्यांचे लाभ त्यांच्या निर्देशानुसार संबंधित मुळ संस्था / नियोक्ता यांना दिले जातात. आर्थिक वर्षाच्या समाप्तीच्या वेळी देय असलेल्या अशा लाभासाठी आवश्यक तरतूदीचा अंदाज लावला जातो आणि त्यासाठी प्रदान केली जाते.



## १.१५ आयकर

### वर्तमान आयकर

वर्तमान आयकर कळविण्याच्या तारखेस लागू करांचे दर आणि कराचे नियम वापरून कर प्राधिकरणाला देण्याच्या रकमेचे केलेले मापन असते.

नफा आणि तोट्याच्या विवरणाच्या बाहेर मानलेल्या वस्तुंशी संदर्भात वर्तमान आयकर नफा आणि तोट्याच्या विवरणाच्या आहेत असे मानले जाते (इतर सर्वकष आयकर किंवा इक्विटीमध्ये). वर्तमान आयकर ओआयसीमधील किंवा थेट इक्विटीमधील व्यवहाराशी संबंधात असते असे मानले जाते.

कंपनी वर्तमान कर संपत्ती आणि वर्तमान कर दायित्वाला ऑफसेट करते. जेथे याला मान्य रकमेस सेट ऑफ करण्यासाठी कायदेशीर हक्क असतो आणि जेथे निव्वळ आधारावर निपटारा करण्याची याचा हेतु असतो किंवा मालमत्ता रियलाईझ करून दायित्वाचा निपटारा करावयाचा असतो.

### विस्थगित कर

विस्थगित कर कळविण्याच्या तारखेस आर्थिक अहवाल सादर करण्याच्या हेतुसाठी त्यांच्या संपत्तीच्या कर बेस आणि दायित्वे आणि त्यांच्या वहनीय रकमा यांच्यातील तात्पुरत्या फरकावरील दायित्व पध्दतीस वापरून उपलब्ध केलेला असतो.

विस्थगित कर संपत्ती या प्रमाणापर्यंत मानले जाते की करयोग्य नफा कपातयोग्य तात्पुरत्या फरकासमोर उपलब्ध असते आणि न वापरलेले कर क्रेडिट्स आणि न वापरलेले कर नुकसान यांचे पुढील वहन वापरले जाऊ शकेल.

विस्थगित कर संपत्ती पुढे वहन करण्याची प्रत्येक रिपोर्टिंग तारखेस समीक्षा केली जाते आणि अशा प्रमाणापर्यंत घटविली जाते, की याची यापुढे संभावना रहात नाही की पुरेसा करयोग्य नफा वापरण्याच्या विस्थागित कर संपत्तीच्या सर्व किंवा आंशिकसाठी अनुमत करेल.

विस्थगित कर संपत्ती आणि दायित्वे तेव्हा ऑफसेट असतात, जेव्हा त्याच कर प्राधिकरणाद्वारा लावलेल्या आयकराशी ते संबंधित असतात आणि संबंधित एंटिटी त्याच्या वर्तमान कर संपत्तीचा आणि दायित्वांचा निपटारा करण्याची इच्छा असते.

नफा आणि तोट्याच्या विवरणाच्या बाहेर मानलेल्या वस्तूंनी संदर्भात विस्थगित कर आणि तोट्याच्या विवरणाच्या बाहेर असे मानले जाते. अशा विस्थगित कर वस्तूंना इतर सर्वकष उत्पन्न किंवा थेट इक्विटीमधील व्यवहाराशी संबंधात असते असे मानले जाते.

विस्थगित कर संपत्ती आणि दायित्वे यांना स्थायी नियमकृत कराच्या दरांना वापरून माजले जाते आणि त्या वर्षामध्ये करपात्र उत्पन्न लागू केले जाण्याची अपेक्षा केली जाते. ज्यात तात्पुरते फरक प्राप्त केले किंवा त्यांचा निपटारा केला जाण्याची अपेक्षा असते.



**१.१६ भाडेपट्टा**

एखादी व्यवस्था त्या भाडेपट्ट्याच्या समावेशाकडे व्यवस्थेच्या साहित्यावर आधिरित एक भाडेपट्टा आधारीत आहे का याचे निर्धारण करणे. जर व्यवस्थेची अपूर्ती विशिष्ट संपत्तीच्या वापरावर अवलंबून असल्यास त्या व्यवस्थेत एक भाडेपट्टा असतो आणि ती व्यवस्था तो हक्क एखाद्या व्यवस्थेत खास करून उल्लेखित केला नसला तरी देखील संपत्तीच्या वापराच्या हक्कास एक व्यवस्था कळविते.

जेथे कंपनी एक पट्टेदार असते

भाडेपट्टा व्यवस्था जेथे एखाद्या संपत्तीच्या मालकी हक्कासाठी पुरेसे आनुषंगिक जोखमयुक्त आणि पुरस्कार असतात. त्यांचे पट्टाकारांसह हितसंबंध कार्यात्मक भाडेपट्टा म्हणून मानले जातात. कार्यात्मक भाडेपट्टा पेमेंट्स नफा भाडेपट्टा कालावधीवर घसारा पध्दतीवर नफा आणि तोट्याच्या विवरणातील खर्चानुसार मानले जातील, जर त्या ठिकाणी दुसरा पध्दतशीर आधार त्या भाडेपट्ट्याच्या समय रचनेचे अधिक प्रतिनिधित्व करत नसेल.

दिलेल्या भाडेपट्टा ठेवी आर्थिक संपत्ती असतात आणि त्यांना अमूर्त खर्चावर मोजले जाते. वर्तमान मूल्य आणि ठेवीचे सामान्य मूल्य यांच्यातील फरकाला एक प्रीपेड भाडे समजले जाते आणि भाडेपट्ट्याच्या कालावधीवर मानले जाते. डिस्काउंट उघडण्याला आर्थिक उत्पन्न समजले जाते आणि नफा / तोट्याच्या विवरणात मान्यता दिली जाते.

जेथे कंपनी एक पट्टाकार असते.

कार्यात्मक भाडेपट्ट्याच्या अंतर्गत दिलेल्या संपत्ती गुंतवणूक मालमत्तेत समाविष्ट केलेल्या असतात. भाडेपट्टा उत्पन्न नफा भाडेपट्टा कालावधीवर घसारा पध्दतीवर नफा आणि तोट्याच्या विवरणातील खर्चानुसार मानले जातील. जर त्या ठिकाणी दुसरा पध्दतशीर आधार त्या भाडेपट्ट्याच्या समय रचनेचे अधि प्रतिनिधित्व करत नसेल.

एखाद्या कार्यात्मक भाडेपट्ट्याच्या समझोत्यात आणि व्यवस्था करण्यात झालेला आरंभिक भाडेपट्टीवरील संपत्तीच्या वहनीय खर्चात जोडलेले असतात आणि भाड्याचे उत्पन्न म्हणून त्याचा आधारावर भाडेपट्ट्याच्या कालावधीवर मान्यता दिली जाते.

प्राप्त भाडेपट्टा ठेवी आर्थिक संलेख असतात (आर्थिक दायित्व) आणि त्यांना आरंभिक मान्यतेवर निष्पक्ष मुल्यावर मोजण्याची गरज असते. निष्पक्ष मूल्य आणि ठेवीचे सामान्य मूल्य यांच्यातील फरकाला आगाऊ भाडे समजले जाते आणि घसारा पध्दतीवर भाडेपट्टा कालावधीवर मानले जाते. ठेव खुले करण्याला ठेवींसाठी व्याज खर्च (आर्थिक खर्च) म्हणून वागविले जाते आणि इफेक्टिव्ह इंटरेस्ट रेट (ईआयआर) पध्दतीनुसार उपार्जित केले जाते.

**1.17 अर्निंग पर शेअर (ईपीएस)**

मूलभूत अर्निंग पर शेअर इक्विटी भागधारकांच्या (प्रिफरन्स डिव्हिडण्डस आणि संबंधित खर्च वजा करून) संबंधित वर्षासाठी निव्वळ नफा / नुकसान ला त्या वर्षादरम्यान बाकी इक्विटी भागांच्या वेटेज सरासरीने भागून गणना केली जाते.



डायल्यूटेड अर्निंग पर शेअरच्या गणनेच्या हेतुसाठी, शेअर इक्विटी भागधारकांच्या संबंधित वर्षासाठी निव्वळ नफा/ (नुकसान) आणि त्या वर्षादरम्यान बाकी इक्विटी भागांच्या वेटेज सरासरीस सर्व डायल्यूटेड संभाव्य इक्विटी भागांच्या परिणमासाठी समायोजित केले जाते.

## 1.18 रोख आणि रोखीच्या समकक्ष

ताळेबंदातील रोख आणि राखीच्या समकक्ष यात बँक्स आणि हाती असलेल्या रोखी, डिमांड डिपॉझिट आणि अल्पकालीन डिपॉझिट्स सामील असतात, ज्या मुल्याच्या बदलाच्या कमी प्रमाणातील जोखमीच्या अधीन असतात.

इंडिया एएस 7 च्या सुधारणेसाठी आर्थिक उपक्रमांमधून उत्पन्न होणाऱ्या त्यांच्या दायित्वांमधील बदलांचे प्रकटीकरण पुरविण्यासाठी एंटीटीज आवश्यक असतात, ज्यात रोख प्रवाह आणि गैर-रोख प्रवाह (जसे विदेश विनिमयातील प्राप्ती किंवा नुकसान) सामील असतात. कंपनीने रोख प्रवाह विवरणात सद्याच्या आणि तुलनात्मक या दोन्ही कालावधींची माहिती दिली आहे.

## 1.19 तरतुदी, आनुषंगिक दायित्वे आणि आनुषंगिक मत्ता

एखाद्या तरतुदीस तेव्हा मान्यता मिळते जेव्हा:

- मागील प्रसंगाच्या परिणामी कंपनीकडे एक सद्याचे दायित्व असते (कायदेशीर किंवा रचनात्मक)
- हे संभाव्य आहे की दायित्वाचा निपटारा करण्यासाठी संगठित आर्थिक लाभांच्या सामग्रीचा आऊटफ्लो आवश्यक असेल, आणि
- दायित्वाच्या रकमेचे एक विश्वसनीय अनुमान केले जाऊ शकते.
- जर पैशांच्या समय मुल्याचा परिणाम भौतिक असेल, तर वर्तमान प्री-टॅक्स दर वापरून तरतुदींना डिस्काउंट दिले जाऊ शकते, जे दर्शविले की, जेव्हा उचित असते, जोखीम दायित्वासाठी विशिष्ट असते. तेव्हा डिस्काउंटींग वापरले जाते, जाणाऱ्या वेळेमुळे तरतुदींमधील वाढ आर्थिक खर्च समजले जाईल.

संशयास्पद कर्जे / आगाऊ रकमांसाठी तरतुदी केल्या जातात, जेव्हा त्याची बाकी कितीही असली तरी देखील त्यात परिपुर्तीमध्ये अनिश्चितता असते आणि जेव्हा वसूल होणार नाही हे स्थापित होते, तेव्हा त्याला रद्द केले जाते.

आनुषंगिक दायित्व अशा वेळी उघड केले जाते जेव्हा एक संभाव्य दायित्व असते किंवा एक प्रस्तुत दायित्व असते, ज्याला कदाचित सामग्रीचा आऊटफ्लो लागू शकतो आणि नाही सुध्दा. आनुषंगिक दायित्व अशा आत्यंतिक प्रकरणांमध्ये देखील उत्पन्न होऊ शकतात, जेथे संभाव्य दायित्व असू शकते, ज्याला ओळखले जाऊ शकत नाही कारण त्याला विश्वसनीयरीत्या माजले जाऊ शकत नाही.





जेथे एखाद्या दायित्वाची शक्यता असते किंवा प्रस्तुत दायित्व असते, जसे सामग्रीच्या आऊटफ्लोची संभावना कमी असते, आणि तरतूद किंवा उघड केलेले नसते.

आनुषंगिक दायित्वे व्यवस्थापनाच्या / स्वतंत्र तज्ञांच्या निर्णयाच्या आधारावर उघड केले जातात. आनुषंगिक संपत्ती ओळखले जात नाहीत पण आर्थिक विवरणांमध्ये उघड केले जातात.

तरतुदी आणि आनुषंगिक दायित्वे यांची प्रत्येक ताळेबंद तारखेस समीक्षा केली जाते आणि वर्तमान अनुमान / निर्णय परावर्तीत करण्यासाठी समयोजित केले जातात.

### 1.20 मदतीमध्ये अनुदान

मत्ता बनविण्यासाठी सरकारी प्राधिकरणांकून भांडवली खर्च सुरुवातीस स्थगित उत्पन्न म्हणून दर्शविले जाते. यांना या पुढे दरवर्षी त्या संपत्तीवर घसाराच्या प्रमाणात संबंधित संपत्तीच्या जीवनकाळात उत्पन्न म्हणून ओळखले जाते. जेथे कंपनीला सरकारी प्राधिकरणांकून गैर-आर्थिक अनुदान मिळते.

तेव्हा मत्ता आणि अनुदान यांना निष्पक्ष मुल्यांवर नोंदविले जाते आणि अपेक्षित उपयुक्त जीवनाच्या कालावधीवर आणि खालील मत्तेच्या लाभाच्या वापराच्या पध्दतीवर उत्पन्नाच्या विवरणाकडे रिलीज केले जाते. कंपनीला जेथे सरकारी प्राधिकरणांकून (उप कर्ज) गैर-आर्थिक अनुदान मिळतात. त्यांना प्रचलित बाजारपेठेतील व्याज दारांवर आधारीत कर्जाच्या प्राप्ती आणि निष्पक्ष मुल्यांदरम्यान फरकानुसार माजले जाते.

### 1.21 विभाग अहवाल

कंपनीकडे फक्त एकच रिपोर्टिंग ऑपरेटिंग सेगमेंट आहे, जो मुंबईत मेट्रो रेल सिस्टम विकसित करित आहे. त्यानुसार, वित्तीय विवरणपत्रात दिसून येणारी रक्कम कंपनीच्या एकाच व्यवसाय विभागाशी संबंधित आहे.

### 1.22 आर्थिक संलेख

आर्थिक संलेख असा कोणताही करार असतो, जा एका एंटीटीच्या आर्थिक संपत्तीस आणि दुसऱ्या एंटीटीच्या आर्थिक दायित्वास किंवा इक्विटी संलेखास उत्पन्न करतो.

इफेक्टीव्ह इंटरेस्ट मेथड असा दर असतो, जो अनुमानित रोख पावत्यांना किंवा पेमेंटसना आर्थिक संलेखाच्या अपेक्षित जीवनभर किंवा अल्प कालावधीसाठी अचूकपणे डिस्काउंट करतो, जेथे आर्थिक संपत्ती किंवा दायित्वाची निव्वळ वहन रक्कम असते.

### 1.23 आर्थिक मत्ता

#### आरंभिक मापने

जेव्हा कंपनी संलेखाच्या करारात्मक तरतुदींसाठी एक पक्ष बनते तेव्हा आर्थिक मत्तांना मान्यता मिळते. आर्थिक मत्ता सुरुवातीस एका निष्पक्ष मुल्यावर मोजले जातात. व्यवहाराचा खर्च जो अधिग्रहण किंवा आर्थिक मत्तेच्या



बाबीशी थेट संबंधित असतो, त्यांना आर्थिक मत्तेच्या आरंभिक मान्यतेवर मोजलेल्या निष्पक्ष मुल्यामधून वजा केले जातात किंवा त्यात जोडले जातात.

## पुढील मापन

आर्थिक मालमत्ता नंतर वर्गीकृत आणि मोजली जातात

- परिशोधित खर्च
- फेयर व्हॅल्यू शु कॉम्प्रेनसिव्ह इनकम
- फेयर व्हॅल्यू शु प्रॉफिट आणि लॉस

### 1. परिशोधित खर्चावरील आर्थिक मत्ता

आरंभिक मोजमापानंतर, अशा आर्थिक मत्तांना परिशोधित खर्चावर इफेक्टिव्ह इंटरेस्ट मेथड वापरून पुढे मोजले जाते. ईआयआर परिशोधन नफा आणि तोट्याच्या विवरणाच्या इतर उत्पन्नांमध्ये समाविष्ट केले जाते. हानीमुळे होणारा नुकसान नफा आणि तोट्याच्या विवरणामध्ये समाविष्ट केले जातात.

### 2. फेयर व्हॅल्यू शु कॉम्प्रेनसिव्ह इनकम व्दारा निष्पक्ष मुल्यावर आर्थिक मत्ता

निष्पक्ष मुल्याच्या हालचालींना अदर कॉम्प्रेनसिव्ह इनकम मध्ये मान्यता दिली जाते. कर्जाच्या संलेखाची मान्यता रद्द केल्यावर, ओसीआयमधील मागील मान्यताप्राप्त एकत्रिकत फायदा किंवा नुकसानाला नफा आणि तोट्याच्या विवरणाशी इक्विटीमधून पुनः वर्गीकृत केले जाते.

### 3. फेयर व्हॅल्यू शु प्रॉफिट आणि लॉस व्दारा निष्पक्ष मुल्यावर आर्थिक मत्ता

कोणतीही आर्थिक मत्ता जी परिशोधित खर्च म्हणून किंवा एफव्हीओसीआय म्हणून प्रवर्गीकरणासाठी निकष भागवित नाही, त्यांना एफव्हीटीपीएल म्हणून वर्गीकरण केले जाते. नफा आणि तोट्याच्या विवरणामध्ये फायदा आणि नुकसानांना मान्यता दिली जाते.

## मान्यता रद्द करणे

जेव्हा आर्थिक मत्तांकडून रोख प्रवाहाला करारात्मक हक्कांची मुदत समाप्ती होते, किंवा ते आर्थिक मत्ता हस्तांतरित करते आणि हे हस्तांतरण मान्यता रद्द करण्यासाठी पात्र ठरते, तेव्हा आर्थिक मत्तांची मान्यता रद्द होते.

जेव्हा आर्थिक मालमत्तेतून रोख प्रवाहांचे कंत्राटी अधिकार संपतात किंवा जेव्हा आर्थिक मालमत्ता आणि सर्व भरीव जोखीम आणि बक्षीस हस्तांतरित केले जातात तेव्हा वित्तीय मालमत्तेची ओळख पटविली जात नाही. जेव्हा एखादी आर्थिक देय विसरली जाते, डिस्चार्ज केली जाते, रद्द केली जाते किंवा तिचा निकाल लागतो तेव्हा त्याला ओळखले जाते.





### 1.24 आर्थिक उत्तरदायित्व

सर्व आर्थिक दायित्वांना आरंभी निष्पक्ष मूल्यावर मान्यता दिली जाते आणि, कर्जे आणि उधार घेण्याच्या आणि देयांच्या प्रकरणी, थेट संबंधित व्यवहारासाठी खर्च येतो.

#### कर्ज आणि उधार

आरंभिक मान्यतेनंतर, व्याज लागू असणारी कर्जे आणि उधार यांना ईआयआर पध्दत वापरून परिशोधन खर्चाकडे पुढे मोजले जातात. जेव्हा दायित्वांची मान्यता रद्द केली जाते आणि तसेच ईआयआर परिशोधन प्रक्रियेद्वारा मिळकती आणि क्षति यांना नफा आणि तोट्यामध्ये मानले जाते.

परिशोधन खर्च अधिगहणावरील कोणत्याही डिस्काउंट किंवा प्रीमियमला ध्यानात गणला जातो आणि शुल्के किंवा खर्च ईआयआरचे एक अविभाज्य अंग असतात. ईआरआर परिशोधन आर्थिक खर्चात सामील केला जातो आणि त्याला नफा आणि तोट्याच्या विवरणात आर्थिक खर्च म्हणून सामील केजे जाते.

#### पुढील मोजमापन

आर्थिक मत्ता पुढे इफेक्टिव्ह इंटरनेट मेथड वापरून परिशोधन खर्चावर मोजले जातात. त्याला अपवाद म्हणजे आर्थिक मत्ता व्यापारासाठी घेतले जातात किंवा एफव्हीटीपीएलकडे नामील जातात, ज्यांना पुढे निष्पक्ष मूल्याकडे मिळकती आणि क्षति यांना नफा आणि तोट्यामध्ये मानले जाते. सर्व डेरिव्हेटिव्ह आर्थिक संलेख एफव्हीटीपीएलकडे जबाबदार असतात.

#### मान्यता रद्द करणे

कंपनीच्या ताळेबंदातून आर्थिक दायित्वाची मान्यता तेव्हा रद्द होते, जेव्हा दायित्वाच्या अंतर्गत अनुग्रह डिस्चार्ज हातो किंवा रद्द केला जातो किंवा त्याची मुदत समाप्ती होते. जेव्हा एखाद्या वर्तमान आर्थिक दायित्वाच्या जागी त्याच देणेकऱ्याकडून दुसऱ्याकडे पुरेशा भिन्न अटींवर जागा घेतली जाते, किंवा वर्तमान दायित्वाच्या अटी पुरेशा सुधारीत केलेल्या असतात, तेव्हा अशा एखाद्या अदलाबदलीस किंवा सुधारणेस मुळ दायित्वाची मान्यता रद्द केली आणि नव्या दायित्वाला मान्यता दिली असे समजले जाते. वहन करणाऱ्या संबंधित रक्कमेमधील फरकाला नफा आणि तोट्याच्या विवरणामध्ये मान्यता दिली जाते.

#### वित्तीय साधनाची भरपाई

आर्थिक मत्ता आणि आर्थिक दायित्वे ऑफसेट असतात आणि जर मान्यताप्राप्त रकमेला ऑफसेट केलेला वर्तमान कायदेशीर लागू करण्याजोगा हक्क असेल आणि एकाच वेळी मत्ता रियलाईझ आणि दायित्वांचा निपटारा करण्यासाठी एका निव्वळ आधारावर निपटारा करण्याचा हेतू असेल, तर ताळेबंदात निव्वळ रक्कम लिहिली जाते.



## 1.25 निष्पक्ष मूल्यमापन

निष्पक्ष मूल्य हे एक असे मूल्य असते जे मापनाच्या तारखेस बाजारपेठेच्या सहभागांदरम्यान एका क्रमबद्ध व्यवहारात एक दायित्व स्थानांतरीत एखादी मत्ता विकण्यासाठी मिळाली असेल किंवा पैसे दिले असतील. निष्पक्ष मूल्याचे मापन अशा पूर्व धारणेच्या आधारावर केले जाते, की मत्ता विकण्यासाठी किंवा दायित्व हस्तांतरीत करण्यासाठी व्यवहार एका मार्गाने होतो.

- ▶ मत्ता किंवा दायित्वासाठी मुख्य बाजारामध्ये, किंवा
- ▶ मुख्य बाजाराच्या अनुपस्थितीत, मत्ता किंवा दायित्वासाठी मार्केट अतिशय फायदेशीर असते.

एखाद्या मत्तेचे किंवा दायित्वाचे निष्पक्ष मूल्य पूर्वधारणा वापरून मोजले जाते, जे बाजारपेठ सहभागी मत्ता किंवा दायित्व मूल्यनिर्धारण करताना वापरतील, असे मानू की बाजारपेठेचे सहभागी त्यांच्या सर्वश्रेष्ठ आर्थिक हितात करतात.

एका गैर-आर्थिक मत्तेचे एका निष्पक्ष मूल्याचे मापन मत्तेस त्याच्या सर्वोत्कृष्ट क्षमतेत वापरून आर्थिक लाभ निर्माण करण्यासाठी बाजारपेठ सहभाग्याच्या क्षमतेस ध्यानात घेऊन किंवा दुसऱ्या बाजारपेठ सहभाग्याला ते विकून, जे त्याच्या सर्वोत्कृष्ट क्षमतेत वापरेल असे केले जाते.

कंपनी अशा मुल्यांकन तंत्रांना वापरते, जे परिस्थितीमध्ये योग्य असतात आणि ज्यांच्यासाठी निष्पक्ष मूल्य मोजण्यासाठी पुरेसा डेटा उपलब्ध असतो, ज्यामुळे संबंधित निरीक्षणात्मक माहितीचा वापर होतो.

- ▶ पातळी 1- समान मालमत्ता किंवा दायित्वांसाठी सक्रिय बाजारपेठेतील इनपुटला भाव दिले जातात.
- ▶ पातळी 2- मालमत्ता किंवा देय देणगीसाठी प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षरित्या देखरेखीसाठी केलेली पातळी 1 मध्ये समाविष्ट केलेल्या किंमतीपेक्षा इनपुट असतात.
- ▶ निदर्शनास येणाऱ्या इनपुट मार्केट डेटावर आधारीत नसतात. वाजवी मूल्ये संपूर्ण किंवा अंशतः असे मानल्या जातात की मूल्यमापन माँडेल वापरून निश्चित केली जाते ज्या किंमतींचे समर्थन करत नाहीत त्याच उपकरणांमध्ये वर्तमान बाजारातील व्यवहारांचे पालन केले जाऊ शकत नाही किंवा ते अनुपलब्ध बाजार डेटावर आधारित नाहीत.

मत्ता आणि दायित्वे, ज्यांना आवर्ती आधारावर आर्थिक विवरणात मान्यता असते, त्यांच्यासाठी कंपनी हे निर्धारित करते की प्रत्येक रिपोर्टिंग कालावधीच्या अखेरीस वर्गीकरणाचे पुनर्मूल्यांकनाद्वारा अधिश्रेणीतील पातळ्यांमध्ये हस्तांतरण घडले आहे काय.

निष्पक्ष मूल्यांच्या अस्वीकारणाच्या हेतुसाठी, कंपनी व स्पष्ट केल्यानुसार, निष्पक्ष मूल्यांच्या अधिश्रेणीची पातळी आणि मत्ता आणि दायित्वांच्या जोखमी आणि वैशिष्ट्ये स्वरूपाच्या आधारावर मत्ता आणि दायित्वांची श्रेणी निर्धारित करते.



### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी समाप्त झालेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण

टीप २ : मालमत्ता, संयंत्र आणि उपकरणे

(उल्लेख केलेल्या सर्व रकमा लाख मध्ये)

अनु.क्र. तपशील	शिल्लक 1 एप्रिल 2018 (पुनर्संचयित)		ग्रॉस ब्लॉक		31 मार्च 2019 रोजी शिल्लक	इथपर्यंत 1 एप्रिल 2018 (पुनर्संचयित)	वर्षासाठी विल्हेवाट	31 मार्च 2019 पर्यंत	शिल्लक 31 मार्च 2019
	जोड	विनियोग आणि समायोजन							
a) मूत मालमत्ता									
1 जमीन									
a. मुक्तस्व जमीन	5,942.60	35,115.42	-	41,058.02		-	-	-	41,058.02
b. लीजहोल्ड जमीन	1,108.27			1,108.27					1,108.27
2 इमारत	-	2,234.60	-	2,234.60			246.60	246.60	1,988.00
3 संगणक आणि गौण	253.69	19.56	0.55	272.70		129.26	69.93	198.96	73.74
4 कार्यालय उपकरणे	75.14	285.90	4.06	356.98		24.20	45.92	69.84	287.14
5 ऑफिस फर्निचर	47.38	146.53		193.91		7.55	12.17	19.72	174.19
6 वाहने	60.25	-	-	60.25		23.02	7.53	30.55	29.70
<b>एकूण A</b>	<b>7,487.33</b>	<b>37,802.01</b>	<b>4.61</b>	<b>45,284.73</b>		<b>184.03</b>	<b>382.15</b>	<b>565.67</b>	<b>44,719.06</b>
b) अमूर्त मालमत्ता									
1 सापटवेअर / परवाना शुल्क आणि इतर किंमत	129.96	28.84	-	158.80		29.33	28.58	57.91	100.89
2 परवानग्या									
भरपाई सह	1,609.31		601.44	1,007.87		-	-	-	1,007.87
---नाममात्र रक्कम #	7.60	0.09	0.80	6.89		-	-	-	6.89
<b>एकूण B</b>	<b>1,746.87</b>	<b>28.93</b>	<b>602.24</b>	<b>1,173.56</b>		<b>29.33</b>	<b>28.58</b>	<b>57.91</b>	<b>1,115.65</b>

टीप: विल्हेवाट /समायोजनमध्ये प्रगतीपथावर भांडवाच्या कामावर हस्तांतरित केलेल्या परवानगीचे प्रमाणिकरण समाविष्ट आहे.

(उल्लेख केलेल्या सर्व रकमा लाख मध्ये)

अनु.क्र.	शिल्लक 1 एप्रिल 2018 (पुनर्संचयित)		ग्रॉस ब्लॉक		31 मार्च 2018 रोजी शिल्लक	इथपर्यंत 1 एप्रिल 2017 (पुनर्संचयित)	वर्षासाठी विल्हेवाट	31 मार्च 2018 पर्यंत	शिल्लक 31 मार्च 2018
	जोड	विनियोग आणि समायोजन							
a) मूत मालमत्ता									
1 जमीन									
a. मुक्तस्व जमीन	5.35	5,937.25		5,942.60		-	-	-	5,942.60
b. लीजहोल्ड जमीन	1,108.27			1,108.27					1,108.27
2 इमारत	-			-					-
3 संगणक आणि गौण	219.84	35.77	1.92	253.69		64.84	65.94	129.26	124.43
4 कार्यालय उपकरणे	43.13	32.51	0.50	75.14		12.21	12.24	24.20	50.94
5 ऑफिस फर्निचर	20.27	27.11		47.38		4.85	2.70	7.55	39.83
6 वाहने	47.98	12.27		60.25		16.14	6.88	23.02	37.23



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च, २०१९ रोजी समाप्त झालेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण

एकूण A	1,444.84	6,044.91	2.42	7,487.33	98.04	87.76	1.77	184.03	7,303.30
b) अमूर्त मालमत्ता									
1 सॉफ्टवेअर / परवाना शुल्क आणि इतर किंमत	39.46	90.50		129.96	22.88	6.45	-	29.33	100.63
2 परवाने									
भरपाई सह	2,212.38		603.07	1,609.31					1,609.31
---नाममात्र रक्कम #	7.31	0.29		7.60					7.60
एकूण B	2,259.15	90.79	603.07	1,746.87	22.88	6.45	-	29.33	1,717.54

टीप: विलेवाट /समायोजनमध्ये प्रगतीपथावर भांडवलाच्या कामावर हस्तांतरित केलेल्या परवानगीचे प्रमाणिकरण समाविष्ट आहे.

अनु.क्र. तपशील	शिल्लक			ग्रॉस ब्लॉक		संचित अवमूल्यन / घसारा		(उल्लेख केलेल्या सर्व रक्कमा लाख मध्ये)	
	शिल्लक 1 एप्रिल 2016 (पुनर्संचयित)	जोड	जॉस ब्लॉक वित्तियोग आणि समायोजन	31 मार्च 2017 रोजी शिल्लक	इथपर्यंत 1 एप्रिल 2016 (पुनर्संचयित)	वर्षासाठी विलेवाट	31 मार्च 2017 पर्यंत	शिल्लक 31 मार्च 2017	
a) मूर्त मालमत्ता									
1 जमीन									
a. मुक्तस्व जमीन	2.99	2.36		5.35					5.35
b. लीजहोल्ड जमीन		1,108.27		1,108.27					1,108.27
2 इमारत									
3 संगणक आणि गौण	29.05	190.79		219.84		64.84		64.84	155.00
4 कार्यालय उपकरणे	9.73	33.40		43.13		12.21		12.21	30.92
5 ऑफिस फर्निचर	12.00	8.27		20.27		4.85		4.85	15.42
6 वाहने	47.98	-		47.98		16.14		16.14	31.84
एकूण A	101.75	1,343.09	-	1,444.84		98.04	-	98.04	1,346.80
b) अमूर्त मालमत्ता									
1 सॉफ्टवेअर / परवाना शुल्क आणि इतर किंमत	6.65	32.81		39.46		22.88		22.88	16.58
2 परवाने									
भरपाई		2,412.30	199.92	2,212.38					2,212.38
---नाममात्र रक्कम #	5.69	1.62		7.31					7.31
एकूण B	12.34	2,446.73	199.92	2,259.15		22.88	-	22.88	2,236.27

# शासनाच्या ताब्यातील शासनाच्या आदेशाच्या अधारे शासकीय जमीन भांडवली केली गेली आहे. तथापि, वाहने नण्यासाठी कायदेशीर औपचारिकता प्रगतीपथावर आहेत.

टिप: मालमत्ता वर्गीच्या पुनर्वर्गीकरणासाठी कृपया टीप 30 चा संदर्भ घ्या.

टिप: विलेवाट / समायोजनमध्ये प्रगतीपथावर भांडवलाच्या कामावर हस्तांतरित केलेल्या परवानगीचे प्रमाणिकरण समाविष्ट आहे.



**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

## वार्षिक अहवाल २०१८-१९

### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी समाप्त झालेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण

**टिप 3(a):- प्रगतीपथावरील भांडवली काम****(रु. लाखात )**

तपशील	मेट्रो प्रकल्प 3	वाटपासाठी प्रलंबित असलेले इतर प्रासंगिक खर्च	इमारत आणि इतर	एकूण
<b>01 एप्रिल, 2017 रोजी (पुनर्संचयित)</b>	<b>42,151.16</b>	<b>29,644.92</b>	<b>(2.73)</b>	<b>71,793.35</b>
जोड	240,378.71	27,849.01	1,066.51	269,294.23
विनियोज, हस्तांतरणे आणि समायोजन योगदान *	(13,298.99)	(4,378.70)	-	(17,677.69)
	(11,600.00)	-	-	(11,600.00)
<b>31 मार्च, 2018 रोजी (पुनर्संचयित)</b>	<b>257,630.88</b>	<b>53,115.23</b>	<b>1,063.78</b>	<b>311,809.89</b>
<b>01 एप्रिल, 2018 रोजी (पुनर्संचयित)</b>	<b>257,630.88</b>	<b>53,115.23</b>	<b>1,063.78</b>	<b>311,809.89</b>
जोड	387,401.79	36,208.42	-	423,610.21
मालमत्ता भांडवल	-	-	1,575.70	1,575.70
विनियोज, हस्तांतरणे आणि समायोजन योगदान *	(13,250.00)	(37.31)	(2,639.48)	(2,676.79)
	(13,250.00)	-	-	(13,250.00)
<b>31 मार्च 2019 पर्यंत</b>	<b>631,782.67</b>	<b>89,286.34</b>	<b>-</b>	<b>721,069.01</b>

भांडवली वर्क-इन-प्रोग्रेसमध्ये वर्षाच्या भांडवलाच्या कर्जाच्या खर्चासाठी 5,671.17 लाख रुपये 1,796.39 लाख रुपये तात्पुरत्या गुंतवणूकीवरील व्याज उत्पन्नाचे निव्वळ समाविष्ट केले जाते. सन 2017-18 मध्ये भांडवली वर्क-इन-प्रोग्रेसमध्ये costs न घेण्याच्या खर्चासाठी आयएनआर 481.77 लाखांचा समावेश आहे 4352.11 लाख रुपये तात्पुरत्या गुंतवणूकीवरील व्याज उत्पन्नाचे नेट]. विशिष्ट कर्जावरील व्याज दर 0.01% ते 1.5% पीए दरम्यान आहे.

तृतीय पक्षाकडून बांधकामाच्या / पुनर्प्राप्ती खर्चाच्या वसुलीसाठी योगदान आहे.

**टिप:(ब) विकासा अंतर्गत अमूर्त मालमत्ता (टीप 30 पहा)****(रु. लाखात )**

तपशील	Software
<b>01 एप्रिल 2017 रोजी</b>	<b>217.07</b>
जोड	23.92
<b>31 मार्च 2018 पर्यंत</b>	<b>240.99</b>
<b>01 एप्रिल 2018 रोजी</b>	<b>240.99</b>
जोड	40.91
<b>31 मार्च 2019 पर्यंत</b>	<b>281.90</b>



### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी समाप्त झालेल्या वर्षासाठी रोख प्रवाहाचे विवरण

टिप 4 : कर्ज

(रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	चालू	नोंद करंट	चालू	नोंद करंट	चालू	नोंद करंट
असुरक्षित, चांगले मानले जाते सुरक्षा ठेवी	155.98	627.30	30.60	558.98	1.36	81.60
एकूण	155.98	627.30	30.60	558.98	1.36	81.60

टिप 5 : अन्य चालू / चालू मालमत्ता

(रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	चालू	नोंद करंट	चालू	नोंद करंट	चालू	नोंद करंट
भांडवल आगाऊ बँक गॅरंटीद्वारे सुरक्षित, चांगले मानले जाते नागरी कंत्राटदारांना गतिशीलता वाढवते संयंत्र आणि उपकरणासाठी प्रगती	-	71,358.10	-	85,188.09	-	46,004.06
सिस्टम कंत्राटदारांसाठी प्रगती जनरल सल्लागाराची प्रगती	-	71,582.96	-	80,318.71	-	47,578.28
इतर आगाऊ असुरक्षित, चांगले मानले जाते नागरी कंत्राटदारांकडे साहित्यासाठी प्रगती सरकारी अधिका-यांशी शिल्लक (डब्ल्यूसीटी) संबंधित पक्षाकडे आगाऊ (ईएमडी व निविदा शुल्क) स्थगित भाडे भाडे विक्रते / पुरवठादारांसह ठेव प्रीपेड खर्च कर्मचाऱ्यांना प्रगती	-	183.73	-	183.73	-	-
	70.58	175.43	62.78	208.64	8.39	13.88
	-	-	0.42	-	2.32	3.34
	1,141.28	-	215.07	-	12.80	-
	5.33	-	4.51	-	7.83	-
एकूण	1,217.19	203,765.98	282.78	166,091.74	267.78	93,599.56

टिप 6. रोख आणि बँक शिल्लक

(रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत	1 एप्रिल 2017 रोजी
A. रोख आणि रोख समकक्ष बँकेत शिल्लक चालू खात्यात ठेव खात्यात (3 महिन्यांपेक्षा कमी मुदतीनंतर)	2,500.16	15,456.54	333.38
	86,000.00	59,500.00	49,490.00
	88,500.16	74,956.54	49,823.38
B. वरील पैशांशिवाय बँक बॅलन्स मूळ परिपक्वता सह 3 महिन्यांपेक्षा जास्त परंतु 12 महिन्यांपेक्षा कमी ठेवी	402.45	-	-
एकूण	88,902.61	74,956.54	49,823.38

झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणाकडून (एसआरए) प्रकल्पग्रस्ताना (पीएपी) वाटप केलेल्या सदनिकांच्या देखभाल इत्यादींसाठी प्राप्त केलेली आरक्षित रक्कम

#

चालू खात्यातील शिल्लकमध्ये आयसीआयसीआय बँकेसह एस्को ए / सी मधील शिल्लक रक्कम रु. 50.26 लाख (मागील वर्षी 20.88 लाख रुपये)

टिप 7 :

इतर आर्थिक मालमत्ता

(रु. लाखात)

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत	1 एप्रिल 2017 रोजी
असुरक्षित, चांगले मानले प्राप्य इतर*	10,440.00	-	-
जमा व्याज	146.74	486.34	72.21
एकूण	10,586.74	486.34	72.21

\* एमआयएएल द्वारा रु. मेट्रो लाइन i म्हणजे टी 1, टी 2 आणि सहाय स्टेशनच्या 3 भूमिगत स्थानकांच्या समभाग किंमतीसाठी 77,700 लाख रुपये. त्यापैकी रु. 30,500

लाख रुपये मुंबई मेट्रो लाईनच्या संरेखन बदलाच्या वाटा यापैकी रु. 31 मार्च 2019 पर्यंत 450 लाख रुपये आणि रु. 50 लाखांची नोंद सैफी फाउंडेशनने दिलेल्या वचनबद्धतेनुसार केली जाईल.





MMRC

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टिप 8 :

इक्विटी शेअर भांडवल

(₹ लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत	1 एप्रिल 2017 रोजी
अधिकृत			
50,00,00,000 चे इक्विटी समभाग ₹. 100 प्रत्येकी	500,000.00	500,000.00	500,000.00
	500,000.00	500,000.00	500,000.00
जारी केले, सदस्यता घेतली आणि पूर्णपणे पैसे दिले 23,15,20,000 इक्विटी समभाग ₹. 100 प्रत्येकी (March 31, 2018: 13,15,20,000 Equity shares of Rs. 100 each) (April 1, 2017: 5,15,20,000 Equity shares of Rs. 100 each)	231,520.00	131,520.00	51,520.00
एकूण	231,520.00	131,520.00	51,520.00

(a) अहवाल कालावधीच्या शेवटी आणि शेवटी शेअर्सची संख्या आणि थकबाकीची रक्कम यांचा समेत

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	नंबर	₹. लाखात	नंबर	₹. लाखात	नंबर	₹. लाखात
वर्षाच्या सुरुवातीस	131,520,000	131,520.00	51,520,000	51,520.00	7,320,000.00	7,320.00
जोडा: वर्षाच्या दरम्यान जारी	100,000,000	100,000.00	80,000,000	80,000.00	44,200,000.00	44,200.00
वर्षाच्या शेवटी थकबाकी	231,520,000	231,520.00	131,520,000	131,520.00	51,520,000.00	51,520.00

(b)

इक्विटी समभागांना जोडलेले अटी / हक्क

कंपनीकडे इक्विटी शेअर्सचा फक्त एकच वर्ग आहे, ज्याचे मूल्य मूल्य ₹. 100 प्रति शेअर प्रत्येक इक्विटी समभागधारकांना प्रति शेअर एक मत दिले जाते. कंपनीचा लिक्विडेशन झाल्यास, इक्विटी शेअर्स धारकांना सर्व पसंतीच्या रकमेच्या वितरणानंतर कंपनीची उर्वरित मालमत्ता मिळण्याचा हक्क असेल. वितरण समभागधारकांच्या समभागांच्या संख्येच्या प्रमाणात असेल.

c) इक्विटी शेअर्सच्या 5% पेक्षा जास्त समभागधारकांचा तपशील:

(₹. लाखात )

भागधारकाचे नाव	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	भागधारक%	शेअर्सची संख्या	भागधारक%	शेअर्सची संख्या	भागधारक%	शेअर्सची संख्या
भारताचे राष्ट्रपती	50.00%	115,760,000.00	50.00%	65,760,000.00	50.00%	25,760,000.00
महाराष्ट्राचे राज्यपाल	50.00%	115,760,000.00	50.00%	65,760,000.00	50.00%	25,760,000.00
एकूण	100.00%	231,520,000.00	100.00%	131,520,000.00	100.00%	51,520,000.00

इतर इक्विटी

(₹. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत	1 एप्रिल 2017 रोजी
a) वाटपासाठी प्रलंबित असलेल्या अर्जांची रक्कम सामायिक करा	-	-	20,000.00
b) मिळकत मिळवली			
वर्षाच्या सुरुवातीस शिल्लक	(1,433.98)	(177.49)	(177.49)
जोडा: वर्षासाठी नफा / (तोटा)	424.40	(1,256.49)	-
वर्षाच्या अखेरीस शिल्लक	(1,009.58)	(1,433.98)	(177.49)
एकूण	(1,009.58)	(1,433.98)	19,822.51

टिप 10 : कर्ज

(₹. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	घालू	नोंद-करट	घालू	नोंद-करट	घालू	नोंद-करट
भारत सरकारकडून कर्ज (अधीनता-कर्ज)	-	-	-	1,646.38	-	706.21
महाराष्ट्र शासनाचे कर्ज (अधीनस्थ -डिबिट)	-	-	-	1,239.77	-	448.60
पीटीए * मार्फत जिंका कर्ज	-	-	-	352,246.01	-	84,264.00
Total	-	639,118.94	-	355,132.16	-	85,418.81

\*कंपनीला भारत सरकारकडून जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार एजन्सी (जेआयसीए) कर्जाकडे पास थू सहाय्य (पीटीए) स्वरूपात कर्ज मिळाले आहे. कर्ज करार भारत सरकार आणि जेआयसीए यांच्यात आहे. परतफेड कालावधी 10 वर्षांच्या अतिरिक्त कालावधीनंतर 20 वर्षांनंतर असेल. आत्तापर्यंत कंपनीला दोन मजल्यांमध्ये कर्ज मिळाले आहे. कंपनीने JICA कर्ज वितरणासाठी प्रतिपूर्तीची प्रक्रिया पाळली आहे.

JICA कर्जाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:

तपशील	Amount	ROI (%)	ROI for Consultancy (%)
1st Tranche	71 Billion JPY	1.40	0.01
2nd Tranche	100 Billion JPY	1.50	0.01

व्याज 20 मार्च आणि 20 सप्टेंबर रोजी अर्ध-वार्षिक देय आहे. कंपनीने दिलेल्या कर्जाच्या मर्यादेपर्यंत कराराचे पालन करण्यासाठी व्याजाच्या बाबतीत कंपनीने पुरेशी तरतूद केली आहे. सहाय्य, लेखा व लेखापरीक्षण नियंत्रक (सीएएफ) वर जमा झालेले व्याज व सेवा शुल्क, अर्थ मंत्रालय प्रगतीपथावर आहे आणि जर काही असेल तर ते सामंजस्यात केले जाईल. एमओयू जीओआय / जीओएम आणि एमएमआरसीएलनुसार, विदेशी विनिमय दराचा फरक जीओआय आणि जीओएममध्ये समान प्रमाणात सामायिक केला जाईल.



### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टिप 11 :

इतर उत्तरदायित्व

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	घालू	नोंद-करंट	घालू	नोंद-करंट	घालू	नोंद-करंट
देय टोडीएस	698.14	-	503.91	-	1,564.34	-
जीएसटी देय	3,798.19	-	1.17	-	-	-
कामगार उपकर / डब्ल्यूसीटी / देय इतर वैधानिक	1,025.29	-	523.12	-	647.95	-
सेवा कर आणि उपकर देय	-	-	-	-	2,319.48	-
व्यवसाय कर देय	0.44	-	0.42	-	0.40	-
सीपीएफ / जीपीएफ / ईपीएफ देय	31.30	-	23.65	-	20.93	-
स्थगित सरकारी अनुदान *	3,499.76	112,893.36	754.56	28,454.44	317.00	12,093.12
एकूण	9,053.12	112,893.36	1,806.83	28,454.44	4,870.10	12,093.12

स्थगित सरकारी अनुदान

उप कर्ज: आर्थिक अनुदान

भारत सरकार (जीओआय) आणि महाराष्ट्र सरकार (जीओएम) यांनी कंपनीला दिलेले सब डेबिट कर्ज केंद्रीय कर भरण्याच्या दिशेने आहे, तथापि महाराष्ट्र सरकारचे उप कर्ज देखील पुनर्वसन आणि पुनर्वसन खर्च (आर एंड आर) खर्च पूर्ण करेल आणि जमीन खर्च. जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार एजन्सी कर्जाची परतफेड झाल्यानंतर ही कर्जे विनाशुल्क व परतफेड दिली जातात. हे कर्ज इंड एस 20 नुसार अनुदान म्हणून मानले जाते.

टिप 12 :

इतर सद्य आर्थिक जबाबदार्या

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	घालू	नोंद-करंट	घालू	नोंद-करंट	घालू	नोंद-करंट
खर्चासाठी लेनदार						
नागरी कंत्राटदारांना देय			42,527.62		31,412.90	
सिस्टम कंत्राटदारांना देय			339.50		-	
जनरल सल्लागारांना देय			6,570.46		5,524.66	
सल्लागार कंत्राटदार/विक्रेते आणि इतरांना देय			1,200.72		555.87	
लेखा परीक्षकांना देय			5.68		7.86	
संबंधित पक्षास देय			1,279.37		833.54	
b)			74.73		36.72	
ईएमडी परत करण्यायोग्य						
सुरक्षा ठेवी *			551.81		51.52	
ड) धारणा पैसा						
-			12,725.46		4,584.16	
नागरी करारावर						
- इतर करारावर			3,877.36		145.76	
जागेसाठी देय			3.63		278.73	
व्याज जमा झाले परंतु जेआयसीए पीटीएवर थकित नाही			241.62		137.56	
जेआयसीए पीटीएवर जमा झालेले व्याज			9,094.73		3,028.99	
नुकसान भरपाईसाठी इतर उपाय						
कर्मचाऱ्यांना देय			29.33		414.01	
खर्च व इतर देय (टीप 24 पहा)			1,074.54		187.15	
इतरांना देय			1.52		-	
			2,139.50		841.73	
एकूण			81,737.58		48,041.16	

झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणाकडून प्राप्त झालेली 00००.88 लाख रुपयांची सुरक्षा ठेव समाविष्ट आहे.

टिप 13 :

तरतूद

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत		31 मार्च 2018 पर्यंत		1 एप्रिल 2017 रोजी	
	घालू	नोंद-करंट	घालू	नोंद-करंट	घालू	नोंद-करंट
कर्मचाऱ्यांच्या लाभासाठी तरतूद						
कृतगतेसाठी	15.35	121.83	10.30	96.96	27.77	-
रजा पगारासाठी द्या	92.08	102.95	35.65	140.52	57.59	-
पेन्शन योगदानासाठी	52.69	-	39.19	-	8.18	-
एकूण	160.12	224.78	85.14	237.48	93.54	-



**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

## वार्षिक अहवाल २०१८-१९

### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

**टिप 14 :****इतर उत्पन्न****(रु. लाखात )**

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
व्याज उत्पन्न		
मुदत ठेवीवर	1,620.88	1,492.28
- विलंब पेमेंट वर	7.67	-
इतर नॉन-ऑपरेटिंग उत्पन्न		
विविध उत्पन्न	0.01	4.11
स्थगित सरकारी अनुदान उत्पन्न	1,879.82	703.64
परिमार्जित खर्चावर मोजलेल्या उपकरणांवर व्याज उत्पन्न	59.63	17.02
<b>एकूण</b>	<b>3,568.01</b>	<b>2,217.05</b>

**टिप 15 :****कर्मचाऱ्यांचा लाभ खर्च****(रु. लाखात )**

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
पगार आणि मजुरी	2,464.45	2,013.10
भविष्य निर्वाह व इतर निधीसाठी योगदान	195.72	169.37
कर्मचारी कल्याण खर्च	575.16	214.89
<b>एकूण कर्मचाऱ्यांचा लाभ खर्च</b>	<b>3,235.33</b>	<b>2,397.36</b>
कमी: भांडवलाचे भांडवल काम प्रगतीपथावर आहे [टीप -3 (अ) पहा]	2,258.92	1,356.58
<b>एकूण</b>	<b>976.41</b>	<b>1,040.78</b>

**टिप 16 :****वित्त खर्च****(रु. लाखात )**

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
व्याज	6,601.95	3,221.91
इतर कर्ज घेण्याची किंमत	1,297.76	841.73
<b>एकूण वित्त खर्च</b>	<b>7,899.71</b>	<b>4,063.64</b>
कमी: तात्पुरत्या गुंतवणूकीतून व्याज उत्पन्न	1,796.39	4,352.11
कमी: भांडवलाचे भांडवल काम प्रगतीपथावर आहे [टीप -3 (अ) पहा]	5,671.17	(481.77)
<b>एकूण</b>	<b>432.15</b>	<b>193.30</b>



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टिप 17 :इतर खर्च

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019	31 मार्च 2018
जाहिरात खर्च	26.45	15.00
बँक शुल्क	12.96	7.91
ब्रोकरेज आणि कमिशन	5.06	-
कार चालविणे आणि देखभाल खर्च	16.46	17.83
संगणक दुरुस्ती व देखभाल	1.83	2.16
फी आणि सदस्यता	0.39	0.26
विमा खर्च	1.76	3.80
ऑडिटस मेहनताना - वैधानिक ऑडिटर्स म्हणून	4.72	4.72
कायदा आणि व्यावसायिक फी	46.20	31.65
बैठक आणि परिषदेचा खर्च	85.13	65.67
कार्यालय आणि प्रशासकीय खर्च	17.09	21.22
कार्यालय दुरुस्ती व देखभाल खर्च	92.84	96.78
मशीन दुरुस्ती आणि देखभाल	8.91	3.94
सबकॅन्ट्रॅक्टिंग कर्मचारी	207.29	142.66
टपाल आणि तार खर्च	2.49	4.17
मुद्रण आणि स्टेशनरी	81.13	76.92
दर आणि कर	144.63	203.25
भाडे खर्च	300.40	274.11
सुरक्षा खर्च	49.74	26.69
सॉफ्टवेअर खर्च	62.92	66.87
मालमत्ता विक्रीवर तोटा	0.12	0.07
दूरसंचार खर्च	15.34	12.75
प्रवास आणि वाहतुकीचा खर्च	74.46	71.36
वीज व पाण्याचा खर्च	98.39	22.48
संकीर्ण खर्च *	17.06	-
<b>एकूण</b>	<b>1,373.77</b>	<b>1,172.27</b>

यात सीएसआर प्रमाणेच काम करण्यासाठी रु. 14.05 लाख



**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

## वार्षिक अहवाल २०१८-१९

### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

### ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

#### टिप 18 : प्रति शेअर कमाई

प्रति शेअर कमाई (ईपीएस) - मूलभूत आणि पातळ ईपीएस मोजण्यासाठी वापरले जाणारे अंश आणि संप्रेरक: (रु. लाखात )

तपशील	युनिट्स	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
इक्विटी समभागधारकांना वर्षाच्या करानंतर नफा	रु. लाखत	406.68	(1,243.20)
मूलभूत   वर्षभरात थकित इक्विटी शेअर्सची वजनाची सरासरी संख्या	नंबर	1,520.68	887.80
इक्विटी समभागांचे नाममात्र मूल्य	रु.	100.00	100.00
इक्विटी शेअर प्रति बेसिक आणि सौम्य कमाई	रु.	0.27	(1.40)

#### टिप 19 : चालू आणि स्थगित कर

31 मार्च 2019 आणि 31 मार्च 2018 रोजी संपलेल्या वर्षाच्या आयकर खर्चाचे मुख्य घटक:

##### a) आयकर खर्च

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
<b>i) चालू कर</b>		
वर्षाच्या नफ्यावर सध्याचा कर	56.46	1,067.09
पूर्वीच्या कालावधीच्या चालू करांसाठी समायोजन	-	(51.14)
<b>एकूण चालू कर खर्च</b>	<b>56.46</b>	<b>1,015.95</b>
<b>ii) स्थगित कर</b>		
(घट)   स्थगित कर देयतेमध्ये वाढ	-	0.91
घट   स्थगित कर मालमत्तेत (वाढ)	(24.44)	(62.65)
वास्तविक लाभ किंवा तोटा यावर ओसीआयमध्ये हस्तांतरित	(7.28)	5.47
न वापरलेले मॅट क्रेडिट	(56.46)	-
<b>स्थगित कर खर्च (लाभ)</b>	<b>(88.18)</b>	<b>(56.27)</b>
<b>आयकर खर्च</b>	<b>(31.72)</b>	<b>959.68</b>

b) कंपनीला लागू असलेला वैधानिक आयकर दर आणि कंपनीचा प्रभावी आयकर दर यांच्यातील सामंजस्य खालीलप्रमाणे आहे

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
करापूर्वी नफा	374.95	(283.51)
वैधानिक आयकर दर	21.55%	29.12%
कंपनीच्या घरगुती कराचा दर वापरून कर	80.80	-
<b>कर प्रभाव</b>		
परताव्यानुसार कराची तरतूद	-	1,067.09
मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणे आणि अमूर्त मालमत्ता	(6.30)	0.91
ग्रॅज्युइटी, लीव्ह एनकॅशमेंट आणि पेन्शनची तरतूद	(25.42)	(57.18)
चटई पत हक्क	(56.46)	-
कर दर फरक	(24.34)	-
मागील वर्षासाठी कर समायोजन	-	(51.14)
<b>प्रभावी आयकर</b>	<b>(31.72)</b>	<b>959.68</b>

c) अहवालाच्या कालावधीत चालू आणि स्थगित करांची कोणतीही एकूण रक्कम उद्भवली नाही जी इक्विटीमध्ये मान्यता मिळाली आहे आणि नफा-तोटा किंवा इतर व्यापक उत्पन्नाच्या स्टेटमेंटमध्ये नाही.



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

d) वर्तमान कर देयता (निव्वळ)

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
प्रारंभिक शिल्लक	39.82	523.96
जोडा: वर्षासाठी सध्या देय कर	-	1,067.09
कमी: भरलेला कर	(39.82)	(1,551.23)
अंतिम शिल्लक	-	39.82

e) वर्तमान कर मालमत्ता (निव्वळ)

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत
प्रारंभिक शिल्लक	315.40	788.22
जोडा: वर्षाच्या दरम्यान तरतुदीचे निव्वळ आगाऊ भरलेला कर	771.65	(472.82)

f) स्थगित कर (निव्वळ)

i) शिल्लक रकमेमध्ये खाली दिलेल्या वस्तुंशी संबंधित तात्पुरते फरक आणि डिफर्ड टॅक्स उत्तरदायित्वांमध्ये संबंधित हालचालींचा समावेश आहे (मालमत्ता):

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2018 रोजी	(आकार) / नफा किंवा तोटा जमा	(शुल्क आकारले) / ओसीआयला जमा केले	31 मार्च, 2019 रोजी
मालमत्ता, संयंत्र आणि उपकरणे आणि अमूर्त मालमत्ता	(4.99)	6.30	-	1.31
ग्रॅज्युइटी, रजा एनकॅशमेंट व पेन्शनची तरतूद	93.94	25.42	(7.28)	112.08
न वापरलेले कर क्रेडिट	-	56.46	-	56.46
निव्वळ स्थगित कर मालमत्ता   (उत्तरदायित्व)	88.95	88.18	(7.28)	169.85

ii) आर्थिक वर्ष 2017-18 साठी डिफर्ड टॅक्स मूव्हमेंट

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2017 पर्यंत	(आकार) / नफा किंवा तोटा जमा	(शुल्क आकारले) / ओसीआयला क्रेडिट	मार्च 31, 2018 "
मालमत्ता, संयंत्र आणि उपकरणे आणि अमूर्त मालमत्ता	(4.07)	(0.92)	-	(4.99)
ग्रॅज्युइटी, रजा एनकॅशमेंट व पेन्शनची तरतूद	31.29	57.19	5.46	93.94
निव्वळ स्थगित कर मालमत्ता   (उत्तरदायित्व)	27.22	56.27	5.46	88.95

g) आयकर मालमत्ता (निव्वळ)

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 पर्यंत	31 मार्च 2018 पर्यंत	1 एप्रिल 2017 रोजी
आगाऊ कर (निव्वळ)	1,087.05	315.40	788.22
एकूण	1,087.05	315.40	788.22



**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

**वार्षिक अहवाल २०१८-१९**

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

### ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टिप 20.1 : संबंधित पक्षाचे प्रकटीकरण  
संबंधित पक्षाचे नाव आणि संबंधांचे स्वरूप

संबंधित पक्षाचे नाव	नात्याचे वर्णन
की व्यवस्थापन कार्मिक श्री दुर्गा शंकर मिश्रा श्रीमती झांजा त्रिपाठी श्री मुकुंदकुमार सिन्हा श्री एस.एस.जोशी (डब्ल्यू.ई.एफ. 17 जानेवारी, 2019) श्री उर्विंदर पालसिंह मदन श्री अजोय मेहता श्री. (डॉ.) नितीन नंदकिशोर करीर श्री आर.ए.राजीव (डब्ल्यू.ई.एफ. मे 02, 2018) श्री.अनूप कुमार गुप्ता (13 ऑक्टोबर 2018 पर्यंत) श्री दिनेश कुमार जैन (05 मे 2018 पर्यंत) श्री.के.के अग्रवाल (30 जानेवारी, 2018 पर्यंत) श्री अचल जैन (जुलै 23, 2018) श्री राहुल अस्थाना (25 जून 2018 पर्यंत) श्री आदित्य प्रकाश मिश्रा (02 जुलै, 2018 पर्यंत) श्रीमती अश्विनी भिडे श्री सुबोध कुमार गुप्ता श्री अजयकुमार भट्ट श्री अबोध खंडेलवाल क. रितु देब	अध्यक्ष / नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक नामनिर्देशक स्वतंत्र संचालक स्वतंत्र संचालक व्यवस्थापकीय संचालक / नामनिर्देशक संचालक (प्रकल्प) संचालक (प्रणालि) संचालक (वित्त) कंपनी सचिव
की मनेजमेंट कार्मिक किंवा त्यांच्या जवळच्या कुटुंबातील सदस्यांचा उल्लेखनीय प्रभाव असतो मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (एमएमआरडीए)	श्री. अरविंदर पालसिंग मदन(02 मे 2018 पर्यंत)एमएमआरडीएचे महानगर आयुक्त  श्री. आर.ए. राजीव (मे. 02 मे, 2018) एमएमआरडीएचे महानगर आयुक्त

Note 20.2:-की व्यवस्थापन कर्मचाऱ्यांची भरपाई

(रु. लाखात )

तपशील	वर्ष 31 मार्च 2019 रोजी समाप्त झाले	वर्ष 31 मार्च 2018 रोजी समाप्त झाले"	31 मार्च, 2017 रोजी संपलेले वर्ष
1. मोबदला	198.33	148.32	-
2. स्वतंत्र संचालकांना बसविलेले शुल्क	0.18	2.70	-



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टिप 20.3:- ज्या संस्थांवर केएमपी किंवा त्यांच्या जवळच्या कुटुंबातील सदस्यांसह व्यवहारांचा महत्त्वपूर्ण प्रभाव आहे

(रु. लाखात )

तपशील	वर्ष 31 मार्च 2019 रोजी समाप्त झाले	वर्ष 31 मार्च 2018 रोजी समाप्त झाले"	31 मार्च, 2017 रोजी संपलेले वर्ष
a) खरेदी व खर्च			
1. परतफेड	679.47	777.55	326.95

टिप 20.4:-वर्षाच्या अखेरीस थकबाकी शिल्लक

(रु. लाखात )

तपशील	वर्ष 31 मार्च 2019 रोजी समाप्त झाले	वर्ष 31 मार्च 2018 रोजी समाप्त झाले"	31 मार्च, 2017 रोजी संपलेले वर्ष
a) वैयक्तिक व्यवस्थापनासह			
1. प्राप्त	-	-	-
2. देय	-	23.22	-
b) ज्या संस्थांवर केएमपी किंवा त्यांच्या जवळच्या कुटुंबातील सदस्यांचा महत्त्वपूर्ण प्रभाव आहे			
1. प्राप्त	-	-	-
2. देय	1,666.32	833.53	6,871.39

टिप 20.5:- मुख्य व्यवस्थापन व्यक्तीचे रोजगाराचे फायदे

(रु. लाखात )

तपशील	वर्ष 31 मार्च 2019 रोजी समाप्त झाले	वर्ष 31 मार्च 2018 रोजी समाप्त झाले"	31 मार्च, 2017 रोजी संपलेले वर्ष
1. नोकरीनंतरचे फायदे	45.78	42.56	-





MMRC

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी पावसाळ्याच्या आर्थिक बातम्या

### टिप 21.1 : आकस्मिक देयता

कंपनीविरुद्ध दावे कर्ज म्हणून स्वीकारले जात नाहीत:

दायित्वाचे / खटल्याचे स्वरूप	रक्कम
1. सिव्हिल कंत्राटदारांना देय असलेल्या नागरी कराराशी संबंधित सेवा कर उत्तरदायित्व.	रु. 3,346.07 लाख
2. सिव्हिल कंत्राटदारांना देय असलेल्या नागरी कराराशी संबंधित वस्तू व सेवा कर	सेवा कर, व्हॅट यासारख्या सर्व अप्रत्यक्ष करांना जीएसटीने भरले आहे. इ. कराराच्या किमतीत सर्व करांचा समावेश होता. कंपनीने कंत्राटदारांना विनंती केली आहे की कंत्राटदारावर पूर्व-आणि जीएसटीनंतरचा परिणाम ब्रेक-अप द्यावा. ठेकेदारांनी अद्याप त्याचा ब्रेकअप सादर केलेला नाही. त्यामुळे जीएसटी अंतर्गत देय रक्कम निश्चित करता येत नाही.
3. प्रकल्पाशी संबंधित लोकांवर परिणाम (पीएपी)	कंपनीने सामंजस्य करार मध्ये प्रवेश केला आहे आणि काही पीएपी च्या सह तात्पुरते करार केले आहेत. तथापि, पीएपीच्या पुनर्वसन आणि पुन्हा सेटलमेंटची एकूण रक्कम मोजली जाऊ शकत नाही.
4. झोपडपट्टी पुनर्वसन क्षेत्र (एसआरए) व महाराष्ट्र गृहनिर्माण विकास प्राधिकरण (महादा) कडून पीएपीच्या वाटपासाठी प्राप्त सदनिकांच्या दिशेने	पीएपीच्या पुनर्वसनासाठी एसआरए आणि म्हाडाने दिलेल्या सदनिकांचे मूल्य (भविष्यात हक्क सांगल्यास) निश्चित केले जाऊ शकत नाही. या मालमत्तेची देखभाल किंमत एमएमआरसीएलकडून सोसायटीची नोंदणी होईपर्यंत घेतली जाईल ज्याला ताळेबंदाच्या तारखेनुसार प्रमाणित करता येणार नाही.
5. मालमत्ता कराची मागणी	बीएमसीने मालमत्ता कराच्या मागणीसाठी नोटीस बजावली आहे. जानेश्वर नगर, बीकेसी येथे एमएमआरडीएने दिलेल्या जमीन पार्सलच्या संदर्भात 920.22 लाख. एमएमआरसीएलने सहायकांना पत्र लिहिले आहे. महानगरपालिका अधिनियम कलम १३३ - १ (बी) अन्वये अशी मागणी रद्द / माफ करण्यासाठी मूल्यांकनकर्ता व जिल्हाधिकारी (एच.ई. वॉर्ड).
6. पर्यावरणाची प्रकरणे	डब्ल्यू.आर.टी. मध्ये 6 प्रकरणे भरली आहेत. कंपनीविरुद्ध वातावरण, जेथे खटले गैर-आर्थिक मुद्द्यांशी संबंधित असतात आणि म्हणूनच या रकमेचे मूल्यांकन केले जाऊ शकत नाही.
7. जमीन आणि पुनर्वसन आणि पुनर्वसन (आर अँड आर) प्रकरणे.	सध्या 17 प्रकरणे डब्ल्यू.आर.टी. जमीन व पुनर्वसन व पुनर्वसन (आर अँड आर) पैकी २ प्रकरणे ज्यामध्ये रु. इतर सर्व प्रकरणांमध्ये 25 लाख रक्कम मोजली जाऊ शकत नाही.
8. नागरी याचिका	डब्ल्यू.आर.टी. मध्ये 6 प्रकरणे भरली आहेत. कंपनीविरुद्ध एफएलजीआरसी / एचएलजीआरसी, जेथे गैर-आर्थिक मुद्द्यांसंबंधी खटला चालविला जात आहे आणि म्हणूनच या रकमेचे मूल्यांकन केले जाऊ शकत नाही.

### टिप 21.2 : भांडवल वचनबद्धता

अहवाल देण्याच्या कालावधीच्या समाप्तीसाठी भांडवली खर्चाचा करार केला परंतु उत्तरदायित्व म्हणून ओळखले गेले नाही

(रु. लाखात )

तपशील	मार्च 31, 2019 रोजी	मार्च 31, 2018 रोजी
अंमलात आणण्यासाठी उर्वरित कराराची अंदाजित रक्कम आणि (प्रदान केलेल्या निव्वळ):	1,643,745.67	1,761,251.00



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टीप 22: :- कर्मचारी लाभाचे दायित्व

कृतज्ञता

प्रत्येक कर्मचाऱ्यांना प्रत्येक पूर्ण झालेल्या सेवेच्या पगाराच्या दिवसाच्या पगाराच्या शेवटी मिळालेल्या पगाराच्या मोबदल्याचा हक्क आहे जे पेमेंट ऑफ गॅच्युइटी ,क्ट, १ 22२ किंवा कंपनी योजनेत जे काही फायद्याचे असेल. कंपनी किंवा सेवानिवृत्तीच्या वेळी जे आधी असेल त्यापासून तेच देय असेल. सतत पाच वर्ष सेवा केल्यावर फायदे.

(रु. लाखात )

तपशील	दायित्वाचे वर्तमान मूल्य	योजनेच्या मालमत्तेचे उचित	निव्वळ रक्कम
01 एप्रिल, 2017	31.32	-	31.32
सध्याची सेवा किंमत	53.37	-	53.37
व्याज खर्च   (उत्पन्न)	2.37	-	2.37
नफा आणि तोटा ओळखल्या गेलेल्या एकूण रक्कम	55.73	-	55.73
आठवण			
(मिळवणे)   आर्थिक गृहितक बदलून नुकसान	9.36	-	9.36
अनुभव (नफा)   तोटा	9.41	-	9.41
इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नामध्ये एकूण रक्कम	18.77	-	18.77
नियोक्तांचे योगदान	-	-	-
लाभ देयके	-	-	-
31 मार्च, 2018	105.82	-	105.82
सध्याची सेवा किंमत	48.09	-	48.09
व्याज खर्च   (उत्पन्न)	8.25	-	8.25
नफा आणि तोटा ओळखल्या गेलेल्या एकूण रक्कम	56.34	-	56.34
आठवण			
(मिळवणे)   आर्थिक गृहितक बदलून नुकसान	2.69	-	2.69
अनुभव (नफा)   तोटा	(27.69)	-	(27.69)
इतर सर्वसमावेशक उत्पन्नामध्ये एकूण रक्कम	(25.01)	-	(25.01)
नियोक्तांचे योगदान	-	-	-
लाभ देयके	-	-	-
31 मार्च, 2019	137.18	-	137.18

उपरोक्त खुलासा केलेले निव्वळ उत्तरदायित्व खालीलप्रमाणे - अनुदानीत

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च, 2019 रोजी	31 मार्च 2018 रोजी
जबाबदाऱ्यांचे सद्य मूल्य	137.18	105.82
योजनेच्या मालमत्तेचे उचित मूल्य	-	-
गॅच्युइटी योजनेची कमतरता	137.18	105.82



**MMRC**

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

## वार्षिक अहवाल २०१८-१९

### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

### ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

महत्त्वपूर्ण अंदाज: वास्तविक अनुमान आणि संवेदनशीलता  
पुढील महत्त्वपूर्ण धारणा खालीलप्रमाणे:

तपशील	31 मार्च, 2019 रोजी	31 मार्च 2018 रोजी
सूट दर	7.65%	7.80%
कर्मचारी सोडण्याचे प्रमाण		
30 वर्षांपर्यंत	6.00%	5.00%
31 ते 44 वर्षे	5.00%	5.00%
44 वर्षांहून अधिक	8.00%	6.00%
योजनेच्या मालमत्तेवर परतावा दर	NA	NA
पगार वाढीचा दर	7.00%	7.00%

#### संवेदनशीलता विश्लेषण

भारत मुख्य मान्यतेमध्ये बदल करण्यासाठी परिभाषित लाभाच्या दायित्वाची संवेदनशीलता:

तपशील	31 मार्च, 2019 रोजी	31 मार्च 2018 रोजी
कालावधीच्या शेवटी दायित्वाचे वर्तमान मूल्य	13,717,542.00	10,582,917.00
सवलतीच्या दरात बदल केल्यास ०.50% वाढ झाल्यामुळे परिणाम	(654,259.00)	(78,622.00)
सवलतीच्या दरात बदल केल्यास 0.50% घट झाल्यामुळे परिणाम	712,786.00	79,401.00
वेतनवाढीतील बदलाच्या प्रभावावर ०.50% वाढ झाल्यामुळे परिणाम	713,822.00	71,728.00
वेतनवाढीतील बदलाच्या प्रभावावर ०.50% कमी झाल्यामुळे परिणाम	(661,031.00)	(71,140.00)

वरील सर्व संवेदनशीलता विश्लेषणे अन्य सर्व गृहितकांना धरून धारणा बदलण्यावर आधारित आहेत. सराव मध्ये, हे घडण्याची शक्यता नाही आणि काही गृहितकातील बदल परस्परसंबंधित होऊ शकतात. परिभाषित लाभाच्या जबाबदाऱ्याच्या संवेदनशीलतेची गणना करतेवेळी समान पद्धतीची (रिपोर्टिंग कालावधीच्या शेवटी प्रोजेक्ट युनिट क्रेडिट पद्धतीने गणना केलेल्या परिभाषित लाभाचे कर्तव्य बजावण्याचे सध्याचे मूल्य) ओळखल्या जाणाऱ्या परिभाषित लाभाचे दायित्व मोजताना ताळेबंदात लागू केले गेले .

आधीच्या वर्षाच्या तुलनेत संवेदनशीलता विश्लेषण तयार करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या पद्धती आणि प्रकारचे अनुमान बदलले नाहीत.

#### टीप 23 : विभाग अहवाल

##### (a) सामान्य माहिती

संस्थेच्या आधारासह घटकाचा अहवाल देणारे विभाग ओळखण्यासाठी घटक

व्यवस्थापनाच्या उद्देशाने कंपनीकडे फक्त एकच अहवाल देणारा विभाग आहे, “मुंबई मधील मेट्रो रेल सिस्टम विकसित करणे”. कंपनीचे व्यवस्थापकीय संचालक मुख्य कार्यकारी निर्णय निर्माता (“सीओडीएम”) म्हणून काम करतात. सीओडीएम कंपनीच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करतो आणि वाटप करतो. विविध कार्यप्रदर्शन निर्देशकांच्या विश्लेषणावर आधारित संसाधने.

b) उत्पादन आणि सेवांविषयी माहिती कंपनीला बाह्य ग्राहकांकडून रु. शून्य (मागील वर्ष: रु. शून्य)

##### (b) भौगोलिक क्षेत्रांविषयी माहिती

भारताकडून मिळणारा महसूल रु. शून्य आणि बाहेरील भारतासाठी रु. शून्य (मागील वर्ष: भारतामध्ये - रु. शून्य आणि भारताबाहेर - रु. शून्य) आणि आर्थिक साधने व स्थगित कर मालमत्ता सोडून अन्य करंट्स मालमत्ता, भारतातून प्राप्तिकर Rs Tax 70०,95 2 २ / - लाख आहे. (मागील वर्ष 2017-18 रुपये 487,163 / - लाख आणि भारताबाहेरील नील रुपये मागील वर्ष 2017-18 रु. शून्य)

##### (c) प्रमुख ग्राहकांविषयी माहिती

31 मार्च 2019 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी कोणतेही मोठे अहवाल देणारे मोठे ग्राहक नव्हते (मागील वर्ष: शून्य)



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टीप 24 : सूक्ष्म आणि लघु उद्योगांना थकबाकी

मायक्रो, लघु आणि मध्यम उद्यम विकास अधिनियम 2006 (एमएसएमईडी अॅक्ट) नुसार परिभाषित केल्याप्रमाणे सूक्ष्म आणि लघु उद्योगांची कंपनीकडे उपलब्ध माहितीच्या आधारे कंपनीद्वारे ओळखले गेले आहे आणि लेखा परीक्षकांनी त्यावर अवलंबून आहेत. सूक्ष्म लेनदारांमध्ये सूक्ष्म उद्योग आणि लहान उद्योगांसाठी एकूण थकबाकी रु. 8.26 लाख (2017-18: रुपये 7.44 लाख). लेखाच्या पुस्तकांवर आधारित एमएसएमईडी कायद्यानुसार खुलासे खालीलप्रमाणे आहेत

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 रोजी	31 मार्च 2018 रोजी
(a) थकबाकी बाकी	8.26	7.44
(b) प्रमुख	-	-
(c) व्याज	-	-
(d) एमएसएमईडी कायद्याच्या कलम 16 च्या अनुसार व्याज दिले जाते	-	-
(e) वर्षाच्या नियुक्त दिवसांपलीकडे केलेल्या देयकावरील विलंब कालावधीसाठी परंतु अंतर्गत व्याज न जोडता देय व्याज आणि देय रक्कम	-	-
(f) जमा झालेल्या व्याजाची रक्कम आणि बाकी पगार	-	-
(g) कलम २ अन्वये वजा करण्यायोग्य खर्चाच्या अनुज्ञेयतेसाठी वरील व्याज थकीत रक्कम प्रत्यक्ष उद्योजकांना दिली जाते तेव्हापर्यंत पुढील तारखेपर्यंत पुढील व्याज आणि देय देय रक्कम.	-	-
<b>एकूण</b>	<b>8.26</b>	<b>7.44</b>

टीप 25 : लीज प्रकटीकरण

कंपनीने कर्मचाऱ्यांच्या भाडेतत्त्वाच्या घरांसाठी करार केले आहेत. वर्षभरात कंपनीने रु. कर्मचाऱ्यांच्या वतीने भाडेपट्टीसाठी 427.42 लाख (मागील वर्षी रु. 356.17 लाख) कंपनीने प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसन व पुनर्वसनासाठी भाडेपट्टीसाठी करार केले आहेत. (पीएपी) वर्षभरात कंपनीने रु. 3,020.81 लाख (मागील वर्षी रु. 1,013.93 लाख) पुनर्वसन व पुनर्वसनाच्या वतीने भाडेतत्त्वावर देण्यात आले आहेत.

हे सामान्यतः रद्द करण्यायोग्य असतात, ज्याची मुदत 11 महिने ते 5 वर्षे असते आणि नूतनीकरणासाठी त्यांचे कोणतेही विशिष्ट बंधन नसते. टीप 17 आणि टीप 3 (ए) मधील 'भाडे' अंतर्गत नफा आणि तोटाच्या स्टेटमेंटमध्ये देयके ओळखली जातात.

(रु. लाखात )

तपशील	31 मार्च 2019 रोजी	31 मार्च 2018 रोजी
नॉन-रद्द करण्यायोग्य ऑपरेटिंग लीज अंतर्गत भावी किमान लीज देयके		
एका वर्षापेक्षा नंतर नाही	2,628.08	2,603.96
नंतर एका वर्षापेक्षा आणि पाच वर्षांनंतर	4,421.78	6,623.14
नंतर पाच वर्षांहून अधिक	-	-
<b>एकूण</b>	<b>7,049.86</b>	<b>9,227.10</b>



### मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

टीप २६ : वाजवी मूल्य मोजमाप	३१ मार्च २०१९ पर्यंत			३१ मार्च २०१८ पर्यंत			३१ मार्च २०१७ पर्यंत		
	FVPL	FVOCI	Amortised cost	FVPL	FVOCI	Amortised cost	FVPL	FVOCI	Amortised cost
आर्थिक मालमत्ता									
चालू नसलेली कर्जे	627.30	-	88,500.16	558.98	-	74,956.54	81.60	-	49,823.38
रोख आणि रोख रकमेसमान	-	-	402.45	-	-	-	-	-	-
बँक बॅलन्स	-	-	10,586.74	30.60	-	-	1.36	-	-
चालू कर्जे	155.98	-	99,489.35	589.58	-	75,442.88	82.96	-	49,895.59
इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	72.21
<b>एकूण आर्थिक मालमत्ता</b>	<b>783.28</b>	<b>-</b>	<b>708,983.58</b>	<b>589.58</b>	<b>-</b>	<b>400,287.17</b>	<b>1,154.81</b>	<b>-</b>	<b>130,176.78</b>
आर्थिक उत्तरदायित्व									
नॉन-वर्तमान कर्जे	11,872.94	-	627,246.00	2,886.15	-	352,246.01	1,154.81	-	84,264.00
चालू कर्जे	-	-	81,737.58	-	-	48,041.16	-	-	-
इतर आर्थिक दायित्वे	-	-	-	-	-	-	-	-	45,912.78
<b>एकूण आर्थिक उत्तरदायित्व</b>	<b>11,872.94</b>	<b>-</b>	<b>708,983.58</b>	<b>2,886.15</b>	<b>-</b>	<b>400,287.17</b>	<b>1,154.81</b>	<b>-</b>	<b>130,176.78</b>

२) उचित मूल्य श्रेयचक्रा  
हा विभाग अशा वित्तीय साधनांच्या श्रेय मूल्यांचे निर्धारण करण्याच्या निषेधाबद्दल आणि अंदाजांचे स्पष्टीकरण देतो जे (अ) वाजवी किंमतीवर ओळखल्या जातात आणि (बी) आकारलेल्या किंमतीवर मोजल्या जातात आणि ज्यासाठी उचित मूल्ये वित्तीय विधानांमध्ये उघड केली जातात. उचित मूल्ये निश्चित करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या माहितीच्या विश्वासार्हतेबद्दल संकेत देण्यासाठी कंपनीने आपल्या वित्तीय साधनांचे लेखा मानक अंतर्गत निर्धारित तीन स्तरांमध्ये वर्गीकरण केले आहे. प्रत्येक स्तराचे स्पष्टीकरण टेबलच्या खाली दिले आहे.

टीप २६ : वाजवी मूल्य मोजमाप	३१ मार्च २०१९ रोजी उघड केली जातात			३१ मार्च २०१८ रोजी उघड केली जातात		
	नोट्स	पातळी १	पातळी २	पातळी १	पातळी २	पातळी ३
आर्थिक मालमत्ता आणि उत्तरदायित्व						
आर्थिक मालमत्ता						
चालू नसलेली कर्जे	४	-	६२७.३०	-	६२७.३०	-
चालू कर्जे	४	-	१५५.९८	-	१५५.९८	-
<b>एकूण आर्थिक मालमत्ता</b>			<b>७८३.२८</b>		<b>७८३.२८</b>	
आर्थिक उत्तरदायित्व						
नॉन-वर्तमान कर्जे	१०	-	११,८७२.९४	-	११,८७२.९४	-
<b>एकूण आर्थिक उत्तरदायित्व</b>			<b>११,८७२.९४</b>		<b>११,८७२.९४</b>	

टीप २६ : वाजवी मूल्य मोजमाप	३१ मार्च २०१८ रोजी उघड केली जातात			३१ मार्च २०१७ रोजी उघड केली जातात		
	नोट्स	पातळी १	पातळी २	पातळी १	पातळी २	पातळी ३
आर्थिक मालमत्ता आणि उत्तरदायित्व						
आर्थिक मालमत्ता						
चालू नसलेली कर्जे	४	-	५५८.९८	-	५५८.९८	-
चालू कर्जे	४	-	३०.६०	-	३०.६०	-
<b>एकूण आर्थिक मालमत्ता</b>			<b>५८९.५८</b>		<b>५८९.५८</b>	
आर्थिक उत्तरदायित्व						
नॉन-वर्तमान कर्जे	१०	-	२,८८६.१५	-	२,८८६.१५	-
<b>एकूण आर्थिक उत्तरदायित्व</b>			<b>२,८८६.१५</b>		<b>२,८८६.१५</b>	



मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड  
३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

iii) आर्थिक मालमत्ता आणि जबाबदाऱ्या जे मोजमाप किंमतीवर मोजल्या जाताना ज्यासाठी उचित मूल्ये ३१ मार्च २०१७ रोजी उपड केली जाताना	नॉट्स	पातळी १	पातळी २	पातळी ३	(₹. लाखालात) एकूण
तपशील					
आर्थिक मालमत्ता					
चालू नसलेली कर्जे	४	-	८१.६०	-	८१.६०
चालू कर्जे	४	-	१.३६	-	१.३६
एकूण आर्थिक मालमत्ता			८२.९६	-	८२.९६
आर्थिक उत्तरदायित्व					
नॉन-वर्तमान कर्जे	१०	-	१,१५४.८१	-	१,१५४.८१
एकूण आर्थिक उत्तरदायित्व			१,१५४.८१	-	१,१५४.८१

वर्षभरात कोणत्याही पातळीवर कोणतीही बदली झाली नव्हती.  
स्तर १ श्रृंणारचनानामध्ये उद्धृत किंमतीचा वापर करून मोजली जाणारी आर्थिक साधने समाविष्ट आहेत. यात सूपीबाड इन्व्हेस्टिड इन्फ्रस्ट्रक्चर आणि म्युच्युअल फंडांचा समावेश आहे ज्याची किंमत उद्धृत केलेली आहे. स्टॉक एक्सचेंजमध्ये व्यवहार केलेल्या सर्व इन्व्हेस्टिड इन्फ्रस्ट्रक्चरमध्ये उचित मूल्य, रिपोर्टिंग कालावधी प्रमाणे बंद किंमतीचा वापर करून मूल्य दिले जाते. म्युच्युअल फंडांचे मूल्य क्लोजिंग नेट एसेट ऑल्यू (एनएएव्ही) वापरून केले जाते.  
पातळी २: सक्रिय बाजारतट व्यापार न केल्या जाणाऱ्या आर्थिक साधनांचे उचित मूल्य (उदाहरणार्थ अति-काउंटर डेरिव्हेटिव्ह्ज) मूल्यमापन तंत्राचा वापर करून निश्चित केले जाते जे निरीक्षण करण्यायोग्य बाजाराच्या डेटाचा अधिकतम उपयोग करणे आणि अस्तित्त्व-विशिष्टवर शक्य तितके कमी अवलंबून असते अंदाज. एखाद्या इन्फ्रस्ट्रक्चरमंडला उचित मूल्य देण्यासाठी आवश्यक असणारी सर्व लक्षणे निरीक्षणयोग्य असल्यास, इन्फ्रस्ट्रक्चरमंडला लेव्हल २ मध्ये समाविष्ट केले आहे.  
स्तर ३: एक किंवा अधिक लक्षणीय माहिती अवलोकनायोग्य बाजार डेटावर आधारित नसल्यास, साधन ३ पातळीमध्ये समाविष्ट केले आहे.

**बामूल्य निश्चित करण्यासाठी मूल्यमापन तंत्र वापरले**  
आर्थिक साधनांचे मूल्यांकन करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या विशिष्ट मूल्यांकन तंत्रांमध्ये हे समाविष्ट आहे:  
i) बाजारपेठेतील किंमती किंवा समान साधनांसाठी डीलर कोटेशनचा वापर  
ii) ल्याज दरच्या अंदाजबद्धांचे उचित मूल्य हे लक्षात घेण्याजोग्या उत्पन्नाच्या वक्रावर आधारित भविष्यातील अंदाजित रोख प्रवाहाचे वर्तमान मूल्य मानले जाते.  
iii) फॉरवर्ड फारेट एक्सचेंज कॉन्ट्रॅक्टचे उचित मूल्य बॅलन्स शीट तारखेला फॉरवर्ड एक्सचेंज दरचा वापर करून निश्चित केले जाते.  
iv) परदेशी चलन पर्याय कारणांचे उचित मूल्य बँक स्कोरस मूल्यांकन मॉडेलचा वापर करून निश्चित केले जाते.  
v) उर्वरित आर्थिक साधनांचे उचित मूल्य स्ट्रुक्चरल रोख प्रवाह विश्लेषणाद्वारे निश्चित केले जाते.  
1: २ आणि परिणामी सर्व निष्पक्ष मूल्यांच्या अंदाजांचा समावेश आहे.

**c) मूल्यांकन प्रक्रिया**  
कंपनीच्या फायनान्स डिपार्टमेंटमध्ये एक टीम आहे जी थर ३ उचित मूल्यांसह, आर्थिक अहवाल देण्याच्या उद्देशाने आवश्यक असलेल्या आर्थिक मालमत्ता आणि जबाबदाऱ्यांचे मूल्यांकन करते. ही टीम थेट मुख्य वित्तीय अधिकारी (सीएफओ) कडे अहवाल देते.

**टीप २७ : भांडवल व्यवस्थापन**  
**जोखीम व्यवस्थापन**  
कंपनीच्या भांडवलाच्या व्यवस्थापनाचे प्राथमिक उद्दीष्ट भागधारक मूल्य वाढविणे हे आहे. नेट डेट-इक्विटी रेशो वापरून कंपनी भांडवलाचे परीक्षण करते.  
कंपनीच्या भांडवल व्यवस्थापनाच्या उद्देशाने, कंपनी आपल्या ताळेबदातील खालील घटकाना व्यवस्थापित भांडवल मानते.  
ताळेबदात दाखविल्याप्रमाणे एकूण इन्व्हेस्टिमेंटमध्ये सामान्य राखीव, मिळकत, हिस्सा भांडवल, सुरक्षा प्रीमियमचा समावेश आहे. एकूण कर्जात सध्याचे कर्जे तसेच चालू नसलेले कर्जे असते.

तपशील	३१ मार्च २०१९ पर्यंत	३१ मार्च २०१८ पर्यंत	३१ मार्च २०१७ पर्यंत	(₹. लाखालात)
एकूण कर्जे	६३९,११८.९४	३५५,१३२.१६	८५,४१८.८१	
कमी: रोख आणि रोख समकक्ष	८८,५००.१६	७४,९५६.५४	४९,८२३.३८	
कमी: बँक शिल्लक इतर	४०२.४५	-	-	
निवळ कर्जे	५५०,२१६.३३	२८०,१७५.६२	३५,५९५.४३	
एकूण इन्व्हेस्टी	२३०,५१०.४२	१३०,०८६.०२	७१,३४२.५१	
निवळ कर्जे ते इन्व्हेस्टी प्रमाण	२.३९	२.१५	०.५०	





MMRC

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

### ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

#### टीप 28: आर्थिक जोखीम व्यवस्थापन

##### आर्थिक जोखीम घटक

कंपनीला वित्तीय साधनांशी संबंधित विविध जोखमीचा धोका आहे. श्रेणीनुसार कंपनीची आर्थिक मालमत्ता आणि उत्तरदायित्व वर सारांशित केले आहेत. जोखीमचे मुख्य प्रकार म्हणजे बाजारपेठेचा धोका, पत जोखीम आणि तरलता जोखीम. अस्थिर वित्तीय बाजाराच्या प्रदर्शनास कमीत कमी करून कंपनीच्या अल्प ते मध्यम मुदतीच्या रोख प्रवाहाचे सक्रियपणे संरक्षण करण्यावर कंपनीचे जोखीम व्यवस्थापन लक्ष केंद्रित करते. कंपनी ज्या सर्वात महत्वाच्या आर्थिक जोखीमसमोर आली आहे त्यांचे खाली वर्णन केले आहे.

##### (a) बाजाराचा धोका

बाजाराचा धोका असल्याने कंपनीला परकीय चलन जोखीम आहे. कंपनीच्या सर्व कर्जावरील व्याज निश्चित दर असल्याने कंपनीला कोणत्याही व्याजदराचा धोका नाही. कंपनीकडे कोणताही व्युत्पन्न आर्थिक मालमत्ता नसल्यामुळे कंपनीला किमतीला धोका नसतो. एक्सचेंजच्या चढउतारांचा धोका सामान्य सल्लागार आणि कंत्राटदारांना परकीय चलन भरणामुळे होतो. परकीय चलन जोखीम भरून काढण्यासाठी कंपनीकडे कोणतेही हेजिंग इन्स्ट्रुमें

खालील तक्ता आर्थिक साधनांद्वारे परकीय चलन जोखीमचे विश्लेषण करते:

तपशील	USD	Euro
31 मार्च 2019 पर्यंत		
<b>आर्थिक मालमत्ता</b>		
इतर आर्थिक मालमत्ता	-	-
<b>एकूण</b>	-	-
<b>आर्थिक उत्तरदायित्व</b>		
इतर आर्थिक दायित्वे	(20,133,274.00)	(563,811.00)
<b>एकूण</b>	(20,133,274.00)	(563,811.00)
<b>परकीय चलन जोखीम निव्वळ एक्सपोजर</b>	(20,133,274.00)	(563,811.00)
31 मार्च 2018 पर्यंत		
<b>आर्थिक मालमत्ता</b>		
इतर आर्थिक मालमत्ता	-	-
<b>एकूण</b>	-	-
<b>आर्थिक उत्तरदायित्व</b>		
इतर आर्थिक दायित्वे	(17,242,637.00)	(525,030.00)
<b>एकूण</b>	(17,242,637.00)	(525,030.00)
<b>परकीय चलन जोखीम निव्वळ एक्सपोजर</b>	(17,242,637.00)	(525,030.00)

खालील महत्त्वपूर्ण विनिमय दर लागू केले गेले आहेत

चलन	March 31, 2019	March 31, 2018
यूएसडी 1	69.17	65.04
यूरो 1	77.70	80.62

##### संवेदनशीलता विश्लेषण

31 मार्च 2019 रोजी सर्व चलनांच्या तुलनेत आयएनआरची संभाव्य मजबुतीकरण (कमकुवत) केल्यामुळे परकीय चलनामध्ये नामांकित आर्थिक साधनांच्या मापनावर परिणाम झाला असेल आणि खाली दर्शविलेल्या रकमेमुळे नफा किंवा तोटा प्रभावित झाला असेल. हे विश्लेषण असे गृहीत धरते की इतर सर्व चल, विशेष व्याज दरामध्ये स्थिर असतात.

तपशील	कराच्या आधी नफा किंवा तोटा	
	आयएनआर मजबूत करणे	आयएनआर कमकुवत
31 मार्च 2019		
डॉलर्स (10% चळवळ)	1,392.64	(1,392.64)
EUR (10% चळवळ)	43.81	(43.81)
	1,436.45	(1,436.45)
31 मार्च 2018		
डॉलर्स (10% चळवळ)	1,192.70	(1,192.70)
EUR (10% चळवळ)	40.80	(40.80)
	1,233.49	(1,233.49)

##### (b) उधारीची जोखीम

क्रेडिट जोखीम म्हणजे काउंटरपार्टीने त्याच्या जबाबदाऱ्यावर डीफॉल्टच्या जोखमीचा परिणाम होतो ज्यामुळे आर्थिक नुकसान होते. कंपनीला विविध वित्तीय साधनांसाठी हा धोका दर्शविला जातो, उदाहरणार्थ कर्मचाऱ्यांना एडव्हान्स देण्याद्वारे, बँकांकडून प्राप्तियोग्य, सुरक्षा ठेवी इ. अहवाल देण्याच्या तारखेला पत जोखमीचे अधिकतम एक्सपोजर मुख्यतः पुढील प्रकारच्या आर्थिक मालमत्तेचे प्रमाण असल्यामुळे .

कंपनी सतत वैयक्तिकरित्या किंवा कंपनीद्वारे ओळखले गेलेले ग्राहक आणि इतर काउंटर पक्षांच्या डिफॉल्टवर सतत देखरेख ठेवते आणि ही माहिती त्याच्या क्रेडिट जोखीम नियंत्रणात समाविष्ट करते. जेथे वाजवी किमतीवर उपलब्ध असेल तेथे बाह्य पत रेटिंग आणि / किंवा ग्राहक आणि इतर प्रतिवादी पक्षाचे अहवाल प्राप्त केले जातात आणि वापरले जातात.



## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

(i) पत जोखीम व्यवस्थापन

### रोख आणि रोख समकक्ष

रोख आणि रोख समकक्षांशी संबंधित पत जोखीम नियोजित व्यावसायिक बँकांमध्ये निधी ठेवून व्यवस्थापित केली जाते जे रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या नियामक निरीक्षणाच्या अधीन असतात आणि या बँकिंग संबंधांचा सतत आधारावर आढावा घेतला जातो.

### इतर आर्थिक मालमत्ता

इतर आर्थिक मालमत्ता ज्यात कर्ज आणि कर्मचाऱ्यांना आणि इतरांना किंमतीवर मोजण्यात येणाऱ्या प्रगतीचा समावेश आहे.

(ii) तरलता जोखीम

आमच्या तरलते गरजा मासिक आणि वार्षिक अंदाजानुसार परीक्षण केले जातात. रोख आणि रोख समकक्षता, न ऑपरेटिंग रेव्हिन्यू, जेआयसीए कडून दीर्घकालीन कर्ज, व्याजमुक्त अधीनस्थ कर्ज, भागभांडवल आणि अनुदान हे कंपनीचे तरलतेचे मुख्य स्रोत आहेत.

आम्ही रोख गुंतवणूकीचे निरंतर निरीक्षण करून आणि पुरेशी रोख रक्कम आणि रोख समतुल्य राखून आमच्या तरलते गरजा व्यवस्थापित करतो. निव्वळ रोख आवश्यकतांची तुलना कोणत्याही कमतरता निश्चित करण्यासाठी उपलब्ध रोख रकमेशी केली जाते.

अल्प मुदतीच्या तरलते आवश्यकतेमध्ये मुख्यतः स्वतंत्र लेनदार, खर्चाची देय रक्कम, कर्मचाऱ्यांची थकबाकी, सध्याची परिपक्वतेची उधार आणि धारणा आणि व्यवसायाच्या सामान्य कालावधीत उद्भवलेल्या ठेवी प्रत्येक रिपोर्टिंगच्या तारखेपर्यंत असतात. आम्ही आमच्या अल्प मुदतीच्या तरलतेची आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी रोख आणि रोख समतुल्यतेमध्ये पुरेसा शिल्लक ठेवतो.

आम्ही ठराविक मुदतीसाठी दीर्घकालीन तरलतेच्या आवश्यकतेचे मूल्यांकन करतो आणि त्या अंतर्गत व्यवस्थापन आणि भारत सरकार व सरकारच्या मदतीद्वारे व्यवस्थापित करतो. आमच्या नॉन-सदय दायित्वांमध्ये जेआयसीए कर्ज, व्याजमुक्त गौण कर्ज, निवृत्ती व ठेवी आणि कर्मचाऱ्यांच्या लाभासाठी जबाबदाऱ्या समाविष्ट आहेत.

खाली दिलेली सारणी, व्युत्पन्न आर्थिक उत्तरदायित्वाच्या कराराच्या परिपक्वतासंबंधी तपशील प्रदान करते. आर्थिक देयतांच्या रोख प्रवाहाच्या आधारावर टेबल तयार केली गेली आहे ज्यावर कंपनीला भरपाई करावी लागेल अशा तारखेच्या आधारे. टेबलमध्ये प्राचार्य आणि व्याज रोख प्रवाह दोन्ही समाविष्ट आहेत.

(रु. लाखात )

तपशील	6 महिन्यांपेक्षा कमी	6 महिन्यांपेक्षा कमी	1 ते 3 वर्षे	3 ते 5 वर्षे	5 पेक्षा जास्त वर्षे	एकूण
31 मार्च 2019 पर्यंत						
कर्ज (नोट 10 पहा)	-	-	-	-	642,659.16	642,659.16
इतर वित्तीय जबाबदा (्या नोट 12 पहा)	59,371.64	-	551.81	16,677.55	-	76,601.00
एकूण	59,371.64	-	551.81	16,677.55	642,659.16	719,260.16
31 मार्च 2018 पर्यंत						
कर्ज (नोट 10 पहा)	-	-	-	-	355,973.89	355,973.89
इतर वित्तीय जबाबदा (्या नोट 12 पहा)	42,381.26	-	51.51	4,766.65	-	47,199.42
एकूण	42,381.26	-	51.51	4,766.65	355,973.89	403,173.31





MMRC

# मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

### ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

#### टीप 29: लेखा धोरणात बदल

सरकारी अधिकाऱ्यांकडून कायमस्वरूपी वापरासाठी मिळालेली मोफत जमीन, त्याचे योग्य मूल्य मानून सरकारी अनुदान म्हणून गणली जाते. 31 मार्च, 2019 रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षात कंपनीने सुधारित इंड 20 एएस 20 "शासकीय अनुदान" स्वीकारले जे संस्थांना सुरुवातीच्या काळात उचित मूल्य किंवा नाममात्र मूल्यानुसार गैर-आर्थिक मालमत्ता संबंधित अनुदान ओळखण्यासाठी निवड देतात.

मागील आर्थिक वर्षात, पूर्व-सुधारित मानकानुसार, कंपनीने नफ्याच्या स्टेटमेंटमध्ये मान्यता मिळालेल्या स्थगित उत्पन्न म्हणून अनुदान स्थापन करून, जमीन ओळखण्यास आणि सरकारी अनुदान सुरुवातीला उचित मूल्य देण्याच्या लेखा धोरणाचे पालन केले. किंवा अनुदान भरपाई करण्याच्या उद्देशाने संबंधित खर्चास ती रक्कम खर्च म्हणून संस्थेने मान्यता दिली त्या कालावधीत पद्धतशीरपणे तोटा. त्यानुसार, वित्तीय वर्षासाठी कंपनीची आर्थिक स्टेटमेंट

चालू वर्षापासून कंपनीने इंडस्ट्रीज 20 मध्ये दुस्तुतीचे पालन केले आहे - शासकीय अनुदानासाठी लेखांकन आणि शासकीय सहाय्य जाहीर करणे आणि नाममात्र मूल्यानुसार गैर-आर्थिक अनुदानाचे मूल्य आहे. 1 / - प्रति चौरस मीटर जमीन.

भारत सरकार / जीओएमने दिलेली सर्व जमीन तुकडे (कायमस्वरूपी आणि तात्पुरते दोन्ही) "वर्ग II व्यवसाय" म्हणून वर्गीकृत केली आहेत अर्थात ती हेतू वापराशिवाय इतर वापरली जाऊ शकत नाहीत. म्हणूनच, त्यास वाजवी मूल्याऐवजी नाममात्र मूल्यानुसार ओळखणे अधिक विश्वासार्ह आहे

सुधारित इंड 20 एएस - शासकीय अनुदानासाठी लेखांकन आणि शासकीय सहाय्य जाहीर करण्यामध्ये कोणतीही विशिष्ट संक्रमणकालीन तरतूद नाही. त्यानुसार कंपनीने इंड इंड एएस 8 नुसार बदल पूर्वतयारीपूर्वक लागू केला - लेखा धोरण, लेखा अंदाज आणि वृद्धीमध्ये बदल आणि स्वेच्छेने त्याचे लेखा धोरण न्यायी मूल्यापासून नाममात्र मूल्यात बदलण्याचा निर्णय घेतला.

या बदलांचा परिणाम कंपनीच्या बॅलन्स शीट, नफ्यावर तोटा आणि तोट्याचा स्टेटमेंट आणि इक्विटीमधील बदलाचे विधान आणि आर्थिक परिणामांमधील मागील कालावधीच्या आकडेवारीमध्ये आवश्यक परिणाम दिला आहे. आर्थिक विवरणपत्रांमधील म्हटलेल्या बदलांचा परिणाम खालीलप्रमाणे आहे:

(₹. लाखात)

तपशील	31 मार्च, 2018 रोजी (रीसेट केलेले)	31 मार्च, 2018 (नोंदविलेले) "	1 एप्रिल, 2017 (पुनर्संचयित) "	1 एप्रिल, 2017 (नोंदविलेले) "	टीका
मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणे					
कोणतीही वर्तमान मालमत्ता नाही					
मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणे					
- मुक्त जमीन	5,942.60	118,080.28	5.35	104,603.66	भारत सरकार / भारत सरकारकडून विनामूल्य कायमस्वरूपी जागेच्या मूल्यांकनात बदल.
भांडवल काम प्रगतीपथावर	311,809.89	339,217.72	71,793.35	86,360.06	धोरणामध्ये बदल झाल्यामुळे भांडवलीकरणाला बदल.
अमूर्त मालमत्ता					
परवानग्या	1,616.91	188,784.86	2,219.69	167,789.28	तात्पुरत्या जागेच्या मूल्यांकनात बदल भारत सरकार / राज्य सरकारकडून विनामूल्य मिळाला.
समानता आणि उत्तरदायित्व					
समानता					
इतर इक्विटी	(1,433.98)	(37,919.78)	19,822.51	(14,615.49)	स्थगित कर आणि अनुदान उत्पन्नातील बदलामुळे परिणाम.
नॉन-लाइव्ह लायटबिलिटि					
स्थगित कर देयता (निव्वळ)	(88.95)	26,092.54	(27.22)	24,106.50	वाजवी मूल्यांच्या उलट्यामुळे परिणाम.
स्थगित शासकीय अनुदान	28,454.44	301,249.47	12,093.12	252,783.70	स्थगित सरकारी अनुदान (चालू नसलेले) च्या मूल्यांकनात बदल.
वर्तमान जबाबदाऱ्या					
स्थगित शासकीय अनुदान	754.56	64,736.30	317.00	54,448.23	स्थगित सरकारी अनुदानाचे मूल्यांकन (वर्तमान)
आर्थिक वर्षासाठी	2017-18 (Restated)	2017-18 (Reported)	फरक		टीका
(तोटा) करापूर्वी	(283.51)	(269.52)	(13.99)		लौच एन्कॅशमेंटशी संबंधित खर्च आता पुन्हा वर्गीकृत केला
कर खर्च					
चालू कर	1,067.09	1,067.09	-		
स्थगित कर	(52.22)	1,995.58	(2,047.80)		वाजवी मूल्यांकनास उलट केल्यामुळे कराच्या परिणामाची उलथापालथ लौच एन्कॅशमेंटशी संबंधित कर परिणामाची उलटपट्टी आता पुन्हा वर्गीकृत केली
स्थगित कर	(4.05)	-	(4.05)		
मागील वर्षाचे कर समायोजन	(51.14)	(51.14)	-		
एकूण कर खर्च	959.68	3,011.53			
वर्षासाठी (तोटा)	(1,243.19)	(3,281.05)			
प्रति शेअर कमाई (INR)					
मूलभूत	(1.40)	(3.70)			
पातळ केले	(1.40)	(3.70)			



## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड ३१ मार्च, २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय आकडेवारीच्या टिप्पणी

### टीप 30 : पुनर्रचना

पुनर्रचना	31 मार्च, 2018 (पुन्हा वर्गीकृत)	31 मार्च, 2018 (नोंदविलेले)	1 एप्रिल, 2017 (पुन्हा वर्गीकृत)	1 एप्रिल, 2017 (नोंदविलेले)	टीका
मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणे					
मालमत्ता, वनस्पती आणि उपकरणे	253.69	281.07	219.84	242.08	
कार्यालय उपकरणे	75.14	95.14	43.13	41.16	
फर्निचर आणि फिक्स्चर	47.38	-	20.27	-	
एकूण	376.21	376.21	283.24	283.24	
पासून - भांडवलाचे काम प्रगतीपथावर		240.99		217.07	प्रगतीपथावर भांडवलाच्या कामांतर्गत विकासांतर्गत अमूर्त मालमत्तांचा समावेश केला होता जो पुन्हा वर्गीकृत केला जातो व स्वतंत्रपणे अहवाल
ते - विकासा अंतर्गत अमूर्त मालमत्ता	240.99		217.07		

टीप 31: मागील वर्षाच्या आकडेवारी चालू वर्षाच्या वर्गीकरणास अनुरूप आवश्यक तेथे पुन्हा एकत्रित / पुनस्थित केली गेली आहे.

बॅलन्स शीटवर सही आणि मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेडच्या संचालक मंडळाच्या वतीने व वित्तीय निवेदनांना नोट्स सीआयएन: U60100MH2008SGC181770

### अश्विनी भिडे

व्यवस्थापकीय संचालक  
DIN: 0002861008

### अबोध खंडेलवाल

संचालक (वित्त)  
DIN:0007807394

### रितु देव

कंपनी सचिव  
सदस्यता क्रमांक: F6754

ठिकाण: मुंबई  
तारीख : 21.07.2019





MMRC

मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

वार्षिक अहवाल २०१८-१९

**फॉर्म क्र. एमजीटी-११**  
**प्रॉक्सी फॉर्म**

[कंपनी कायदा, २०१३ च्या कलम १०५ (६) आणि कंपनी (व्यवस्थापन आणि प्रशासन) नियम, २०१४ च्या नियम १९ (३) च्या अनुषंगाने]

**CIN:** U60100MH2008SGC181770  
**कंपनीचे नाव:** मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि.  
**नोंदणीकृत कार्यालय:** ट्रान्झिट ऑफिस, ई-ब्लॉक, सीटी पार्कच्या उत्तरेस, आयकर ऑफिसच्या पाठीमागे, ए विंग, वांद्रे (पूर्व), वांद्रे-कुर्ला संकुल, मुंबई - ४०० ०५१

सदस्य (स्यां) चे नाव :	
नोंदणीकृत पत्ता:	
इमेल आयडी:	
फोलिओ क्र./ग्राहक आयडी:	
डिपी आयडी (जर आवश्यक असल्यास):	

मी /आम्ही, वर उल्लेखित कंपनीचे सदस्य या नात्याने खालील व्यक्तीची नियुक्ती करतो.१ नाव:

पत्ता: \_\_\_\_\_

इमेल आयडी: \_\_\_\_\_

स्वाक्षरी: \_\_\_\_\_

(किंवा ते नसल्यास) \_\_\_\_\_

दि. २८ सप्टेंबर, २०१९ रोजी सकाळी ११.०० वाजता ट्रान्झिट ऑफिस, ई-ब्लॉक उत्तर बाजू सिटी पार्क च्या मागे, वांद्रे (ई) बीकेसी मुंबई ४०० ०५१ येथे आयोजित केलेल्या कंपनीच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेत माझ्या / आमच्या वतीने आमच्या उपस्थितीसाठी आणि मतदान करण्यासाठी माझे प्रॉक्सी म्हणून किंवा त्यावरील ठराव संदर्भात कोणत्याही तहकुबीवर खाली सूचित केले आहे:

**प्रारंभिक व्यवसाय:**

- (१) नियंत्रक व लेखा परीक्षकांच्या अहवालासह 31 मार्च 2019 पर्यंत लेखापरीक्षित ताळेबंद प्राप्त करणे, त्याचा विचार करणे आणि त्याचा अवलंब करणे आणि त्या तारखेला संपलेल्या आर्थिक वर्षातील नफा-तोटा खाते विवरणपत्र सादर करणे.
- (२) कलम १३९ (५) च्या तरतुदीनुसार वित्तीय वर्ष २०१९-२०२० साठी नियंत्रक व महालेखा परीक्षक यांनी नियुक्त केलेल्या कंपनीच्या वैधानिक लेखा परीक्षकांचे मानधन निश्चित करण्यासाठी कंपनीच्या संचालक मंडळास अधिकृत करणे. करीता कंपनी अॅक्ट २०१३ च्या कलम १४२ सह वाचा.



## विशेष व्यवसाय:

- (३) श्री एस एस जोशी, यांची कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्ती विचारात घेण्यासारखे आणि जर योग्य वाटत असेल तर सामान्य ठराव म्हणून सुधारणेसह किंवा त्याशिवाय पास करणे.
- (४) श्री प्रविण परदेशी, यांची कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्ती विचारात घेण्यासारखे आणि जर योग्य वाटत असेल तर सामान्य ठराव म्हणून सुधारणेसह किंवा त्याशिवाय पास करणे.
- (५) श्री. संजय रस्तोगी (पीईडी/एसपीव्ही) यांची कंपनीचे नामनिर्देशक संचालक म्हणून नियुक्ती विचारात घेण्यासारखे आणि जर योग्य वाटत असेल तर सामान्य ठराव म्हणून सुधारणेसह किंवा त्याशिवाय पास करणे.
- (६) कर्ज घेण्याच्या मर्यादित वाढ करणे विचारात घेण्यासारखे आणि योग्य वाटल्यास पुढील ठराव किंवा ठराविक ठराव म्हणून सुधारित केल्याशिवाय

२०१९ च्या ----- तारखेच्या ----- दिवशी यावर स्वाक्षरी केली.

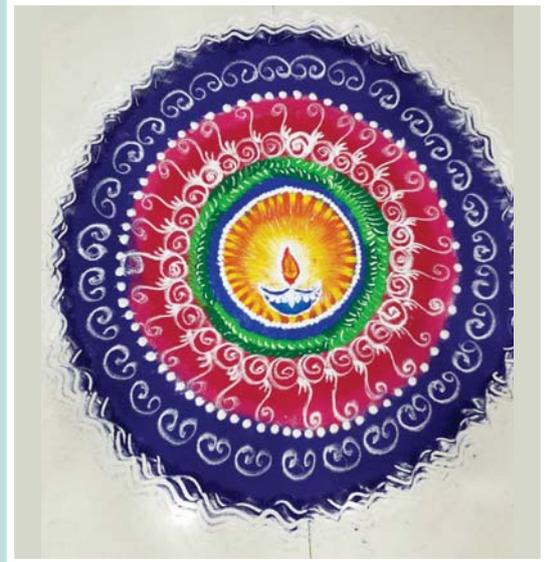
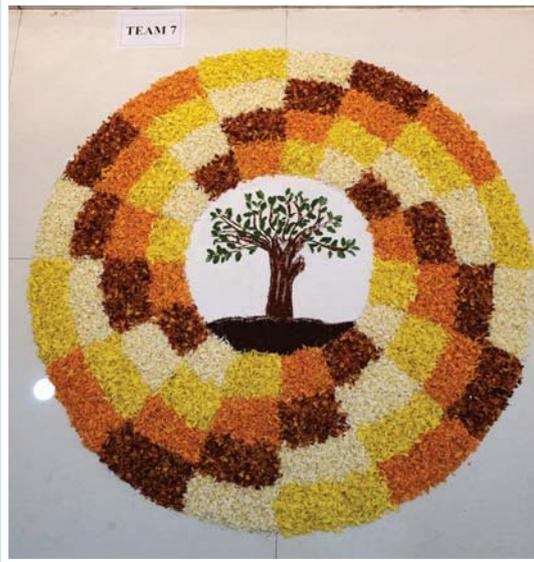
Affix  
revenue  
stamp

सदस्याची स्वाक्षरी

प्रॉक्सी धारण करणाऱ्यांची स्वाक्षरी

टिप: प्रॉक्सीचा हा फॉर्म प्रभावी होण्यासाठी मीटिंग सुरू होण्याच्या ४८ तासांपेक्षा कमी वेळात कंपनीच्या नोंदणीकृत कार्यालयात व्यवस्थित पूर्ण केला पाहिजे आणि जमा करावा.







## मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड

(भारत सरकार आणि महाराष्ट्र सरकारचा संयुक्त उपक्रम)  
ट्रान्जिट ऑफिस, ई ब्लॉक, सीटी पार्क च्या बाजूला, इनकम  
टॅक्स ऑफिसच्या पाठी, वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व)-मुंबई 400 051



**MMRC**